

چابی سہ ماہی

بہ شک لہ یہ پامہ کافی نوور

رابہ ری خوشگان

بہ ویوز زہ مان
سہ عیدی نووری
دایناوہ

فاروق رہ سوول یہ حیا
کردوویہ بہ کوردی

مفتی اقرأ النفاہی
www.iqra.afilamontada.com

منتدى اقرأ الثقافي

www.iqra.ahlamontada.com

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

رَبِّهِ رِی خوشگمان

ئەم كىتەپ:

* چەند ناملىكە و ورده باسكىن كە مامۇستا (بەدئەوززەمان سەئىدى نورسى) لە
(پەيامە كانى نور) دا بە زمانى توركى داينان و، بە تايەتى ئاراستەى (خوشكان) ى
كردون. پاشان لەم كىتەپدا كۆى كردونەتەو.

* مامۇستا (ئەيىسان قاسم صالحى) لە زمانى توركى يەوە كردوويەتى بە عەرەبى.

* (فارووق رەسوول يەحيا) لە عەرەبى يەوە كردوويە بە كوردى.

* مامۇستا (حسەن حسەن كەرىم) بەم كوردى يەدا رۇشتووەتەو و لە گەل دەقى
عەرەبى يە كەدا بەراوردى كردو.

* مامۇستا (عەبدولكەرىم عەبدوللا رەفەعت) پايىدا رۇشتووەتەو و لە گەل دەقه
توركى يە كەدا بەرامبەرى كردو.

* چاپى يە كەم: ھەولير ۱۴۱۶ ك - ۱۹۹۶ ز

* چاپى (شەرى و بزار كراوى) سنى ھەم: بىرووت ۱۴۳۳ ك - ۲۰۱۱ ز

* لەسەر ئەركى وەرگىز لە چاپ دراو.

* (ناوەندى راگەياندى ئارا) نەخشەى بەرگى كىشاو و سەرپەشتى چاپى كردو.

* ھەموو مافىكى چاپ و، لەبەرگرتەو و، بلاو كرتەو و، ھەر چەشتە دەست
تېو ەردانىك، بە پنى شەرى و ياسا و بەھا ئايىنى و ئەخلاقى و مرقا يەتى يەكان،
بارئىزاو و بۆ وەرگىز.

* ژمارەى سپاردنى (۱۴۳) ى سالى (۱۹۹۶) ى لە وەزارەتى رۇشنىرى ھەرىمى
كوردستان پىن دراو.

به شېك له پهيامه كاني نوور

رڼه پرې خوشگام

به ديعوززه مان
سه عيدي نوورسي

دايناوه

فاروق په سوول په حيا

کردويه به كوردی

تېيىنى يەك:

ئەم كىتېبەى بەردەستى خوينەرى
بەرپىز، لە چەند نامىلكە و كورته باسكى
"پەيامەكانى نوور" پىكها توو، كە
ئاراستەى (خوشكان) كراون، چ
ئەوانەيان لاون و چ ئەوانەش كە
تەمەنىكيان هەيه. مامۇستا نوورسى بۇ
خوى لەو پەيامانە هەلى بزاردوون و، بەم
شيۆهيه بلاوى كردوونەتەو. (وهرگىر)

له بریسکه‌ی بیست و چوارهم:

گفتوگۆیه‌ك له گه‌ل خوشكانی دواروژمدا

باسمه سبحانه

له چهند "پاریز گایه‌ك" دا ده‌میی نی ئافره‌تان بایه‌خیکێ گه‌لی گهرموگور و خاوین به "په‌یامه‌کانی نوور" ده‌ده‌ن. کاتی‌کیش بۆ جاری سێهه‌م هاتم بۆ ئهم قوتابخانه‌ی زه‌هرای مه‌عنه‌وییه‌، که شاری پیرۆزی "ئیسپارته‌"یه‌، بیستم ئه‌و ئافره‌ته‌ پاک و پیرۆزانه‌ی خوشکانی دواروژم چاوهرپوانی ئه‌وه‌ن ده‌رسیکیان پێ بلێم به‌ چه‌شنی ئه‌و ده‌رسانه‌ی له‌ مزگه‌وته‌کاندا بۆ په‌ند و ئامۆزگاری ده‌وترینه‌وه‌. چونکه‌ بۆم ده‌رکه‌وت ئه‌و خوشکانه‌ گه‌لی پشت به‌و ده‌رسانه‌م ده‌به‌ستن که تایبه‌تن به‌ نووره‌وه‌ به‌ راده‌یه‌ك که له‌ سه‌رووی وزه‌ و توانای منه‌وه‌یه‌.

به‌لام من دووچاری چه‌ندین نه‌خۆشیم و له‌وپه‌ری لاوازی و ماندوویدام، ته‌نانه‌ت توانای قسه‌ و بیر کردنه‌وه‌شم نه‌ماوه‌. له‌ گه‌ل هه‌موو ئه‌مانه‌شدا، ئهم شه‌و "ختووره‌"یه‌کی به‌هێزم به‌ دلدا هات، که ئه‌مه‌ی خواره‌وه‌یه‌:

(تۆ، پازده‌ سال پێش ئیستا، له‌سه‌ر داخوازیی لاوان په‌یامی "رابه‌ری لاوان" ت نووسی و، که‌سانیکێ زۆریش سوودیان له‌و په‌یامه‌ وه‌رگرت. که‌چی ئافره‌تان پێویستی زیاتریان به‌و چه‌شنه‌ "رابه‌ره‌" هه‌یه‌ لهم سه‌رده‌مه‌دا). جا هه‌رچه‌نده‌ من گێڕۆده‌ی کۆله‌واری و لاوازیم، به‌لام له‌به‌ر ئهم "ختووره‌"یه‌، به‌وپه‌ری پوختی و له‌ نیوان "سێ سه‌رنج" دا هه‌ندی مه‌سه‌له‌م بۆ

ئەمۇ خوشكە پىرۈز و كىژە لاوانەى خۇم نووسى لەم مەسەلانىەى كە پىۋىستىيان پىيان دەيىت.

□ سەرنجى يە كەم:

لەبەر ئەمۇەى گرنگىزىن بناغەى پەيامە كانى نور "شەفەقەت" ە و، ئافە تانىش راپەران و پىشەوايانى شەفەقەت و پالەوانانى مېھرەبانىن، ئەمۇ بەيى سىروشتى خۇيان لە ەممو كەسىك زىاتر پەيۋەستەى پەيامە كانى نورن. سوپاس بۇ خىۋاى گەورە، لە زۇر شۇندا ەست بەم پەيۋەندى يە سىروشتى يە دە كرەيت.

"خۇبەخت كىردن" ىش كە لە شەفەقەت و مېھرەبانىدايە، گرنگى يە كى گەلى مەزنى لەم سەردەمەى خۇماندا ەيە، چۈنكە ئىخلاسى راستەقىنە و فېداكارىيى بى بەرامبەر دە گەيەنەيت.

بەلى، كە دايەك بۇ رىزگار كىردنى جگەر گۆشە كەى و، بى ئەمۇەى چاۋەرنى ەيچ پاداشتىك بىكات و بەيى فەرمانبەرى سىروشتى خۇى و بە ئىخلاسىكى راستەقىنە، خۇى و گىيانى بۇ منالە كانى بەخت دەكات. ئەم كەرە، بەلگەيە لەسەر ئەمۇەى كە پالەۋاننى يە كى بەرز و بلند و بى وىنە لە ئافە تاندا ەيە، بە چەشنى كە دەتوانن بە دۈزىنەۋە و دەر خىستى ئەم پالەۋاننى يەى دەروۋيان ژيانى دنيا و قىامەت يان رىزگار بىكەن.

بەلام چەند تەۋرىمىكى خراپكار ەن نايەلن ئەم رەۋشە بەنرخ و بەرزەى ئافە تان دەر بىكەۋىت، يان لە غەبرى شۇنى راستەقىنەى خۇيدا دەيخەنە كار و، بەم بى يە لە رى و شۇنى خۇى لايدەدەن و بە شىۋەيە كى نابەجى بە كارى دەيىن.

ۋالە نىۋان سەدان نمۇنەى ئەمەدا، تەنھا يەك نمۇنە دەيىنەۋە:

دایکی میهره بان هه رده م ئاماده یه بۆ هه موو فیدا کاری و خۆ به ختکر دنیك، تاكو به لا و گهرو گرفت و تیا چوون له مناله كهی دوور بخاته وه. ئه مهش بۆ ئه وهی له دنیا دا سوودی پێ بگات. ئیتر مناله كهی له سه ر ئه م بناغه یه پهروه رده ده كات و، هه موو سامانیكیشی له پیناوی ئه وه دا خه رج ده كات كه كۆره كهی بێت به مرؤفیککی مه زن و فه رمانده یه کی گه و ره. ده بییت له م پینا وه دا له قوتابخانه ی زانسته ئایینی یه كان ده ری ده هیئت و بۆ ئه و رو پای ده نیریت، پێ ئه وه ی بیرك له وه بکاته وه كه به م کاره ی ژبانی هه میشه یی ئه و كۆره ی خستوه ته مه ترسی په وه!

ئهم دایكه له كاتێكدا ههول ده دات كۆره كهی له به ندیخانه ی دنیا رزگار بکات، گوێ نادات به وه ی بێخانه به ندیخانه ی هه میشه یی دۆزه خه وه. كه واته هه لسو كه وتیك ده كات ئه و په ری پێچه وانه ی سروشتی خۆیه تی. ئه و هتا له بری ئه وه ی كۆره كهی به جۆرێك پێ بگه یه نیّت كه له دواړوژدا شه فاعه تی بۆ بکات، كه چی واپێ ده گه یه نیّت كه له و دنیا دا سكالای له ده ست بکات، چونكه كۆرێك كه به و چه شنه پهروه رده كرایت، له و دنیا دا سكالā له ده ست دایکی ده كات و پێی ده لیت:

(بۆچی له دنیا دا ئیمان ت به هیز نه كردم تاكو برویت به هوی ئه م تیا چوونه ی ئیره م) ۱۹

ئنجال به ر ئه وهش به ته وای و به پێی پهروه رده ی ئایینی ئیسلام پهروه رده نه كراوه، ئه و - هه ر له م دنیا یه دا - گوێ به شه فقه ته بێ وینه و ناوازه كهی دایکی نادات، به لكو له وانیه قسوور و كه مته ر خه می زۆریشی له روودا بنوینت!

به لام ئه گه ر ئه و دایكه ههول بدات ئه و شه فقه ته ی كه پێی به خه راوه، به باشی و له جی خۆیدا به كار بهیئت و، له پێی شه فقه ته وه كۆره لاوازه كهی

خۆى لە بەندىخانەى ھەميشەى - كە دۆزەخە - و لە ئىعدامى ھەتاهەتايى - كە مردنە لە گومراييدا - رزگار بکات، ئەوا دواى وەفاتی خۆى ئەو کورپەى ھەميشە نوور و پرووناكى بۆ گيانى دايكى مېھرەباني دەنيرت. چونکە بە ئەندازە و چەشنى ئەو کردەوہ چاکانەى كە ئەو کورپەى لە دنيادا ئەنجاميان دەدات، کردەوہى چاک لە لاپەرەى کردەوہ کانى ئەو دايکەشدا تۆمار دەکړن. ھەر وەك بۆى دەيئت بە کورپكى پاك و دلسۆز و، پىکەوہ ژيانىكى ھەميشەى بە سەر دەبن و، لای خواى گەورەش شەفاعەتى بۆ دەکات و، سکاالاشى لەدەست دەرنابړت.

بەلن، يە کەم مامۆستای مرؤف، كە لە ھەموو كەسيك زياتر كاريگەرىي تيدا ھەيە، دايكىەتى!

وا بەم بۆنەيوە ئەم واتايە پروون دەكەمەوہ كە بە تەواوى و بى گومانى لە خۆمدا ھەستى پى دەكەم:

سویند بە خواى گەورە، قوولترین و دامەزراوترين وانەيەك وەرم گرتووە و ھەميشە لە دەرووندا نوێ دەيیتەوہ: ئامۆژگارى و وانە مەعنەوى يەکانى دايکمن - خوالى خوش يئت - بە چەشنى كە لە ناخى سروشتدا ئەو دەرسانەى ئەو جيگير بوون و، لە جەستەشدا وەك "تۆو"يان لى ھات لە درۆيايى ماوہى تەمەندا كە خۆى لە ھەشتا ساڵ دەدات، ھەرچەندەش دەرسم لە ھەشتا ھەزار كەس وەر گرتووە. تەنانت لەو دلتيايەشدا كە دەرسەکانى تر لە سەر بناغەى ئەو تۆوانە سەوز بوون و بنيات نراون.

واتە: ئامۆژگارى و دەرسەکانى دايکم كە لە سالانى يەكەمى تەمەندا ئاراستەى سروشت و گيانى منى كردن، من بە چەند تۆويكى بنەرەتىيان دەزانم لە نيوان ئەو راستى يە مەزانانەى كە ئیستا لە تەمەنى ھەشتا سالىمدا دەيانبينم.

نمونه ی ئه مه:

"شهفه قهت" که گرنگترین چوار بناغه کانی رپبازی ژبانغه، ههروهها "میهره بانی و بهزهیی" که راستیه کی مه زنی په یامه کانی نووره، بهوپه پری دلتیایی ده بینم که ههردوو کیان ههلقولای کرداره کانی ئه و دایکه میهره بانه و حالته به شهفه قهته کانی و، دهرسه مه عنهوی به کانی ئه ون.

به لئی، ئه و شهفه قهت و میهره بانی به ی که به ئیخلاسی راسته قینه و خۆ بهختکردن و فیداکاری به وه له دایکایه تیدا هه ن، له م سهرده مه ی ئیستادا به جۆرینکی نارهوا و ههله و نابه جی به کارهینراون و دههینرین، چونکه دایک له مپوژدا بیر له و گهنجینه نه ناکاته وه که له ئهلماس بهنرخترن و کوره که ی له دواړوژدا به دهستیان دههینیت، به لکو پرووی ئه و کوره ی پرووه ئه م دنیا به وهرده چهرخینیت که چه ندورده شوو شهیه کی فانی و له ناوچووش ناهینیت. ئیتر ته نها له م لایه نه وه شهفه قهت و میهره بانی خۆی بۆ کوره که ی ده نوینیت. ئه مهش - له راستیدا - به کارهینانی چه وت و نابه جیی ئه و شهفه قهته به که ههیه تی.

ئه و شته ی پاله وانیتی ئافره تان ده چه سپینیت له خۆ بهخت کردنیاندا، که بی هیچ پاداشت و سوودیک بۆ خۆیان و به بی رپاکاری و خۆده رخستن ده یکن، بریتی به له و نمونه به جوو که ی شهفه قهت و میهره بانی دایکایه تی که له مریشکدا ده یبین، ئه وه تا هیرش بۆ سهر شیر ده بات و، گیانی خۆی بۆ پارێزگاری بیچووه کانی بهخت ده کات!

له م کاته ی ئیستادا، پیویست ترین کار و گرنگترین بناغه ی پهروه رده ی ئیسلامی و کرداری دواړوژ: "ئیخلاص" ه.

جا ئه م پاله وانانی به بی وینه به ی "شهفه قهت" بی هیچ گومانیک ئه و "ئیخلاصه راسته قینه" به ی له دوو تویدا به.

خو ته گهر هر کاتې هم دوو خاله لهو کومه ته پيروزه دا - که پيړ و
کومه لي تافره تانه - دهر که وتن، نه واده بن به خولگه و جه مسهري
به خته و هري به کي گه لي مهن له کومه لگای ئيسلاميدا.

به لام خو به ختکاريي باو کان هر گيز به خوړايي و بي بهرام به رني به،
به لکو له چهلدين لايه نه وه، که ده گه نه سه د، داخو ازي پاداشت و بهرام به
ده بيت. به لای که موه ناوبانگ و شانازيي له بهرام به روه ده ویت!

به لام به داخه وه تافره ته پيروز و پاکه کان، له نه نجامي لاوازي و
کوله واري يانه وه و، بؤ مه به ستي خو دهر باز کردنيان له ده ستي شهړ و
خو سه پاندني ميړده سته مکاره کانيان، له ري به کي تره وه خو يان دوو چاري
ريا و مهاريي ده که ن.

□ سه رنجي دوو هم:

هم سال له ژياني کومه لايه تي گوشه گير و دووره پريز بووم. به لام له سر
داخو ازيي هه ندي برا و خوشکاني نوور سه پريکي دنيا م کرد. زور به ي نه و
براده رانه ي چاوم پي که وتن و هاتن بؤ لام سکالای ژياني ناو خيزانم لي
ده بيستن.

له ناخه وه گه لي خه م خوار د و له بهر خو موه وتم:

(بؤ چي فساد که وتو وه ته ناو هم ژيانه شه وه؟ خو ژياني ناو خيزان قه لای
قايي مرؤفه - به تايه تي موسلمان - چونکه خيزان به هه شته بچووک و دنيا
خنجیلانه که ي نه وه)!

به دواي نه و هؤ يه دا گه رام که ژياني خيزاني ناو تيکدا وه. له نه نجامدا بؤم
دهر که وت چهلدين ريک خراوي نه يني و په نهان هه ن له پيناوي له ري
دهر کردن و تيکداني ره وشتي لاواندا هه ول ده دن و به گه رمي تیده کوشن
ريي تاره و ووازي يان بؤ ئاسان بکه ن و، به و پي به به ره و خراپکاري و

هه‌رزه‌یی ده‌یانده‌نه‌به‌ر. تاكو كۆمه‌ڵی موسلمان لیك بئازین و له‌م پێشه‌وه زیان به‌ ئایینی ئیسلام بگه‌یه‌نن.

هه‌روه‌ك هه‌ستم كرد كه چه‌ندین پێكخراوی تر هه‌ن به‌ په‌نامه‌کی و نه‌ینی و به‌وپه‌ری لیپراوه‌ هه‌ول ده‌ده‌ن ئافره‌تانی بێ ئاگا و خۆش باوه‌ر بۆ چه‌ندین پێی تاوانکاری و گوناها‌ری هان بده‌ن و، تیگه‌یشتم كه له‌م لایه‌نه‌وه مشتة كۆلیكی توندوتیژ له‌م نه‌ته‌وه‌ی ئیسلامه‌ ده‌وه‌ شیریت.

ده‌سا ئه‌ی خوشكانم و ئه‌ی كچه‌ مه‌عنه‌وی به‌ لاوه‌ كانم!

وا من به‌ چه‌شینکی بێ گومان پرونی ده‌كه‌مه‌وه‌ بۆتان كه‌:

چاره‌سه‌ری راسته‌قینه‌ و شیفابه‌خش بۆ پزگار كردنی ئافره‌تان له‌ چنگی ئه‌و ته‌ق‌الایانه‌ی كه‌ بۆ له‌ پێی ده‌رکردنیان و تێكدانی ژبانی دنیا و قیامه‌تیان ده‌دریت و، تاكه‌ ه‌زی پارێزگاریی په‌وشته‌ به‌رزه‌كانی سروشتیان له‌ داوی فساد و خراپكاری، ته‌نها له‌ په‌روه‌رده‌ کردنیاندا به‌ په‌روه‌رده‌یه‌کی ئیسلامی، كه‌ هه‌موو لایه‌نه‌كانی ژبان ده‌گرێته‌وه‌.

ئێوه‌ ئه‌نجامی ئه‌و بارودۆخه‌تان بیستوه‌ كه‌ ئه‌و تا‌قه‌ پیرۆزه‌ - ئافره‌تان -

له‌ پروسیادا دووچاری بوون!

له‌ به‌شینکی په‌یامه‌كانی نووردا و تراوه‌:

مێردی ژیر هه‌ر گیز خۆشه‌ویستی هاوسه‌ره‌كه‌ی له‌سه‌ر بناغه‌ی جوانییه‌کی رواله‌تی بنیات ناییت، كه‌ ده‌ سال ناخایه‌نیت. به‌لكو ده‌بێ ئه‌و خۆشه‌ویستییه‌ی له‌سه‌ر بناغه‌ی "شه‌فه‌قه‌ت" ه‌كه‌ی بێت، كه‌ جوانترین و به‌رده‌وامترین جوانییه‌كانی ئافره‌ته‌..

ئهم خۆشه‌ویستییه‌شی به‌ په‌وشت جوانیی ئه‌و هاوسه‌ره‌ی ژبانی پێر به‌هێز و توندوتۆڵ ده‌كات، ئه‌و په‌وشت جوانییه‌ی كه‌ تاییه‌ته‌ به‌ سروشتی

ثافره ته وه. بۆ ټه وهی ټه هواسه ره لاوازه ی تا به ره و پیری بپروات ټه و
خۆ شه ویستی یه ش هه ر به رده و ام بیټ، چونکه ټه هواسه ره ی ته نه ا هاورپی
ژیانی کاتی دنیای نی یه، به ټکو هواسه ر و هاورپی خۆ شه ویستی ژیا نی
هه می شه یی و نه مریشیه تی. ئیتر هه تا به سالدا بچن، پړز و میهره بانی نیوانیان
پتر زیاد ده کات.

به لām ژیا نی ناو ټه و چه شنه خیزانه ی که له باوه شی شارستانی تی نویدا
په روه رده بوو بیټ، ژیا نی که هه رده م له وه دایه پرووخت و شیرازه ی بپچر پیټ،
چونکه په یوه ندیی نیوان خیزانی وال ه سه ر بناغه ی هاورپی هه تی په کی کاتی په که
جودایی هه می شه یی به دوا دا دیت.

هه روه ها له به شی کی په یامه کانی نووردا و تراوه:

پیاوی به خته وه ټه و میړده یه که چاو له ژنی خواناسی خۆی ده کات و
ټه می ش - وه ټه و - مروفی کی باش و خواناس ده بیټ، بۆ ټه وه ی له ژیا نی
هه می شه یی و نه مریدا هواسه ره که ی ژیا نی له ده ست دهر نه کات.

هه روه ها ټه و ژنه ش چه نده به خته وه ره که ده بینیت میړده که ی ټایینداره و،
ټه می ش وه ټه و، ده ست به ټاییندار ی په وه ده گریټ، تا کو هواسه ر و ها وه له
هه می شه ییه که ی له ده ست دهر نه چیت. به م چه شنه و له نیوان به خته وه ری
دنیادا به خته وه ری هه می شه ییشی ده ست ده که ویت.

هه روه ها ټه و میړده چه نده به ده خته شوین ژنی که ده که ویت که خۆی
هاویشته وه ته باوه شی هه رزه ییه وه و ټه می ش هاو به شی ده کات و، بۆ
پزگار کردنی ټیناکو شیت.

ټه و ژنه ی ش چه نده به ده خته که خراپکاری و له پړی لادانی میړده که ی
ده بینیت و، ده چیت به جوړی کی تر لاسایی ده کاته وه.

"وهيل" يش بۇ ئوژن و ميړدهى كه ههريه كهيان ياريدهى ئهوى تر ده دات له پال پيوه نانيدا بهرو و ئاگرى دۆزه خ، واته ههريه كهيان هانى ئهوى تر ده دات كه له زرق و برقى شارستانيتيدا پتر رۇبچيت.

ناوه روځكى ئه م پرستانهش كه له پهيامه كانى نووردا هاتوون، ئه ميه كه: له م سهرده مهي ئيستاندا جگه له پئي پهروهرده بوون به ئادايى ئيسلام، كه شهريعتى پاك و خاوين و پيروزى ئيسلام ده ستينشانيان ده كات، هه رگيز ناگو نجي مرؤف له زهت له ژيانى خيزانى بيبينيت و، به خته وه رى دنيا و قيامه تى ده ست بكه وئ و، په وشته به رزه كانى ئافره تانيش ئاشكرا بين.

گرنگرين خال و لايه نى ژيانى خيزان له م سهرده مهادا برى تى به له وهى كه: ئه گه ر "ژن" خراپكارى و خيانه ت و بئ وه فايى له "ميړد" ه كه يه وه بيبينيت، ئه ويش - له رقاد - واز له ئهرك و فهرمانبه رى به به رزه كهى خوى ده هينيت كه وه فا و متمانه يه و، ده چئ تيكيانده شكينيت. ئه و كاته ش ريساي ئه و خيزانه به ته و اوئ تيكده چيت و به خوزايى هه لده وه شيت و شيرازه ي ده بچريت. به چه شنى تيكدانى ريسا له ناو سوپادا.

كه واته ده بئ "ژن" به ته و اوئ لئ بريت و تيبكوشيت ناته و اوئى ميړده كهى پر بكا ته وه و، قسوورى چاك بكات، بۇ ئه وهى هاوسه ره هه ميشه ييه كهى رزگار بكات..

ده نا ئه گه ر خوى ده ربخات و، به م خۇده ر خستن و پروتى به شى بيه وئيت خوى لاي خه لكى خۇشه ويست بكات، ئه و له هه موو لايه كه وه دوو چارى زيان ده بيت، چونكه خيانه تكار هه ر له م دنيا يه دا سزاي خوى ده چيژيت و، له بهر ئه وه ش ئه م له سروشت لايداه، چونكه ئافره ت به سروشت توخنى نامه حرم ناكه وئ و بيزيان لئ ده كاته وه و، له بيست كه سى نامه حره مدا

خوی له هه ژدهیان ده پارێزیت، که چی له وانیه "پیاو" له سه د ئافره تدا بیژ له سهیر کردنی یه کیکیشیان نه کاتهوه.

جا ههروهك "ژن" لهم لایه نهوه دوو چاری ئه شكه نجه ده بیټ، بهم بێ وه فای و نه هیشتنی متمانه و ئه مانه تهش خوی تۆمه تبار ده کات. ئیتر بهم چه شنه، سه رباری لاوازی یه که ی، ناشتوانیټ پارێز گاری مافه کانی خوی بکات.

پوخته ی نهم قسانه ئه وه یه که:

ههروهك له روانگی شهفه قهت و سۆز و میهره بانی یه وه خۆ به ختکردن و ئیخلاسی ئافرهت له هی پیاو گه لێ بهر زتره و، پیاوان له وه دا هه رگیز به ئافره تان ناگه نه وه و به هیج جۆرێك له وان ناچن.. به هه مان جۆر ئافره تانیش له هه رزه بی و خراپکاریدا به پیاوان ناگه نه وه!

له بهر ئه وه شه که ئافرهت هه ر به سروشت و به دیهاتنی لاوازی خوی، له نامه حه رم ده ترسیټ و، خوی به ناچار ده زانیټ په نا بۆ (پۆشته یی) بیات. چونکه ئه گه ر پیاو له پیناوی له زه تیکی هه شت ده قیقه ییدا تووشی کاریکی خراپ بیټ، ئه واته نه نا چه ند لیره یه ك زیانی لێ ده که ویت، به لام سزای له زه تیکی هه شت ده قیقه یی ئافرهت کۆلێکی قورسی هه شت مانگی و، ئه رکی په روه رده و به خپۆ کردنی منالێکی بێ که سه بۆ ماوه ی هه شت ساڵ! واته ئافرهت له خراپکاریدا به پیاو ناگاته وه، به لام تۆله ی خراپکاری یه که ی چه ندین جاری تۆله و سزای پیاوه.

ئهم رووداوانه ده گمه ن نین و، به لگه ن له سه ر ئه وه ی که:

"ئافره تان" چه ند به دیه پتر او پکی پیرۆزن و، بۆ ئه وه به دی هینراون تا کو بین به سه رچاوه و کانگای په وشته به رزه کان. چونکه ده توانین بڵێین ئافره تان

توانا و قابيلييه تى خراپكاريان بۇ چه شتى تام و له زه تى دنيا نزيكه هەر تيدا نه يټت. واته ئافره تان چه ند به ديهيڼراو يکى پاك و پيرو زن، بۇ نه وه به دى هيتر اون تاكو له چوار چيوه ي پوره ده ي ئايىنى ئيسلامدا ژيان يکى خيزاني پېر به خته وه رى به سهر بيهن.

كه واته رسوايى و سوو كى و نه مان بۇ نه وړيكي خراوانه ي كه بۇ له پړى دهر كړدى نه و پاك و خاوينانه تيده كوشن و هوول و ته قالايان ده خه نه كارا له خواى گه وړه داوا كارم خوشكانم له شه پړى نه و هه رزه و خراپكارانه پياريزيت. ئامين.

خوشكه كانم! به تايبه تى هم قسه به بۇ ئيوه ده كه م:

خهر جى و نه فقه ي خوتان به ده ستي خوتان پهيدا بكه ن، وهك ئافره ته پاكه كانى لادى. هممه باشتره له وه ي كه زيان له خوتان بدن و به وى خهم و خه فته ي ژيانه وه مل بۇ ده سته لاتى ميړدى خراپكارى به دپره و شتى چاوليكيه رى نه وروپا كه چ بكه ن.

خو نه گهر بهش و چاره نووسى ههر كاميكنتان ميړديكى نه گونجاو بوو، با به و بهش و چاره نووسه ي خو ي رازى يټت و قه ناعت بكات، بهشكو خواى گه وړه بهم قه ناعت و رازى بوونه ي، ميړده كه شى بۇ چاك بكات. دهناله نه بجمدا ناچار ده يټت بۇ ته لاقدان پرووه داد گاكان بپروات، وهك ده ييستم له م كاتانه دا هم ديارده يه پرووده دات. دياره نه مش به هيچ جور يك شايانى عيززه تى ئيسلام و شهره فى نه ته وه ي مو سلمان نى يه.

□ سهرنجى سى هم:

خوشكه ئازيزه كانم! بى هيچ گومان يك نه وه بزائن كه:

نه و تام و چيزانه ي له دهره وه ي باز نه ي شهرعدان، چه ندين نه وه نده ي تام و له زه ته كانيان ئازار و گيرو گرفتيان تيدا يه. په يامه كانى نوور هم

راستی بهیان به سهدان به لگهی به هیژ و پروداوی بی گومان چه سپاندووه. ده توان به دریژی له پیامه کانی نووردا ئه به لگانه ببینن. بۆ نمونه: وتی شه شه م و حه و ته م و هه شته می "وته بچوو که کان" و "رأبهري لاوان" له بریی من ئه م راستی بهیان به ته وای پروون کردووه ته وه.

که واته به و چیژ و له زه تانه ی که له سنووری شه رعدان، دلنیا و رازی بن، بۆ نمونه: یاری و گه مه و گالته کردن له گه ل جگه رگۆشه بیگه رد و خاوینه کانتان و، دانیشتنتان له گه لیان له مائی خۆ تاندا، تام و له زه تیکی گه لی خاوینه و، به سهدان جار له که یف و شادیی سینه ما باشتر و خوشتره.

به و پهری دلنیا یه وه بزائن که: له زه تی راسته قینه ی ئه م دنیا به له ئیمان و له و شتانه دایه که له سنووری ئیمان ده رنه چووبن و، هه موو کرده ویه کی چاکیش له زه تیکی مه عه ویی تیدا به. به لام گو مراییی و تاوانکاری هه ر له م دنیا به دا چه ندین ئازاریان تیدا به که له زه ته کانیان ده شیوینن و تالیان ده که ن. پیامه کانی نوور ئه م راستی بهیان به سهدان به لگهی گومان پر چه سپاندووه. من خۆم به "عین الیقین" و له پێی چه ندین تاقیکردنه وه و پروداوی زۆره وه ببینومه که:

"ئیمان" تۆوی به هه شتی تیدا به و، گو مراییی و "هه رزه یی" ش تۆوی دۆزه خا

ئه م راستی به م چه ندین جار له پیامه کانی نووردا نووسیوه، به چه شنێ که سه ر سه خت ترینی ئینکاری که ران و یاخی بووان و، کار شناسه ره سمی به کان و ته نانه ت داد گاشی ده مکوت و ده سته و سان کرد و، نه یاتوانی ئه م راستی به زامدار بکه ن.

که واته ئه ی خوشکه پاک و پیروزه کانم و، ئه ی ئه وان هه ش که وه ک کچی بچوو کی من وان!

با ئیستاله پێش هه موو شتیكددا "په یامی پۆشتهیی" و ئنجا "رابه ری لاوان" و "وته بچوو كه كان" له بریی من دهرس به ئیوه بلین. چونكه بیستم هه ز ده كه ن له مزگه وتدا دهرسیكتان پێ بلیم. به لام نه خۆشی به سه خته كه م و لاوازی به له راده به دهره كه م و چه نلین هۆی تر دهر فته تی ئه وه م ناده ن. له بهر ئه وه - ئه ی ئه وه خوشكانه ی كه ئه م وانه یه م بۆ نووسیون و ئه وانیش ده بخۆننه وه! - بریارم دا ئیوه ش وهك قوتاییانی نوور بكه م به هاو به شی ده سته كه وته كانی دواړۆژم و هه موو دوعاكانم!

جا ئه گه ر توانیتان په یامه كانی نوورتان ده ست بكه ویت و ئه وه په یامانه تان خوینده وه یان گویتان لێ راگرتن، ئه وه ئیوه ش وهك براكانتان (قوتاییانی نوور) تان لێ دیت، ده بن به هاو به شی هه موو ده سته كه وته مه عنه وی و دوعاكانیان، به پێی ده ستووره كه ی خۆمان.

ده مویست له مه زیاترتان بۆ بنووسم، به لام له بهر نه خۆشی و لاوازی زۆر سه خت و توندوتیژ و پیریم و چه نلین ئه رکی زۆری تری وهك راستكر دئه وه و پێداچوونه وه ی ده ستنوو سی په یامه كان كه چاوه پێم ده كه ن، به م ئه ندازه یه وازم له نووسین هینا.

الباقی هو الباقي

برای محتاجی دوعا و نراتان

سه عیدی نوورسی

مژده و بيدار كړدنه وهيك

(نامه يه كه تايبه ته به "نهر كان" ي ئيستاي قوتا بخانه ي زه هراء)

مژده يه كي گرنگه بو پيره ژنان و.. بيداري يه كيشه بو نهو
كيژانه ي كه ده يانه وټت شوو نه كهن.

ناوهر وژكي فهرمووده ي: "عليكم بدين العجائز" مروف هان ده دات چاو
له پيره ژنان بكات. بهو و اتايه ي كه له ئاخر زه ماندا ئيماني دامه زراو لاي
پيره ژنان ده يټت.

له بهر نه وه ي يه كيك له چوار بناغه كاني په يامه كاني نوور برتي يه له
"شه فقهت" و.. ئافره تانيس رابه ر و پيشه واي شه فقهت و ميه ره بانين، به
چه شنې كه تر سنو كترين كه سيان له پيناوي رزگار كړدني مناله كهيدا گياني
خوې به خت ده كات و.. دايكان و خوشكاني به رپړيزش له م چه شنه كات و
سهرده مه دا پروو به پروي چه ندين پروو داوي گه وره گه وره ده بنه وه..

له بهر نه وه، هم بيداري يه ي خواره وه بو دلم ئيلهام كرا كه:
پټويسته راستي يه كي سروشتي تايبه ت به كچان پروو بكري ته وه،
هر چه ندهش نه ده بوو باس بكرايه و بلاو بكرايه ته وه، چونكه تايبه ته بهو
ئافره تانه ي ده يانه وټت، يا خود ناچار بوو، شوو نه كهن. له بهر نه وه، ده لټيم:

كچه كانم! خوشكه كانم!

هم زه مان و سهرده مهی ئیمه له زه مان و سهرده مه کانی پېشوو ناچیت، چونکه واماوهی نیو سهدیه پهروه دهی نویی (ئهوروپایی) له بری پهروه دهی ئیسلامی جیی خوی له کومه لدا کردووه تهوه..

ده بینیت ئهو که سهی که ده بوو - به پئی پهروه دهی ئیسلام - ژنی بۆ ئه وه بهینایه خوی له گونا هباری پی پاریزیت و، بیکات به هاوهل و هاوسه ری هه میسه یی خوی و، خولگی به خته وه ریی هم دنیا ی، که چی ده بینیت - به کاریگری پهروه دهی ئهوروپایی - ئهو هاوسه ره لاواز و به ده بخته ی ژیا نی ده کات به ژیر ده سته ی خۆ سه پان دن و زالبوونی به رده وامی خوی و، ته نها له تافی لاوی به که یدا خوشی ده ویت، ته نانه ت له وانه شه گه لتی زیاتر له و حه وانه وه یه ی بۆی ئاماده کردووه، دوو چاری ماندووی و ده ر دیسه ری ژیا نی بکات.

ئیر ژیا ن له و ئافره ته بیچاره یه به ئه شکه نجه و ئازار ده چیته سر، به تایبه ت ئه گه ر به پئی پنه وه ری شه ر ع هاو کووفی یه ک نه بن، چونکه له و چه شنه کاته دا هیه چ چاودیری یه کی مافه شه رعی یه کان نا کریت. خو ئه گه ر مونا فه سه و غیره ت و چاولیکه ریش تیکه ل به و ژیا نه بییت، ئه و ا گیر و گرفته که چه ن دین جار زیاد ده بییت.

ته نها سنی هۆ کار هه ن ئافره ت بۆ هم شوو کردنه هان ده ده ن:

□ هۆ کاری یه که م:

دانایی خوا ی گه و ره شه و ق و ئاره زووی له مرقدا بۆ وه چه خسته نه وه دانا وه و، پادا شتیکی شی بۆ ئه بنجامدانی ئهو فه رمان به ری یه سروشتی یه پی دا وه که "له زه ت" ه.

پياو له وانهيه له پيناوې ټمو له زه ته ي که (ده) خوله ک ده خايه نيټ ته نها
تازار و ماندوويي يه ک سه عاتي بيته پړي، ټه گهر حه لال بيټ.

به لام ټافره ت بهرام بهر به و تام و له زه ته ي که (ده) خوله ک ده خايه نيټ.
نزيکه ي ده مانگ منال له سکيدا هه لده گريټ، سه ره پاي ټموه ي که به
درې ټايي ده ساليش ټهر کي ده رديسه ري و تازاري ژياني مناله که ي ده که ويته
ټه ستو. واته ټهو له زه ته (ده) خوله ک خايه نه گرنگي ټمو مهيل و شهوق و
ټاره زووه سروشتي يه ده سرپته وه، چونکه ټهم ماندوويي و گيرو گرفته يه کجار
زور و بهرده و امانه ي لي ده بيته وه.

که واته نايټ هه ست و ټاره زووه کاني ټافره ت، ټمو مهيله سروشتي يه بو
شوو کردن بيزوټن.

□ هۆکاري دووهم:

ټافره ت، هر به سروشت و له بهر ټهو لاوازي يه ي له بهديها تنيدا هه يه،
پنويسي به يه کي که له کاروباري ژياندا يارمه تبي بدات..

جا باشر وايه - وه کو ټافره تاني گوندنشين - هه ول بدات به ده ستی
خوی خه رجی و نه فقهی خوی پهيدا بکات. ټهمه ي ده يان جار باشره له وه ي
که ټهم پنويسي يه سروشتي يه ناچاري بکات ملکه چ بيټ بو ده سته لات و
زه بر و زاتي ميړدک که - وه ک باري ټيستا مان - به پهروه رده يه کي جگه له
پهروه رده ي ټيسلام پيگه يشتبټ و، له سه ر زور ليکردن و فساد راهاتيټ.
چونکه له وانه يه ټمو ټافره ته به "رپا کاري و ټيکداني په رسن و په وشته کاني
خوی" که خولگه ي ژياني دنيا و قيامه تي ټهون، هه ول بدات په زامه نديي ټمو
ميړده ي به ده ست بهيټيټ. هه مو ټه مانه ش له پيناوې ټهو گوزه رانه ساکار و
که مه دا.

جاله بهر ئه وهی به دهینه هری به خشنده، به چه شنی ئه و پوزی بهی له مه مکاندا بۆ بیچروانی ده نیریت، ئاوا پوزی ئه و ئافره تانه ش ده دات، ئه و ا چاو گپران بۆ میردی نوێژنه که ری به دره وشت و ملکه چ بوون بۆی له پیناوی رۆزیدا، کاریکه هه رگیز له شان و شکوی "ئافره ته قوتابی به کانی نوور" دا نی به.

□ هۆکاری سی ههم:

"خۆشویستن و گهمه و گالته کردن له گهل منالدا" له سروشتی ئافره تدا هه به. ئه و شته ش که ئه م مه یله سروشتی بهی ئافره ت به هیز ده کات و بۆ شوو کردن هانی ده دات ئه وه به که له پاشاندا ئه و مناله له دنیا دا خزمه تی بکاته وه و، له قیامه تیشدا بییت به شه فاعه تکاری و، دوا ی مردنیشی چاکه ی بۆ بنیریت.

به لām ئه و پهروه ده ئه و رو پاییه ی که ئیستا جینی پهروه ده ی ئیسلامی گرتو وه ته وه، کاریکی کردو وه که مه گه ر به کیك یان دوو له ناو (ده) کوپدا له گهل دایکی خۆیدا باش بیست و، به دوعا و کرده وه ی باش "چاکه" له سه ر لاپه ره ی کرده وه کانی دایکیدا تۆمار بکات و، گه ر پیاو چاک ده رچیت، له قیامه تیشدا شه فاعه تکاری بیست و، به و بێ به پاداشتی شه فقه تی دایکی بداته وه .. به لām هه شت دانه که ی تر، هه موو ئه م شتانه پشتگو ئی ده خه ن.

که واته ناییت ئه م مه یله سروشتی و تاسه ده روونی بهی خۆشویستنی منال و گهمه و گالته له گهل یان، له م کات و سه رده مه دا، ئافره ت گیرۆده ی گهرو گرفته کانی ئه م ژبانه سه خته بکات، ئه گه ر به ته واری و به چه شنیکی ته واو بێ گومان ناچار نه بیست.

جاله سه ر بناغه ی ئه م راستی بهی پینشو، پروو ده که مه که چانم له قوتاییانی نوور، له وانه ی شوونه کردنیان بێ باشته، پینان ده لیم:

ده پڻ خويان پروت نه ڪن و، جهسته يان دهر نه خه ن و، به و پڻ به خويان
 هه رزان فروش نه ڪن، هه تا ميڙديڪي ٿيمانداري پيا وچاڪي ره وشت جوانيان
 ده ست ده ڪه ويٽ، ڪه به ته واري بڙ ٿه وان بگونيخت. به لڪو ده پڻ به ڪچي
 بميننه وه، ٿه گهر ميڙديڪي هاو ڪو وريان ده ست نه ڪه وت، وه ڪ پيا وه
 پالنه وانه ڪاني قوتاياني نوور ڪه ڙيان نه هيئا وه. هه تا ڪه سيڪ داواي ده ڪات
 ڪه له گه ليدا بگونيخت، له وانه ي ڪه به پهروه رده ي ٿيسلام پهروه رده بوون و،
 خاوه ني ويڙداني زيندوون. تا ڪو ٿه جو ره ميڙده بيٽ به هاوپڻي ڙيانديڪي
 هه ميشه بي ڪه شياوي بيٽ و، له پيناوي له زه تيڪي سه رپيني دنيايدا
 به خته وه ربي دواڙوڙي نه ڏور نيٽ و، له خراپڪاري به ڪاني شارستانيتيدا نو قم
 نه بيٽ.

سه عيدي نوورسي

ئاماژەیه کی کورت بۆ راستییه کی گرنگ

چەند فەرموودەیه کی پێرۆز ئاماژە دەکەن بۆ ئەوەی کە:

له ئاخىر زەماندا راستییه کانی ئیمان له لای ئافرهتان پوونتر دهرده کهون، به چه شنى که - تارادهیهک - دهتوانن خویان لهو شتانه پاریزن که گومرایى ئەو سەردەمە مەزفیان پێ ئەناودەبات. هەروەها وەک له فەرموودەى: "علیکم بدین العجائز" دا دەبینین، هاندان هەیه بۆ چارلێکەریی پیرهزان له ئاخىر زەماندا.

ئەمەش ئەوە دەگەیهنیت کە "ئىخلاس" ی هەلقولای سۆز و شەفەقەتى ئافرهتان - کە پالەوان و پیشەواى سۆز و شەفەقەت و میهرەبانین - نایەلێت دوو چاری ئەو ئەناوچوون و لەپێ ترازانه بین کە لەم سەردەمەدا "گومرایى" گەوزاوی ناو پرێکاری تووشی مەزفێ دەکات. بەم چه شنه ئەوان دەست به ئیسلامەتیی خۆیانەوه دەگرن و وازی لێ ناهێنن.

فەرموودەیه کی تر ئەمەى تێدايه کە دەفەرموێت: "إن أبا البنات مرزوق". واتە: له ئاخىر زەماندا منالێ کچ زۆر دەبن و، ئەوانیش پینگەرد و خاوین دەردهچن و، خواى گەورەش بەرە کەت دەخاتە پڕۆزى یانەوه.

زووتر نەهێنى ئەم فەرموودەیه و هاوچه شنیم ئەدەزانی. بەلام - سوپاس بۆ خوا - لەم دوايیهدا شتێک له نهێنى به کانیان تێگەیشتم. وا بوپەری کورتى ئاماژەى بۆ دەکەم:

منالى مروف وەك يىچوۋى زىندەۋەران نىن، چونكى لە كاتىكدا ئەو يىچوۋانە لە ماۋەى دوۋىيان سى مانگدا دەتوانن پشت بە خۇيان بېسەن، منالى مروف پىۋىستى بە پارىزگارى و چاۋدىرى يەكى بەسۆز و مېھەبانە كە (دە) سال يان زياتر دەخايەنىت.

لەبەر ئەمە، دەبى دايكان بەۋپەرى لىپرانەۋە پارىزگارى و شەفەقتيان بۇ منالە كانيان بەردەۋام يىت، كە ئەمەش خوۋ و پەۋشتىكە لە مروفدا - بە يىچەۋانەى زىندەۋەرانى تر - پىرەگى داكوتاۋە.

بەلام دانايى خۋاى گەۋرە، خوۋ و پەۋشتى "غىرەت و شەرەفمەندى"ى لە سىروشتى پياۋاندا دانائە، تاكو بتوانن يارمەتتى دايكانى لاۋاز و مندالانى دەستەپاچە و كۆلەۋار بەدەن.

لە ناۋەندى ئەم خوۋ و پەۋشتى غىرەت و شەرەفمەندى يەدا پالەۋانى يەكى ناۋازە و يىگەردەھىيە كە بىي ھىچ بەرامبەر و پاداشتىكە، بەلام ئىستاهەتا رادەيەك تىكچوۋە و گۆرانى بەسەردا ھاتوۋە. لە ئەنجامى ئەمەشدا ئەو پالەۋانى يە لە زۆربەى خەلكىدا لاۋاز بوۋە، كەچى ئەو خوۋ و پەۋشتە سىروشتى يەى ئافرەتان (كە شەفەقت و مېھەبانى يە) وەك خۇى ماۋەتەۋە و تىك نەچۋە.

ئافرەتان - بەم خوۋ و پەۋشتە سىروشتى يەيان - چەندىن خزمەتگوزارىي مەزن لە نىۋان مۇسلمانانى ئاخىر زەماندا ئەنجام دەدەن. ئەۋفەرمۇدە پىرۋزانەش بە ھىما ئامازە دەكەن بۇ گىرنگىي ئەم خوۋ و پەۋشتە سىروشتى يە و كارىگەرىي لە كۆمەلدا و، بۇ ئەۋەى كە چۆن دەبن بە بناغە و پىشتىۋان بۇ مۇسلمانان لە چۈرچىۋەى ئىسلامدا.

له پاشبهندی نه میرداغ:

شوینکه وتنی سوننه له ژن هیاندا

باسمه سبحانه

﴿وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ﴾

السلام عليكم ورحمة الله وبركاته أبداً دائماً

نهمه وه لامي پرسياريكه له پژنامه ی ولاته بياني په كاندا
بلاو كراوه ته وه^(۱). ناوهرؤكي پرسياره كه بهم جزره يه:

(۱) وال له خوار وه دهقي لهو نامه يه دههينين كه كاتي خؤي په كيڅ بؤ مامؤستا نوورسيي
ناردوه:

(چهند په ياميكي نوور و ميژووي ژيانتم خوښده وه. له به سهرهاتي ژيانتان بينيم په كيڅ له
كاره تايه تي په كانتان "ژن نه هينان" و پيدا نه كردني هيچ په بوهندي به كه به دنيا وه. نهمش كاري
له قوتايياني نوور كردوه و له وانيشدا دهر كه وتوه.. جا مادم نهمه له گهل لهو تايه ته ي
سووره تي "النساء" كه ده فهرموي: ﴿فَالْكُفُوَا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ﴾ و، فهرموده ي
پنغه مبهري ﷺ: "لا ترهب في الإسلام" و "تناكحوا نكثروا فإني أباهي بكم الأمم يوم القيامة" دا
ناگوځيخت، لهوا وام به باش زاني داواي پروونكر د نهمه ي نهمه لني بكم. لهو باوهره شدام
وه لامي نهم پرسياره م بهو ده دريتموه گهر پرووني بكه نه وه كه قوتايياني نوور - ژن و پياويان - تا
نهمه نيكي دباري كراو د هيني هاوسر نه گرن، له بهر ليږان بؤ خزمه تگوزاري قورئان و تيمان له
نهمه نني همرزه كاري و ههره تي لاويدا. به پيوستي ده زانم نهمه باس بكم له گهل ده ستنيشان
كردني لهو نهمه نني كه قوتايياني نوور تيايدا ده توانن ژن بهينن.
به ههر حال، چاوهرواني وه لامتان ده كم، كه نوميد هوارم - پشت به خوا - وه لاميك بيت
له گهل حقي و راستيدا په كاوبهك بيت).

نهمه ي سهر وه له ناميلكه به كي بچوو كه وه هيترا كه سالي ۱۹۵۳ز له بهغدا دهر چوو.

(وهو گڼ)

چونکه ئهو رېښخراوه سامناکانه‌ی مولحیدان چه‌ندین هیږشی سه‌رومپر و توندوتیژ بو سه‌ر ئهو راستی‌یه ده‌بن و، چه‌نده‌ها پیلانی چه‌په‌لیشی له‌ دژ ساز ده‌که‌ن. که‌واته‌ ئه‌وپه‌ری خو‌به‌خت کردن و فیداکاری بو به‌ر به‌ستی ئهو

ههولای تهوان پووسته و، دهبنی هه کاریک که بۆ بلأو کړدنهوای ئایین نه بنجام ده دریت خاوین و بینگهرد و، تهنها بۆ ره زامه نندی خواى گه وړه بیټ، بى تهوای هوپهك بیټ بۆ هیچ شتیکی تر.

چه ندها زانای نه گبهت و کهسانی خواناس له نه بنجامی خه می ژبان و گوزهرانی خیزان و منالیان، فهتوایان بۆ بیدعهت ده ر کړد، ته نانهت له شیوه ی پشتگیری بیدعهت خوازانیښدا ده ر کهوتن!

له بهر ئه مه و له بهر امبه ر ئه و هیر شه سامناک و سه خته ی ده کریته سره ئایین، ده بنی پووست نه بوون به خه لکی و به لکو به هه موو شتیك، نه بنجام بدریت. به تایهت دواى ماوه نه دان و نه هیشتنی و ته وای وانه ی "ئایین" له قوتابخانه کاندا و، گوزړینی بانگی شهرعی.

له بهر ئه وه، ده ستم له ژن هیئان هه لگرت، که ده زانم "سوننهت" یکی پیغه مبه ره ﷺ، بۆ ته وای تووشی "حه رام" نه یم و، بتوانم زور "واجب" و "فه رز" ی ئه ستمو جی به جی بکه م. چونکه نا کریت له بهر به جی هیئانی "سوننهت" یك مرؤف دوو چاری چه نندین کرداری "حه رام" بیټ.

زانای زور هه بوون که له ماوای ئه م چل ساله دا ئه م سوننه ته یان به جی هیئا، به لام ناچاریش بوون تووشی (ده) گونا هی که بیره و حه رام ببن و، واز له به شینکی فه رز و سوننه ته کان به یئن!

دوو هه م:

ثایه تی پیرۆزی: ﴿فَالْكَحُوا مَا طَابَ لَكُمْ...﴾ (النساء: ۳) و، فه رمو وده ی پیرۆزی: "تناکحوا تکاثروا"^(۱)، هه روه ها فه رمانه کانی تری هاو چه شنیان،

(۱) تناکحوا تناسلوا فلان ابا هي بكم الامم يوم القيامة. رواه عبدالرزاق والبيهقي عن سعيد بن أبي هلال مرسلأ بلفظ: (تناکحوا تکثروا فلان ابا هي بكم الامم يوم القيامة). قال في المقاصد: جاء معناه عن جماعة من الصحابة، فأخرج أبو داود والنسائي والبيهقي وغيرهم عن معقل بن يسار مرفوعاً: تزوجوا الولود الودود فلان مكاثر بكم الامم يوم القيامة، ولأحمد وسعيد بن

فرمانی "واجب بوون" و هه‌میشه‌یی نین، به‌لکو فرمانی "سونهت" ن. جگه له‌وه‌ش که به‌ندن به‌چهند مهرجیکه‌وه ده‌بێ پێنه‌دی. له‌وانه‌یه هه‌موو ئه‌و مهرجانه بۆ هه‌موو که‌سیک و له هه‌موو کاتیکدا کۆنه‌بنه‌وه و نه‌یه‌نه‌دی.

پاشان فرموده‌ی پیرۆزی: "لا رهبانية في الاسلام"^(۱) ته‌وه ناگه‌یه‌نیت که ژن نه‌هێنان و گۆشه‌گیری - وه‌ک ته‌وه‌ی راهیبه‌کان - حه‌رامن و ناییت بین. به‌لکو ئه‌م فرموده‌یه هاندانه بۆ خه‌لکی تا‌کو له ژبانی کۆمه‌لایه‌تیدا به‌شدار بن، وه‌ک له‌ناوه‌روکی ئه‌م فرموده‌یه‌دا هه‌یه که ده‌فرموی: "خير الناس أنفعهم للناس"^(۲)، ده‌نا هه‌زاران که‌س له پیاوچا‌کانی پێشین، به‌جۆریکی کاتی، له‌خه‌لکی دوور که‌وتونه‌ته‌وه و، تا ماوه‌یه‌ک حه‌زیان له گۆشه‌گیری بووه و، ده‌ستیان له جوانی دنیای فانی داشۆردوه و خۆیان لێ دامالیه‌وه، تا‌کو بتوانن به‌ته‌واوی و راستی ژبانی دوا‌پۆزی خۆیان بنیات بنێن.

جا ماده‌م که‌سانیکێ زۆری پیاوچا‌کانی پێشین، له‌به‌ر گه‌یشتن به‌که‌مالیکێ نه‌پراوه و "نایه‌ت به‌خۆیان" وازیان له دنیا و هه‌موو رازاوه‌یی و جوانی‌یه‌کی هه‌ناوه، ته‌وا ده‌بێ ته‌و که‌سه‌ی که‌ بۆ "به‌خته‌وه‌ری هه‌میشه‌یی و نه‌پراوه‌ی چه‌نده‌ها لیقه‌وماو" لێ ده‌پری‌ت و نایه‌لێت بکه‌ونه هه‌لدیری

منصور والطبراني في الأوسط والبيهقي وآخرين عن أنس قال قال رسول الله ﷺ يأمر بالبلاء وينهى عن التبتل غيا شديداً، ويقول: تزوجوا الولود فإن مكاتر بكم الأمم يوم القيامة، وصححه ابن حبان والحاكم... الخ (باختصار عن كشف الخفاء للعجلوني ١٠٢١) والسيوطي في الجامع الصغير (٣٣٦٦). (وه‌رگێڕ - له‌چایی عه‌ره‌یی "اللمعات" هه‌ه).

(١) قال ابن حجر: لم أره بهذا اللفظ، لكن حديث سعد بن أبي وقاص عند البيهقي: "إن الله أبدلنا بالرهبانة الحنيفية السمحة". كشف الخفاء: ٣١٥٤

(٢) حديث حسن أخرجه القاضي في مسند الشهاب وابن عساكر في تاريخ دمشق ٢/٤٢٠/٢ وانظر الصحيحة ٤٢٦ وصحيح الجامع الصغير وزيادته برقم ٦٥٣٨.

گومر ايه وه و، بۆ بهيز كردنى ئيمانى ئه وان تيده كو شيت له پيناوى خزمهت كردنى راسته قينهى ئيمان و قورئاندا و، له بهرامبه ر هير شه ناكامه كانى دهر وه و شالاوه ئاشكرا كانى ناوخودا خوى پاده گرئت.. ئه و كه سه ى ئه م كار ه گشتى به ئه نجام ده دات - نه ك كارى تايه تى بۆ خوى - په فتارى پىنجه وان ه ى سوننه تى پىنجه مبه ر ﷺ ناكات، به لكو به پى حه قيقه تى سوننه تى پىنجه مبه ر ﷺ ههنگاو ده نيّت.

پاشان ئه و په رى ئاواته خوازم كه به ئه ندازه ى يه ك گه ر ديله م له و فه رمايسته راسته ى صيد دىقى مه زن - خوا لى ئى رازى بيّت - ده ست بكه ويّت كه ده فه رموى:

"با جه ستم له دۆزه خدا ئه وهنده گه و ره بيّت كه ئىتر جي ئى هيج ئيماندارى كى ترى تيدا نه بيته وه!"

له به ر ئه و يه كه ئه م سه عيده لا وازه "ژن نه هيئان" و پىويست نه بوونى به خه لكى، له دريژايى ژيانيدا، بۆ خوى هه لپژاردووه.

سى هه م:

ئيمه به قوتاييانى نوورمان نه وتووه: "ژن مه هيئن و وازى لى بهيئن بۆ خه لكى". ناشى پىيان بو ترى..

به لام قوتاييان له ناو خو ياندا چه ند پله و چىنيكن، ه ى وايان هه يه ده بى تا ده توانيّت، له ما و يه كى ته مه نيدا، خوى به پىدا ويستى به كانى دنيا وه نه به ستىّت، تاكو بگات به خو به خت كردن و دامه زراوى ته واهه تى و هه ره مه زن. خو ئه گه ر ئافره تى كى وه هاى لى هه لكه وت له خزمه تگوزارى ئيمان و قورئاندا يار مه تى بدات، ئه وه خي رى كه خوا دا و يه تى. چونكه ئه م چه شه نه ژن هيئانه رنى كار و خزمه تگوزارى قورئانى لى نا گرئت.

سوپاس ٻڙ خوا، زور ڪه سي والهن او قوتاياني نووردا ههن. هاسره ڪانيشيان له خزمه تگوزاري قورئان و ئيماندا هيچيان لهوان ڪه مٽر ني. ته نانهت ڪاتي واهيه به بڙنه ي ٿو شفهقه ته بي بهرامهر و بي پاداشته ي له سروشتياندا هيه، پش ميڙده ڪانيشيان ده ڪهون و، بهم پالو وانيتي يه پيان به خشراوه و به ئيخلاسي ڪي تهواو ڪاره ڪانيان نه بنجام دهه دن.

نجا زور به ي قوتايي يه پشينه ڪاني نوور ڙنيان هيناوه و، به تهواوي و رڳوپڻڪي ٿم سونه تهيان جي به جي ڪردوه. پهيامه ڪاني نووريش پروو ده ڪاته ٿوانه و پيان ده ٿي:

ماله ڪانتان بڪن به قوتايانه يه ڪي بچوو ڪي نوور و، جي ويهر گرتسي زانست و فيرووني خواناسي. تاڪو ٿو منالانه ي ڪه به رهه مي ٿه بنجامداني ٿم سونه تن، له سر ئيمان پهرو ده بين و، له قيامه تدا شفاعه تان ٻڙ بڪن و، له دنيا شدا ڪور و منال و جگر گڙشه ي باشتان بن. ٿو ڪاته به تهواوي ٿم سونه ته پهرو ڙه تان ٿيڊا جي به جي ده پي.

دهنا ٿه گهر مناله ڪان له سر پهرو ده ي ٿه وروپاي گه شه بڪن و پي بگن - وه ڪ له ماوه ي سي سالي رابوردوودا پرووي دا - ٿو زور به ي ٿو منالانه له لايه ڪه وه سووديان ٻڙ دنيا تان نايي و، لهو لاشه وه له قيامه تدا سڪالاتان له ده ست ده ڪن، چونڪه لهوي پتان ده ٿين: "ٻڙ جي ئيمان تان نه پار استين؟" ٿيوش بهم و ته يه ي ٿوان په ڙاره و په شيماني داتان ده گريٽ، ڪاتي ڪه په شيماني داد ي مروف نادات و سوودي نايي. ٿه مهش پشتگوي خستني ٿو حڪمه ته يه ڪه له سونه تي پهروزي پيغه مبر دا يه ﷺ.

ټارونگی ټوميد و فينکی ټيمان

□ ټوميدی په کم:

ټهی ټهو که سانهی گه شتوونه ته ته مهنی کاملی!

ټهی خوشک و برا ټازيز و بهريزه پيره کاتم!

منيش وه کو ټيوه پيرنکی به سالآچووم!

دهمهويت هه ندی لهو حاله تانهی که به سهرمدا هاتوون و ټهو دهر گايانهی

هيو و ټوميديش که له پريدا ليم کراونه ته وه، بو ټيوه ی بهريزيان بنووسم.

ټاکو ټيوه ش له گه ل خوږمدا لهو دلدانه وه نورانی يانه به شدار بکه م که لهو

هيو و ټوميدانه وه تيشک دده ون و دهر يسکينه وه.

گومانی ټيدانی په که ټهو پرووناکی يانه ی من بينمن و، ټهو دهر گا

نورانی يانه ش که له من کراونه وه، به گویره ی توانا و ليها تي پريشان و

نا ته وای خوږم بوون، پشت به خوا ټاماده یی پاک و بيگه ردی ټيوه ی بهريز ټهو

پرووناکی به تان جوانتر و دره خشانتر پيشان ددهات و، ټوميد و هيو اکانيشتان

تونودو ټول و به هيز تر ده خاته به رده م.

بي گومان سهرچاوه ی ټهو پرووناکی يانه و، گه بځينه ی ټهو هيو و

ټوميدانه ی که له مه ولا باسيان ده که ين، ته نها هه ر "ټيمان" ه.

□ ټوميدی دووهم:

له سهره تاي پيريم و له پوژنکی پايز و دهمی عه سردا، له سهر لوتکه ی

چياپه که وه دهمروانی په دنيا. کتوپر له ناخی دهر وونمدا هه ستم به حاله ټيکی

په کجار ناسک و خه ماوی و تاريک کردا

چونکه بينيم: وامن به سالدا چووم و، نه مړوش پير بووه و، ساليش له
 کاملېدايه و بهره و پيرى دېروات. تهنات دنيا خوښى پير بووه!
 له راستيدا هم پيرى يه که هم موو شتيكى گرتو ته وه، به ته واوى
 رايته كاندم و ته زووى به هم موو جهسته مدا هينا. چونکه تيگه يستم که واده ي
 جودايى دنيا و دوور يى يارانى خوښه ويستم لى نريك بووه ته وه!
 له م کاته دا که من بهم په زاره و ناثوميدى يه وه ده تلامه وه، "ميهره بانى
 خواوهند" م له نا کاودا لى دهر که وت و، نهو خهم و خفه ته زور و جودايه
 نازار به خشانى بؤ گوريم به دلخوښى و شادمانى و نوورنكى دره خشانى
 نه وتو که هم موو سووچ و قوربنكى دېروونى پرووناك كرده وه.
 به لى هاو ته م نه پيره كام!

نهو خواوهنده گه وړه و بالاده سته ي که له سه د شوين زياتر له قورئانى
 پيروزدا به سيفه تى "الرحمن الرحيم" خويمان پى د ناسيتت..
 نهو خوايه ي که هميشه بهو نيعمه تانه ي دېانرېژي ته سر زهوى،
 ميهره بانى يه كه ي خوى دېر ده خات و دېنيړيت به هانا و يارمه تى هر
 زينده وه ريك كه په ناي پى برديت و پيوستى به سوز و به زه يى نهو بيت..
 نهو ميهره بانى كه له وهرزى به هارى هم موو ساليكدا و له جيهانى
 په نهانى "غيب" وه ديارى نيعمه ته زور و له ژماره به دېره كانى خوى بؤ
 ئيمه ي ده ست كورت و موحتاجى روزه ي و به گوپره ي پله كانى لاوازي و
 ده سته و سانيمان دېنيړيت و، به مېش ميهره بانى يه گشتى يه كه ي خويمان به
 پروونى و دره خشانى بؤ دېر ده خات..

سوز و به زه يى هم به دېپېنېره ميهره بانه مان، مېز نرين ثوميد و گه وړه ترين
 هيو و پرووناك ترين نوورى سېرده مى پيرمانه!

ھەست پىي كىردن و دەستكە وتتى ئەو مېھر و سۆز و بەزە بېش، تەنھا بە پەيۋەندى بوون دەيت لى گەل ئەو "مېھرە بان" ەدا بەھۆي: "ئيمان" و "گوي رايەلى" و "بەجېھىتلى فەرزە كان" ەو.

□ ئومىدى سى ھەم:

كاتتى لى بەرەبەيلى پىرىدا لى خەوى شەو گارى لاوى بىدار بوومەو، سەرنىچم لى خەوى خۇم دا، بىنىم وا بە خىرايى لى لوتكەي بەرزايە كەو ەو ەو ەو گاي گۆرە كەم بەردەبمەو، ەك "نىيازى مىسرى"^(۱) لى ەو سەفى ئەم چەشەنە ەدا دەلتىت:

لى گەرمەي خەوى غەفلەتى "گيان" م

رووخا بەرد بەردى كۆشكى "زىان" م!

بەلتى، ئەو جەستەيەي كە خانە و لانەي گيانمە، بە درىزايى رۆزگار يەك لى دواي يەككى بەردە كانى دا كەوتن.. ئەو ھىوا و ئاوانانەش كە بە توندى منيان بە دنياو بە سىبوو، ھەموويان پىچران و لەت لەت بوون!

لەمەو ەستەم بە نىزىكبوونەو ەي وادەي جودايى و لىكدا بىرەم كىرد لى ھاورى و خۆشەويستانەي كە لەژمارە نايەن.

لەبەر ئەو، كەوممە گەپران بە دواي تىمارى ئەم بىرنە مەعنەو ەي ە قولەي كە وا ديارە ەرمانى نىيە.

(۱) نىيازى مىسرى (۱۶۱۸-۱۶۹۴ ز) شاعىرىكى سۇفىيە، لى گوندىكى سەر بە پارىزگەي "مەلاىيە" ي تۈركىيە دا يەك بوو. خوتىندى لى "ئەزھەر" تەواو كىردو، ھەر لەبەر ئەو ەش پىي و تراو: "مىسرى". كە لى مىسرى گەپراو ئەو ەستەي كىردو بە پىنمايى مۇسلمانان لى يەككە لى قوتايخانە كانى ئەو كاتەي ئەستەمبولدا، ھەر لەو ەش تەرىقەتى "خەلۋەتى" ي دامەزاندو ە كە پىششى دەوترىت: "تەرىقەتى نىيازى" و "تەرىقەتى مىسرى". جگە لى "دېوانى شىعر" و "مەكتۇبات" ەكەي، چەند بەرەمىكى تىرى ھەپە ەك: "موائد العرفان"، "عوائد الاحسان"، "هداية الاخوان". (وەرگىي)

به لّام هيچ چاره سهر يكم ده ستگير نه بوو. له ناچاريدا منيش وهك "نيازي"
وتم:

"دانست" خواز ياري فهنای جه ستمه

"نه بهد" ئاواتی دلی خه ستمه

دهروونم که یلی په ژاره و درده

لوقمان سهر سامه و تیمار ته ستمه

له م کاته دا که من بهم حالته وه ده تلامه وه، له نا کاودا نووری ئه و پښغه مېهره
خو شه ویسته ی ﷺ که نه میندار و غوونه و بانگه واز کار و زمانی میهره بانیی
خوا ی گه وره یه، هاو ده م له گه ل شه فاعه ت و ئه و دیاری یه ی که خوا ی گه وره
پنی به خشیوه و بریتی یه له رښمایي کردنی مرقایه تی، بوون به مه لهم و
دهرمانیکي سارپژ کاری درده یی دهرمانه که م و، ئه و ناو میډی یه ره شیان بو
گورپم به ئومیدنکی پروونا کی دره خشان!
به لئی، ئه ی خوشك و برایانی پیرم و ئه ی ئه وانه ی که وهك من هه ست به
پیری ده که ن!

ئیمه کۆچ ده که ین و هیچ رښگا چاره یه کی ترمان نی یه و، هه رگیز رښی
مانه وه مان نادریت. که واته هیچ سوو دیک له خو فریودان و چاونو و قانندن
وه رنا گرین و، ده یی به ره و چاره نووسی دیاری کراوی خو مان برۆین.
به لّام ده یی بزاین که هه رگیز جیهانی به رزه خ وه کو ئه و گو مانه تاریکه
نی یه که "بني ئاگایی" پشامان ده دات و "گومرپایان" ده یده ن به گوریماندا..

جیهانی به رزه خ جیهانی جودایی و شه وه زه نگ نی یه. نه خیر، به لکو جیی
کۆبوونه وه ی خو شه ویستان و جیهانی به دیدار شاد بوونه وه ی یاران و
خو شه ویستانه، که له پښه نگیانه وه پښغه مېهری خو شه ویستی خوا و
شه فاعه تکاری رۆژی دوا ییمانه، هه زاران دروودی خوا ی له سهر ییت.

بەلنى، ئەمۇ كەسەي كە بە درىزايى ھەزار و سى سەد و پەنجا سال لە ھەموو چەر خىڭدا سەردارى سى سەد و پەنجا مليۆن كەسە و، پەرورە كارى گيان و رابەرى زىرى و خوشەويستى دليانە..

ئەمۇ كەسەي كە بەيى ناوەرۇكى: "السبب كالفاعِل" ھەموو پۇزۇلك بە ئەندازەي كىردەوئى چاكى پۇزانەي نەتەو كەي "چاكە" دەخريشە سەر لا پەرەي كىردەو كانى..

ئەمۇ كەسەي كە خولگەي مەبەستە پەرورە دگارى يە كان و تەوەرەي ئامانجە گەرە و بەرزە كانى خواوەندە لە گەردووندا..

ئەمۇ كەسەي كە ھۆي بەرزبوونەوئى نرخی بوونەوەرە، كە پىغەمبەرى سەردارى ئىسلامە ﷺ..

ھەر وەك لە سەرەتاي شەرەفدار بوونى جىھاندا بە پىغەمبەر ايتى يە كەي دەيفەرموو: "أَمِّي.. أَمِّي"، وەك لە ھەندى "پىوايتى صەجىح" و لە چەندىن "كەشفى" راستى پىواچاكانەوەرە دەر كەوتوورە، ھەر ئەمۇ پىغەمبەرە خوشەويستە ﷺ لە حەشرىشدا و لەو كاتەي كە ھەر كەسەو لە ھەولتى خۇيدايە و دەئيت: "نَفْسِي.. نَفْسِي" ئەمۇ بۇ شەفاعەتى نەتەو كەي لى دەپرىت و دەفەرموى: "أَمِّي.. أَمِّي" و، بە گەرەتەين و بەرزەتەين و خاوتەتەين بەزەيى و لىپرانەوەرە دە كەويشە ھەول و كۆشش بۇ فرياكەوتنى نەتەو كەي^(۱).

كەواتە ئېمە - ئەي بىرايى پىرم! - بەرەو جىھانلىك دەپۇين كە ئەمۇ پىغەمبەرە خوشەويستە ﷺ كۆچى بۇ كىردوورە.. پىروو ئەمۇ جىھانە دە گۆزىنەوەرە كە بە نوورى ئەمۇ چىرا پىرووناكە ﷺ و پۇشنايى ئەستىرە كانى دەوورەبەرى، لە ئەوليا و پىواچاكە لە ژمارە بەدەرە كان، پىرووناك بوو تەوەرە.

(۱) ئىمامى "بوخارى" و "موسلىم" لە ئەبوو ھورەيرەو پىواپەتەين كىردوورە. (وەرگىز)

بهائی، هەر تهنها په پړه وی کردنی "سونهت"ه خاویڼ و پیروزه کانی ته م
پنځه مېره خوښه ویسته په ﷺ که مړوف ده خاته ژېر ئالای شه فاعه ته که ی و،
له و نووړه ی ته وی بهش ده دات و، له تاریکې به رزه خیش رزگاری ده کات.
□ نومېدی چواره م:

کاتی که په که م هه نګاوم نایه ناو دهر گای پیری یه وه، ته ندر وستی جه ستم
- که درېزه به خه وی "بني ئاګایی" ده دات - ټینکچو و بوو.
بهم جوړه، "پیری" و "نه خوښی" په کیان گرت و پینکه وه هیرشیان کرده
سهرم و، تا ئیستایش به دوو قوئی لیم راست بوونه ته وه و زلله ی یه ک له
دوای په کم تی دهره وینن. تا به ته واری خه وی "بني ئاګایی" یان لی زړاندم.
ئنجاه هیچ شتیکی وه ک مال و منالیشم نه بوو تا به دنیا وه بمبه ستنه وه.
له بهر ته وه، که سهیری نه نجای سهرمایه ی ته مهنی خوم کرد - که به هوی
بني ئاګایی سهرده می لاویم له ده ستم دهرچو و - بینیم هه رته نها تاوان و
ګونا هباری یه!

له م کاته دامنیش وه کو "نیازی میسری" هاوارم لی هه لسا و، وتم:

به ده سستی خالی رینگام گرت بهر
به بني ئاګایی و په نجی بني سهر
له کاروان جیمار، نامز و ئاواره
سهرمایه ی زینم رزیشته به هه دهر

ته نها لافاوی فرمیسکی چاوم
قرچه ی سووتاوی تاسه ی هه ناوم
هاوده می گه شتی ته نیایی من بوون
سهرباری "ژیری" ی سهر لی شیواوم

لەو دەمەشدا لە نامۇيە كى سەختدا دەژيام. بۇيە ھەستەم بە پەژارە و
ئاۋمىدى دە كرد و، لە ھەسرەت و پەشىمانىي پۇژانى راپوردووى تەمەغدا
بووم. لە تاوا بە دەم داد و ھاوارە داواى يارمەتەم دە كرد و لە دووى
ئومىدىكدا دە گەپام كە دلم پرووناك بكاتەوھ..

لە ناكادا "قورئانى پىرۇز"ى خاوەن ئىعجاز ئاۋرى سۆزى لى دامەوھ و،
دەستى يارمەتەيى بۇ درىز كردم و دەرگايە كى گەورەى ھىوا و ئومىدى بۇ
خستەم سەرپشت و، نوورىكى ھىندە ئومىدبەخش و درەخشانى پىن بەخشىم
كە ئە گەر ئەو ئاۋمىدىيەم سەد ئەو ھەندەش زياتر و گەورەتر بوایە ھەر
ھەمووى دەپو ھەندەوھ و دەورو بەرمى بۇ پرووناك دە كردمەوھ.

بەلئى، ئەى خوشك و برايانى پىرى بەرپۇزم!

ئەى ئەو كەسانەى كە وەك من ھەموو پەيوەندىيەكتان لە گەل دىيادا
پەچراوھ!

ئايادە گونجى: "كردگارى شكۆمەند" كە ئەم دىيائەى وەك شارىكى
رېكويىك و، چەشنى كۆشك و تەلارىكى رازاوھ بىيات ناوھ، لە گەل ميوانە
نازىزە كانى ئەم شار و كۆشكەى خۇيدا نەدوئىت، يان پرويان تى نەكات؟
خۇ مادەم خواى گەورە ئەم كۆشكەى بە زانىارىي خۇى بىيات ناوھ و بە
ويستى خۇيشى رېكى خستووھ و رازاندوو پەتيەوھ، ئەوا دەبىن لە گەل
دانىشتوو انىدا بدوئىت، چونكە ھەروەك "وہ ستا زانايە" بە ھەمان جۇر "زاناش
گۇيايە"!

ئىجا مادەم ئەم كۆشكەى كردووھ بە ميوانخانەى كى رەنگىن و ئەم شارەش
بە مەلبەندىكى جوانى بازارگانى، ئەوا دەبىن ھەر ئەو خوايە نامە و پىرۇگرامى
دانابىت بۇ پروونكر دنەوھى داخوازىيەكانى و جۇرى پەيوەندىيەكانى
لە گەلماندا.

گومان له وه شدا نی په که په سهندترین و پځکترینی نمو نامه و کښانهی ناروونی ته نهها "قورئانی پیروز"ی خاوهن یعجازه که به چل شیوه یعجازه که ی چه سپاوه و سه لئراوه و^(۱)، به لای که مه وه له هه موو خوله کیځدا به سر زاری سهد ملیون که مه وه ده خوږتړته وه و، پروناکی په خش ده کات و، پښی راست پیشانی خه لکی ده دات و، له بهرام بهر خوښندنه وه ی هر پښتیکیه وه به لای که مه وه (ده) دانه چاکه و، له هه ندی کاتدا (ده هه زار) و ته نانه ت (سی هه زار) - وه که له شوی "قه در" دا - بو خوږتړه که ی ده نوو سریت.

بهم جوړه "قورئانی پیروز" هر لهم دنیا په دا به رو بو می به هه شت و پروناکی به رزه خمان پښ ده به خشیت.

جا ئایا له هه موو گه ردووندا هیچ کښیک هیه بهر بهر ه کانیی نمو پله یه ی قورئان بکات و هیچ که سښکیش هیه بتوانیت نمو لافه لای بدات!

که واته مادم نمو قورئانه پیروزه ی که له بهر ده ستماندا په "گوفتاری په روه رد گاری هه موو جیهانه کان" ه و.. فرمانه کانیی نمو به ئمه را گه په نراون و.. سر چاوه ی میهره بانیه فراوانه که یه تی که هه موو شتیکی گرتووه ته وه و.. قورئانیکه له روانگه ی په های په روه رد گاریتی و گه وره یی خواپه تی و فراوانی و گشتگری میهره بانیه به دیه پنه ری شکو مهندي ئاسمانه کان و زهوی په وه سر چاوه ی گرتووه ..

مادم وایه، نمو هه تا ده توانیت ده ستي پښه بگره و بهری مه ده. چونکه ده رمانی هه موو دهر د و پوښنایی هه موو تاریکی و هیوای هه موو نا ئومیدی په که ته نهها له مو دایه.

(۱) نوو سر لیره دا لامازه بو په یامی "موعجزاتی قورئانی" ده کات که و ته ی بیست و پنجمی په یامه کانی نووره. (وهر گڼې)

كلىلى دەرگای ئەم گەنجىنە ھەمىشە يىش برىتى يە لە: ئيمان و، تەسلىم بوون و، گوئى يىستى و ملكە چ بوون بۆ ھەرمانە كانى و، لەزەت چەشتەن لە خوئىندنەوى.

□ ئومىدى پىنجەم:

لە سەرەتاي پىرىدا ھەزم لە گۆشە گىرى و تەنيابى دە کرد لە سەر گردى "پروشەع"، كە بەسەر گەرووى "بسفۆر" دا دەروانىت و، "گيان" يىشم بە دواى ئاسوودەيى گۆشە گىرى و تەنيابىدا ەوداڵ بوو..

پۆرئىكيان لەسەر لوتكەي ئەو گەردە ناوبراوە بەرزەو ەسەيرى ئاسۆكانى دنيام دە کرد.

لە ناكاودا ھەپشەي "پىرى" تابلۆيە كى ناسك و خەمناكى جودايى و نەمانى پيشاندام!

كە سەرنجى ئەو تابلۆيەم دا، بىنىم ھەر لە چلەپۆپەي لقى چل و پىنجەمى درەختى سالاە كانى تەمەنمەو ە تا قوولترىن رەگ و ريشەي چىنە كانى ژىرەو ەي ژيانم، ھەموويانم بە تەرمى ئەو دۆست و خۆشەويستانەم دەھاتە پىش چاوە كە لە ژمارە نايەن و ئەوانەش كە لە ماو ەي ژياندا پەيوەندىم لە گەلياندا بوو!

لە تاو ەسەرەت و پەژارەي جودايى ياران و خۆشەويستاندا، ئەم ئالەيەي "فزووليسى بەغدادى" م^(۱) لەبەر خۆمەو ە و تەو ە كە لە دەمى جودايى خۆشەويستانىدا وتو ەتى:

(۱) "فزووليسى بەغدادى" شاعىرىكى تور كە لە سەدەي شازدە ھەمى زايىنىدا ژياو ە و، ناوى "مەمەد" ە، ئەم شاعىرە دەورنىكى كارىگەرى بوو لە ئەدەبىي تور كيدا و، بە دامەزرىنەرى ئەدەبىي ئازەرىيى تور كى دادەنرئت. بە زمانە كانى: تور كى و فارسى و ەرىبى شىعرى وتوو ە. چەند بەرھەمىكى ھەپە بە كىك لەوانە: "لەبلا و مەجنون" ە، لە سالى ۱۵۵۵ زدا بە تاعوون كۆچى دوايى كردوو ە. (وەرگىي)

له گهل يادی وه سلی تودا

فرمیسکی گهش ده بارینم

تا هه ناسه ی ژینم مابیت

به یادی تۆ ده نالینم!

له ناوهندی ئهو هه موو خه فته و حه سه رته قوولانه دا به دوا ی ده روویه کی
ئومید و کلار پۆژ نه یه کی پروونا کیدا ده گه رام که دلی خۆمی پنی بده مه وه.
له پر نووری "ئیمان به پۆژی دوا یی" هات به هانامه وه!

به لئی، ئهم ئیمان ه نووریکی ئهو تۆ ی پنی به خشییم که هه ر گیز کوژانه وه ی
نی یه و، ئومیدیکیشی خه لات کردم که هه ر گیز خامۆش ناییت.

به لئی خوشک و برا پیره کانم!

ماده م "پۆژی دوا یی" هه یه و هه می شه ییه و له دنیا جوان تره ..

ماده م ئهو خوا یه ی که ئیمه ی به دی هینا وه خوا یه کی دانا و میهره بانه ..

ئهو ده بی سکا لا له ده ست پیری نه که یین و لییشی بیزار و وه پرس نه یین.
چونکه ئهو پیری یه ی که ئاو یته ی "ئیمان" و "په رستش" ه و مرؤف کامل
ده کات، نیشانه ی کۆتایی هاتنی فه رمان به ریتی و ئه ر که کانی ژیان و
کۆچکردنی مرؤفه به ره و جیهانی پر له میهره بانی، بۆ پشوو دان و حه وان ه وه.
که واته ده بی زۆر پنی رازی یین و ته نانه ت مایه ی خۆ شحالیمان ییت!

به لئی، سه د و بیست و چوار هه زار له مرؤفه هه لبژار ده کانی گرو ی
ئاده میزاد که پێغه مبه رانن - دروودی خوا یان له سه ر بی ت - (به پنی ده قی
فه رمووده ی پێغه مبه ر ﷺ) ^(١) که هه ندیکیان پشت به "شه وود" ده به ستن و

(١) عن أبي أمامة، قال أبو ذر: "قلت: يا رسول الله كم وفاء عدة الأنبياء؟ قال: مائة ألف وأربعة وعشرون ألفاً، الرسل من ذلك ثلاثمائة وخمسة عشر جملاً غفيراً". رواه الإمام أحمد (مشكاة المصابيح ١٢٢/٣ ت ٥٧٣٧ قال المحقق: حديث صحيح) وانظر زاد المعاد المحقق ٤٣/١. (وهه رگه پ)

ھەندىكى تىرىشيان لە پروانگەي "حق اليقين" ھە دەدوين.. ھەموو ئەوانە، بە گشتى و يە كدەنگ ھەوالى بوونى پۇزى قىامەتتان دەدەنى و پايدە گەيەنن كە:

سەر جەمى خەلكى دەدرينە بەر بۆ ئەو پۇزە و، خواي بالادەست ھەروەك بەلئىنى داوہ بە بىن گومانىش پۇزى دوايى دەھيئەتە كايەوہ..

ئىجا ئەم مژدە و ھەوالەي كە ئەو پىغەمبەرە سەرورەرانە - درووديان لەسەر بىت - پايانگەيانە، سەد و بىست و چوار مليۆن ئەولياش بە "كەشف" و "شەھود" و "علم اليقين" بىنيويانە و، راستى يەكەيان دەرخستووہ و، شايتەت يان لەسەر داوہ. ئەم شايتەدانە شيان بەلگەيە كى گومان پرى بەھيژە لەسەر بوونى "پۇزى دوايى"..

ھەروەھا درەوشانەوہي ناوہ جوانەكانى بەدبەيئەرى گەردوون، كە بە سەرانسەرى جىھانەوہ ديار و درەخشانن، داخوازى بوونى جىھانىكى ھەمىشەيىن و بەلگەيە كى ئاشكرائى پۇزى دوايىن..

بەلگەيە كى ترى پۇزى دوايى، ئەو "توانا ئەزەلى" و "دانستە پەھا ئەبەدى" يەي خواي گەورەيە كە ھەموو سائىك لە ھەرزى بەھاردا بە فەرمانى "كن، فيكون" تەرمى ئەو درەختە لە ژمارە بەدەرە وشك و مردووانەي سەر پرووى زەوى زىندوو دەكاتەوہ و، دەيانكات بە نىشانە و بەلگەي: "زىندوو بوونەوہي پاش مردن".. ھەروەھا سى سەد ھەزار جۆر لە زىندەوہر و پروەك زىندوو دەكاتەوہ، بەمەش سەدان ھەزار نمونەي ھەشر و نەشر و بەلگەي ئاخىرەتتان بۆ دەردەخات..

ھەروەھا ئەو "مىھرەبانى" يە فراوانەي خواي گەورە كە درپژە بە ژيانى ئەو گياندارانە دەدات پىويستيان بە پۇزىيە و، بە كەمالى مىھرەبانى و بە شيوہە كى تابلىي دەراسا دەيانزىيئەت.. ھەروەھا ئەو "چاودىرى" يە

به‌رده‌وامه‌ی خواوه‌ندیش که له‌ماوه‌یه‌کی کهم و وه‌ختیکی کورتی وه‌ک وهرزی به‌هاردا چه‌نده‌ها جوړ جوانی و تارایشته‌کاری به‌ژماره‌به‌ده‌ر و هه‌مه‌رهنګمان پیشان ده‌دات. بئ گومان ئهم "میهره‌بانی" و "چاودیری" یه، به‌چه‌شنیکی به‌لگه‌نه‌ویست، داخوازی "بوونی پوژی دواپی" ن..

هه‌روه‌ها "ئه‌وینی مانه‌وه" و، "تاسه‌ی هه‌تاهه‌تایی" و، "ئاواته هه‌میشه‌یه‌کان" که له‌مرؤفدا ره‌گیان داکوتاوه و به‌ته‌واوی جیی خویان له‌ناخی ئهم مرؤفدا کردووه‌ته‌وه، که پیکوینکترین به‌روبوومی ئهم بوونه‌وه‌ر و گه‌ردوونه‌یه و، خو شه‌ویست‌ترین به‌دیسه‌هاتووی به‌دیینه‌ریسه‌تی و، په‌یوه‌ندی‌یه‌کی فراوانی له‌گه‌ل سه‌رحه‌می بوونه‌وه‌رانی گه‌ردووندا هه‌یه.

بئ گومان ئهم تاسه و ئه‌وین و ئاواتانه، ئاماژه‌ بوونی جیهانیکی هه‌میشه‌یی پاش ئهم جیهانه‌ پراوه‌یه ده‌که‌ن و، به‌لگه‌ی بوونی پوژی دواپی و خانه‌ی به‌خته‌وه‌ری هه‌میشه‌یین.

هه‌موو ئه‌و به‌لگانه‌ی که باس کران، تا پاده‌ی باوه‌ر پئ کردن و به‌ئه‌ندازه‌ی ئاشکرای و به‌لگه‌نه‌ویستی بوونی ئهم جیهانه‌ یسراوه، بوونی "پوژی دواپی" ده‌چه‌سپین و ئاشکرای ده‌که‌ن^(١).

(١) ئاسانی چه‌سپاندنی هه‌والیکی "ئیحایی" و دژواری "نه‌فی" کردنیشی له‌م غوونه‌وه‌ده‌رده‌که‌وئت:

ئه‌گه‌ر به‌کێک وتی: (له‌ سه‌ر زه‌ویدا باخچه‌یه‌ک هه‌یه به‌روبوومه‌کانی وه‌ک قوتووی شیر وابه‌) یا به‌کێکی تریش له‌ به‌ره‌رجیدا وتی: (شتی وانیه‌) یا ئه‌وا به‌که‌میان ده‌توانیت ته‌نها به‌پیشاندانی جیی ئه‌و باخچه‌یه، یان به‌پیشاندانی هه‌ندئ له‌ به‌روبوومه‌که‌ی، قسه‌که‌ی به‌ ئاسانی به‌چه‌سپینیت. به‌لام دووه‌میان ده‌بی هه‌موو سه‌رزه‌وی به‌گه‌رپت و بیپشکنیت و، به‌مه‌ش بیچه‌سپینیت که باخچه‌ی وانیه‌! (دیاره‌ ئه‌مه‌ش کاریکی ئاسان نی‌یه)..
هه‌روه‌ها سه‌باره‌ت به‌وانه‌ش که هه‌والی بوونی پوژی دواپی و به‌هه‌شتمان ده‌ده‌نی، هه‌زاران به‌لگه و به‌روبووم و ئه‌نجامی ئه‌و به‌هه‌شتمان پیشان ده‌ده‌ن، له‌ کاتیکدا که دوو شایه‌تی راستگۆ سه‌روزیا ده‌ بۆ سه‌ماندنی قسه‌که‌یان. به‌لام ئه‌وانه‌ی که ئه‌مه‌ ناسه‌لمین، ده‌بی ئهم بوونه‌وه‌ر و زه‌مانه

جا مادهم وانهی "نیمان به رۆزی دواپی" گرنګترین وانهیه که قورئانی پروز به ئیمه‌ی ده‌لته‌وه و، ئهم ئیمان‌هش بهم چه‌شنه و تا ئهم راده‌یه جیګیر و دامه‌زراوه و، خاوه‌نی به‌لګه‌ی ئاوا به‌رز و توندوتۆله.. ئنجا ئهو نوور و ئومید و دلدا‌نه‌وانه‌ش که له ئیمان‌دان هینده به‌هیزن که ئه‌گه‌ر سه‌ده‌زار "پیری" له یه‌ك که‌سدا کۆبینه‌وه، هه‌ر سه‌روزیادی پێ به‌خشینی دلنه‌واپی و پرووناك کردنه‌وه‌ی هه‌موویان ده‌بیٔ..

ئهو ده‌بێ ئیمه‌ی پیری به‌سالا‌چوو به‌پیری‌یه‌که‌مان دلخۆش و شادمان بین و، هه‌میشه‌ بلتین:

"الحمد لله على كمال الإيمان".

□ ئومیدی شه‌شهم:

ئهو ده‌مه‌ی له‌ شوینی دوورخرانه‌وه‌م - که دیلی‌یه‌کی ئازاربه‌خش بوو - به‌ته‌نیایی له‌سه‌ر لوتکه‌ی چپای "چام" ده‌ژپام، که به‌سه‌ر سه‌ه‌وزه‌لانیی "بارلا" دا ده‌روانیٔ.. له‌و ته‌نیایی و گۆشه‌گیری‌یه‌دا به‌شوین نوورێکدا ده‌گه‌رام که دلم پرووناك بکاته‌وه.

شه‌وێکیان له‌و ژووره‌ به‌چکۆله‌ سه‌رنه‌گیراوه‌ دانیشتبووم که له‌سه‌ر دره‌ختیکی سه‌نه‌به‌ری سه‌ر لوتکه‌ی ئهو چپایه‌ (به‌ته‌خته) دروست کرابوو.. کتوپر پیری‌یه‌که‌م چه‌ندین جۆری غه‌ریبی خسته‌ پێش چاوی هه‌ست و شعورم، وه‌ك ئه‌وه‌ی که له‌مه‌کتووبی شه‌شهمدا به‌پروونی باس کراوه. چونکه له‌هێمنی و کپی ئهو شه‌وه‌دا جگه‌ له‌زایه‌له‌ی خه‌مناکی خشه‌ی

یه‌که‌جار فراوانه‌ به‌شکنن و هه‌موویان بگه‌ڕێن، ئه‌وجا گه‌ر به‌هه‌شتیان نه‌دۆزی‌یه‌وه، ده‌توانن قسه‌که‌یان به‌هه‌لگه‌وه‌ به‌چه‌سپێن!

جا برابانی پیرم! فه‌رموون سه‌یری گه‌وره‌یی هێزی "نیمان به‌ رۆزی دواپی" بکه‌ن و، بزانی چه‌نده‌ پالېشتیکی پته‌وی دامه‌زراوی چه‌سپاوه‌ (دانه‌ر)

گەلای دارە کان ھیچ دەنگیکی تری تیدا نەدەبیسترا. ھەستم کرد ئەو زایەلەبە سەر جەمی ھەست و نەستە کائەم و ناخی پیری و غەریبیمی پینکا و، بە گۆنی دڵمدا چرپاندی و وتی:

(ھەر وەك پوژی پووناك بوو بەم گۆرە تاریکە و دنیا کفنی پەشی پۆشی، پوژگاری تەمەنیشت - بە ھەمان جۆر - شەوی بەسەردا دیت و، پوژگاری دنیا دەگۆریت بە شەوگاری بەرزەخ و، پوژی ھاوینی ژیانیش دەیت بە شەوی زستانی مردن)!

"دەر وون" یشم بە خەفەتەو لە وەلامدا وتی:

(راستە، من لێرەدا نامۆ و دوور لە شار و نیشتمانی خۆم. بەلام جودایی خۆشەوستانی درێزایی تەمەنم کە لە پەنجە سالێ تێپەر بوو و لە فرمێسک پاشن بە دواياندا ھێچی تر شک نابەم، نامۆییەکی گەلنی دژوارترە لە نامۆیی نیشتمان. تەنانەت ئەم شەو من ھەست بە غەریبییەک دەکەم کە ئازارەکی گەلنی زیاترە لە چاو غەریبیی سەر لوتکەکی ئەم چیا بە کە ئەویش پۆشاکی نامۆیی و خەفەتی پۆشیو! چونکە "پیری" ھەر پەشە نزیکیوونەوێ کاتی جودایی تەواوەتی و کۆچی دواوە لەم دنیا بە لێ دەکات).

لەتاوا، ھەر لە ناوەندی ئەم نامۆییەکی کە خەفەت گەمارۆی داو و ئەم خەفەتەش کە ئاویتە ئازارە، بە دواي ترووسکاییەکی نوور و دەرگایەکی ھیوا و ئومێددا دەگەرێم..

لە ناکاودا "ئیمان بە خوا" ھات بە فریامەو و دەستی گرتەم، لە پاش ھەستکردن بەو غەریبییە، ئاسوودەیی و دڵنەواییەکی گەورەیی ئەوتۆی پێ بەخشیم کە ئەگەر ئەو ئازار و نامۆییەم چەندان جار لەو شەو زیاتر بوا بە ھەر دەپەرەواندەو و ئاسوودەیی پێ دەبەخشیم.

بەلێ خوشک و براییانی پیرم!

مادەم بەدېھىنەرىكى مېھرىبانان ھەيە، ئەوا ئېز ئېمە غەرىب و نامۇز نېن..
مادەم خۇاى گەورە ھەيە، ئەوا ئېمە ھەموو شىكىمان ھەيە.. مادەم خۇا و
فرىشتە كانى ھەن، ئەوا ئەم دىنبايە چۆل نى يە و، ئەم يىابان و ھەردانەش كە بە
چۆل دىنە بەر چاومان، لە راستىدا پېر لە مەلئىكەت و بەندە بەرپىزە كانى
خۇاى گەورە.

بەلئى، نوورى ئيمان بەو خۇاى و، روانىنە دىنا لەبەر خۇاى گەورە و لە
روانگەى ئەو ئيمانەو، ھەرچى درەخت و دار و بەرد ھەيە، ھاودەم لە گەل
بەندە خاوەن ھەست و شعورە كانى، ھەموويان دە كات بە خەمپەوین و
ھاوەل و ئاشنامان. چونكە دە گونجى ئەو بوونەوەرەنە بە زمانى حالىيان
لە گەلماندا بدوین و، دلمان بەدەنەو و، بى تاقەتيمان دەربەكن.

بەلئى، بە ئەندازەى سەرجمەى بوونەوەرەنى گەردوون و بە ژمارەى
پىتە كانى كىتئى ئەم جىھانە گەورەيە، بەلگە لە سەر "بوونى خۇاى گەورە"
ھەيە.

ھەر و ھا بە ئەندازەى ھەموو ئامپىرە كانى سەرجمەى گيانداران و
ژمارەى ئەو خۇراك و نىعمەتانەش كە بە تايىبەتى پى بەخشيون و، تەوەرەى
پەحمەت و مېھرىبانى و چاودىربى خۇاى گەورەن، بەلگە بە دەستەو ھەيە
كە ھەر ھەموويان پىنمايىمان دە كەن و، دەمانگەپەننە دەر گای بەدېھىنەرى
بەخشندە و مېھرىبان و پارىزەرى خۇشەويستمان.

گومانىش لەو دە نى يە كە چاكتىن و گىراتىن تەكاكار لەو دەر گانەپەدا:
"دەستەوسانى" و "لاوازى" ن كە لە سەردەمى پىرىماندا پەيدا دە بىن و
سەر ھەلدەدەن.

كەواتە لە برى ئەو ە پىشت لە پىرى ھەلەكەين، دەبى خۇشمان بویت و
پىزى بزانين. چونكە شەفاعەتكارىكى جى ئومىدە لەو دەر گانە بەرزەى
خۇاوەنددا.

□ نوميڊى ھەوتەم:

كاتنى كە لە سەرەتاي پيريدا خەندەى خۆشحالئى "سەعيدى كۆن" نەما و، جئى بۆ شين و گريانى "سەعيدى نوئ" چۆل كرد، دنياخوازانى "ئەنقەرە" پييان وابوو من وەك بارى پيشووم ماومەتەو و ھەر "سەعيدى كۆن"ى جارائىم. بۆيە بانگھيشتيان بۆ كردم كە بچم بۆ ئەوئ. منيش رۆشتم^(١).

لە رۆژئىكى كۆتايى پايزدا رۆشتمە سەر لوتكەى قەلاكەى ئەنقەرە، كە لە من گەلئ زياتر دوو چارى پيرى و پرتووكان بووبوو!

لەوئ ئەو قەلايەم وەك رووداو و ميژووييە بە بەردبوو ھەتە بەرچاو! جا بەھوئ پيربوونى سائ لە وەرزى پايزدا و، پيرى خۆم و، پيرى قەلاكە و، پيرى مرقايەتى و، پيرى دەولەتى مەزنى عوسمانى و، مردنى خەلافەت و، پيربوونى دنيا بە گشتى، خەميكى قوول، ناخى دەروونى گرتەو و تەزوويەكى بەتئينش بە جەستەمدا ھات..

ئەو ھالەتە، ناچارى كردم كە لە سەر لوتكەى ئەو قەلايەو چاو بەناو بەرزايە كانى ئايندە و شيو و دۆلە كانى رابوردوودا بگيرم و، بە دواى نوور و ئوميد و شتيكى دلخۆشكەردا بگەرئيم، تاكو شەو زەنگى چر و تاريكى ئەو

(١) ئەمەش لە ١٩٢٢/٩/٩ دا بوو، لەم سەفەرەى ئەنقەرەدا و لە رۆژى ١٩/١٠/١٩٢٣ دا بەياننامەى كى گرنكى بۆ ئەنجومەنى نوئەران (مەجلىسى مەبعووثان) نووسى كە (زەنپال كازم قەرەبە كر) لە ئەنجومەنە كەدا خويندەبوو و سەرەتاكەى بەم شيوە دەست پئدە كات: (يا أيها المبعوثون! إنكم لمبعوثون ليوم عظيم!) لە ئەنجامى خويندەبووى ئەم وتارەدا نزيكەى (شەست نوئەر) پئگای خواپەرستى و بەجيئەنانى فەرزە كانيان گرتەبەر، پاش ئەوئ ئەو دەورووبەرەى كە لە ئەنقەرەدا تئى كەوتبوون لە سەرچاوەى ئيمان دوورى خستبوونەو. ھەر لەم سەفەرەى ئەنقەرەشدا پەيامى (حوباب)ى چاپ كرد، لە بەرامبەر ئەو لە خوا دوورىيەى كە لە پەرەسەندن و بلاو بوونەو دا بوو. (وەرگير)

بارە رۇخىيەم بۇ رووناك بىكەتەۋە، لە تارىكايى ئەۋ ھەموو چەشەنە پىرىيە
تېڭ ئاللاۋانەي دەۋرۈبەرم، كە ئوقمى بوۋە، دەرى بەيىنىت^(۱)

بۇ مەبەستى چاۋگېرەن بە دۋاي نۇر و ئومىددا، ئاۋرېكەم بە لاي راستدا
- كە رابوردوۋە - دايەۋە. ئەم لايەم لە دوۋرەۋە لە شىۋەي گۇرستانى
باۋك و باپىرەم و تېكراي مۇۋاپىيەتدا ھاتە پىش چاۋ. واتە لە بىرى ئەۋەي دىم
بداتەۋە و نۇرۋىكەم پىن بىەخشىت، كەچى ئەۋەندەي تىر بىزارى كىردم و دلى
داگىرم!

پاشان ئاۋرەم بە لاي چەپدا دايەۋە - كە ئايندەيە - بەۋ نىازەي دەرمانىكەم
تېدا دەست بىكەۋىت. كەچى ئەم لايەم لە شىۋەي گۇرستانىكى گەۋرە و
تارىكى خۇم و ھاۋچەشەنە كام و نەۋەكانى داھاتوۋدا بىنى! بەم جۇرە، ئەم
لايەش دەردە كەي گرانتر كىردم!

دۋاي ئەۋەي كە دىم لە "رابوردوۋ" و "ئايندە" ھەلەكەندرا، سەيىرىكى
كاتى "ئىستا"م كىرد. يە كسەر لە بەرچاۋى رۋانىنى مېۋوۋىمدا ئەم كاتەم لە
شىۋەي تابوۋتى تەرمى جەستەي تېكشكاۋم و، بە ۋىنەي سەربىراۋىك لە نىۋان
ژيان و مردندا، ھاتە پىش چاۋ!

كە دەستەم لەم لايەش داشۇرد، سەرم بەرز كىردەۋە و بۇ چەلەپۇپەي
دەرەختى تەمەنى خۇم رۋانى. بىنىم تەنھايەك دانە بەرى گىرتوۋە، ئەۋىش
تەرمە كەي خۇمە و بۇم دەروانىت!

لەتاۋا سەرم داخست و رۋانىمە رەگ و پىشەي دەرەختى تەمەنم. بىنىم
خاك و گلى ژىر پىم، تېكرا گلى جەستە و ئىسكى پىرتوۋكاۋى مەن كە
تېكەلى يە كىزى بوۋن و خەللى بەسەرياندا دەپۇن و پىي پىدا دەنن!

(۱) ئەم ھالەتە رۇخىيە لە شىۋەي موناچاتدا، بە زمانى فارسى ھاتە دىلمەۋە و نۇسسىم، پاشان لە
پەيامى (حۋاب)دا لە ئەنقەرە چاپ كرا. (دانەر)

بهم شيوهيه، هم دوو پرواينهش، له بريي نهوهي دهرمانم بدهني و زامه کم سارپږ بکن، که چي دهرده کهيان پږ بږ گران کردم و هيچ دهرمانیکم تياياند! بهدي نه کرد!

له ناچاريدا ناوړينکم به لای "دوا" وه دايه وه. بينيم هم دنيا فاني به بهرو شيو و دږلي بيهوودهبي و پرووه تاريخستاني "نه بوون" تلير ده پته وه! هم سهر کردنه، ژه هري به سهر زامه که مدا کرد و، له بريي نهوهي سارپږ و تيماري بکات پږ کولانديه وه و هيڼايه وه سږ.

که له لایم ناثوميد بووم، سهرينکي "به ردهم" ي خومم کرد و پرواينه دوور. ده بينم وا گږږه کم له سهر چه قی پنگادايه و دهمي لي کردو و مه توه و چاره پږم ده کات! له پشتيه وه نهو پنگا دوور و دريژ نه پراوه يهش دهرده که ويټ که چين له دواي چيني کاروانه کاني گروزي مروفي پيدا تپهر ده بن!

منيش له به ردهم هم هه موو گيرو گرفته سخت و سهر سووړه يڼه رانه ي که له ههر شهش لاهه وه پرووم تيده کن، بينيم هيچ پالپشتينکم ني به که پشتي پي بيه ستم و، جگه له به شينکي بچوو کي نهو ويسته هه نده کي به (الإرادة الجزئية) نه يټ که پږم به خسراوه، هيچ چه کيکي ترم به ده سته وه ني به.

که واته له به ردهم هه موو دوژمناني زور و شتاني زيان به خش و له ژماره نه هاتو و دا نه نها نهو چه که مرو فانه يه نه يټ که بريتي به له (جوزئي ئيختياري) هيچي تر شک ناهم.

به لام له بهر نهوهي هم چه کمش له خزيدا کږله وار و ناته و او وه، ناتوانيټ پرواته ناو کاتي "را بور دوو" تا کو خهم و خه فته کاني نهو يټ نه هيليت و، بيشچپته ناو "نابنده" وه تا کو ههر شتيکي سامناک له پنگامدايه له ناويان ببات، نهوا دنيا بووم له وهي که نه ده سته لاتي چاره سهر کردني سهر جهمي

نازاره کانی خۆم همیه و، نه ده شتوانم گشت هیوا و ټاوته کانی رابوردو و داهاتووم بهیښمه دی. بږیه له ناچاریدا ده ست له نه ژن دانیشتم و دوش دامام! له م کاته دا که له هر شش لاسوه چه ندین جوړی بیژاری و سرسامی و نائومیدی و تاریکی دهوره یان دابووم، "نورره کانی ئیمان" م بینی که له پرووی قورئانی پرؤزی خاوه ن یعجازی به یانه وه دهره و شانه وه! هم نورانه به هانامه وه هاتن و، هر شش لاکانیان به چه ندین نووری دره خشان بؤ پرووناك كرده وه، به چه شنیك كه نه گهر شو بیژاری و تاریکی په زؤرانه ی گمارؤیان دابووم سه د جاره ش بیو نایه ته وه، شو نورانه سه روزیادی پرووناك كرده وه ی هه مرویان ده بوون.

به م جوړه، شو نورانه ی ئیمان یه ك به یه کی شو زنجیره سامناك و درېژانه یان گؤړی به دلدانه وه و ئومید و، سه رجه می مه ترسی په کانیشتیان کرد به هیوای گیان و، ئارامی و ئاسوده یی له دل و دهر ووندا!

به ټی، "ئیمان" توانی شو وینه سامناکه ی "رابوردو" - که گؤرستانیکي گه وره بوو - بدرېښت و، بیگؤرېت به نه نجومه نیکي نورانی و کؤگای خؤشه وېستان. نه مه شی به "عین الیقین" نه نانه ت به "حق الیقین" پېشان دام..

هه روه ها شو "داهاتو" هی که کاتن به چاوی بن ئاگایسه وه سه یری ده که ین وه کو گؤرېنکی گه وره و فراوان دېته پېش چاومان، "ئیمان" به "علم الیقین" پېشانی دام که له راستیدا نه نجومه نی میوانداریی خوای گه وره ی میهره بانه، که له کؤشکه کانی به اختیار یی هه میشه ییدا بؤ میوانه کانی خؤی ئاماده ی کردوه..

پاشان "ئیمان" شو دیمه نی تابووت و تهرمه ی کاتی "ئېستا" ی ټیکشکاند و، ټیگه یاندم که کاتی ئېستام مه لېه ندیکي بازارگانی په بؤ دواړؤ و میوانخانه یه کی رازاوه ی خوا ییه..

ئىنجا ئەو تاقانە "بەر"ەى درەختى تەمەن، كە چاوى بىن ئاگابى لە شىۋەى "تەرم" دا پىشانى دام، دەر كەوت بەو جۆرە نى.يە. چونكە "ئىمان" بە "علم اليقين" پىشانى دام كە ئەوە برىتى.يە لە دەر باز بوونى "گيان" م - كە شىاوى ژيانى ھەمىشە.يە و دەستىشان كراوى بەختيارى ھەتاهە تا.يە - لە ھىلانە كۆنە كەى خۆى بەرەو ژيانى ناو ئاسۆى ئەستىرە كان و گەشتوگوزار لە ناوياندا..

پاشان رازە نەينى.يە كانى "ئىمان" دەر ياخشى كە خاكى ئىسكى پرتوو كاوم و خاكى سەرە تاى دروستبوونم بەو شىۋە كەم نرخە نى.يە كە پىنڧا بىرئىت، بەلكو دەر گاي مېھرە بانىي خواى گەورە و پەردەى سەر پرووى ھۆلە كانى بەھەشتە..

ئىنجا كە يە كەم جار بە چاوى بىن ئاگابى دەم پروانى.يە حال و بارودۆخە دارپووخواوە كانى "دنبا" وا دەھاتنە پىش چاوم كە لە شىو و دۆلى بېھوودە.يەو بەكو نە ناو تارىكابى "نەبوون" ھو. كە چى "ئىمان" پىشانى دام كە ئەم ئالوگۆرانەى دنبا برىتىن لە نامە و نووسراوہ صەمەدانى.يە كانى خواوەندو، لا پەرە كانى نەخشونىگارى ناوہ جوانە كانى، كە ئەر كى سەرشانىان ئەنجام داوہ و، و اتاكانى خۆيان راگەياندووہ و، بەرھەم و ئاكامى خۆيان لە بوونەوہ ردا بەجئ ھىشتووہ.

بەم جۆرە "ئىمان" ھەتا پلەى "علم اليقين" بەھا و چىيەتى (ماھىة)ى دنباى بىن ناساندم..

پاشان ئەو "گۆر"ەى كە لەوہ و پىش وامدەزانى بۆم دە پروانىت و، لەسەر چەقى رېگا لە مەلاسدابە و چاوہ پروانم دە كات، "ئىمان" بەھۆى نوورى "قورئانى پىروژ" ھو دەرى خست كە ئەو گۆرە بىرئىك نى.يە دەمى لىن پان

کردیتمهوه، بهلکو پیشانی دام که ئه و گۆره له راستیدا بریتییه له دهر گای چوونه ژوورهوه بۆ ناو "جیهانی پرووناکی". ئه و پرینگا دوور و درێژهش به تاریکایی و نهبوون کۆتایی پێ نایهت، بهلکو راسته شهقامینکه بهرهو جیهانی "پرووناکی" و "بوون" و "بهختیاری هه میسهیی".

بههه جوۆره.. ئهم حالهتانه بوون به دهرمانی دهر د و مهلههه می زامه کانم. ئه مانه شم به شیوهیه کی هینده ئاشکرا به دی کرد که گه یاند میانه قه ناعه تیکی تهواو بهو ته بجامانه.

پاشان ئهم "جوژئی ئیختیاری" یه که مهی که ته نهها ده سته و تیکی تابلیت هه نده کیی ههیه، "ئیمان" بهلگه نامهیه کی ئه و توژی پێ به خشی که بههۆیهوه پال به توانستیکی ره هاوه بداتهوه و، په یوه ندیی به میهره بانییه کی فراوانیشهوه بکات له دژی ئه و هه موو دوژمنه له ژماره به دهر و تاریکییه زۆرانهی که له هه موو لایه که وه دهره یان داوه. ته نانهت هه ر خودی "ئیمان" ده بیته به پروانامه یه که به ده ست "جوژئی ئیختیاری" یه وه.

ئنجاه هه ر چه ندهش ئهم جوژئه ئیختیارییه - که چه کی مرۆفه - خۆی له خۆیدا کۆله وار و، کهه و، کۆتا و، ناتهواوه، به لام ئه گه ر به ناوی خوا وه ندی حق و له پێناوی خوا و له پرینگای ئه و دا به کار هیتر، ئه و ا به ناوی ئیمان هوه به هه شتیکی هه میسهیی و فراوان به پانتایی پینج سه د سال پێ ده سته خاوه نه که ی ده خات..

ئیماندار له مه دا وه که ئه و سه ربازه وایه که ئه گه ر هیزه هه نده کییه که ی خۆی به ناوی ده و له ته وه به کار به ییته، ده توانیته به ئاسانی چه ند کاریکی ئه و تو ته بجام بدات که به هه زاران جار له هیزه تایبه تییه که ی خۆی گه و ره تر بیته.

ئىنجا ھەروەك "ئيمان" بەلگەنامەيەك بە دەستى "جوزئى ئىختىيارى" دەسپىرئىت، لە ھەمان كاتدا جلەوى جوزئى ئىختىيارىش لە دەست "جەستە" دەسپىتتەو ھە كە ھىچ دەستەلاتىكى بەسەر ئايندە و رابوردوودا نىيە و، دەيداتە دەست "دل" و "گيان"!

جا لەبەر ئەو ھى بازنەى "دل" و "گيان" بە وئىنەى جەستە پابەندى "كاتى ئىستا" نىيە و، چەند سالتىكى ئايندە و رابوردووش لە سنوورى بازنەى ژيانى دل و گياندان، ئەوا ئەم جوزئە ئىختىيارىيە لە ھەندەكى يەو ھەردەچىت و دەبىت بە ھەمەكى! ئىتر ھەروەك بە "ھىزى ئيمان" دەروا ھە ناو قوولايى شىو و دۆلە كانى "رابوردو" و تارىكىيى خەم و خەفەتە كانى ئەوئى لەناو دەبات، بە ھەمان جۆر و بە "نوورى ئيمان" سەردە كەوئىت و دەفريت تا دەگاتە لوتكەى بەرزايىيە كانى "ئايندە"ش و ھەموو مەترسىيە كانى تىدا لەناو دەبات!

بەئى، ئەى خوشك و برايانى پىرم و ئەى ئەو كەسانەى كە ھەردىسەرى پىرى ئازاريان دەدات!

سوپاس بۆ خوا! مادەم ئىمە لە ئيماندارانين و، ئەم ئيمانەش گەنجىنەى شىرىن و، پرووناكى و، خۆشەويستىيى تا ئەم رادەيەى تىدايە..
مادەم ئەم پىرىيەشمان زياتر دەستمان دەگرئىت و دەمانباتە بەردەر گاي ئەو گەنجىنانە..

ئەوا دەبى ھەزاران شوكر و ستايش پىشكەش بە خواى گەورە بكەين لەسەر ئەم پىرىيەى كە پرووناكىيى "ئيمان"ى ئاراستە كراو ھ!

له بریسکه‌ی بیست و چواره‌م:

په‌یامی پۆشته‌یی (الحجاب)

بسم الله الرحمن الرحيم

﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لَأَزُوجَكْ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ

جَلَابِيبِهِنَّ﴾

تا کۆتایی ئایه‌ته‌که له سووره‌تی: (الأحزاب: ۵۹)

ئهم ئایه‌ته‌ پیرۆزه‌ فه‌رمان به‌ شه‌رمکردن و پۆشته‌یی ده‌دات. به‌لام رای
شارستانیستی ساخته‌ پیچه‌وانه‌ی ئهم فه‌رمانه‌ په‌روه‌ردگاری‌یه‌یه‌؛ شه‌رمکردن و
پۆشته‌یی بۆ ئافه‌وت به‌ کارێکی سروشتی نازانیت، به‌لکو به‌ کۆت و دیلی
داده‌نیت بۆیان^(۱).

(۱) ئهمه‌ بره‌گه‌یه‌ که‌ له‌و "لائحه‌"‌یه‌ی پێشکه‌ش به‌ دادگای "ته‌میز" کرا، له‌ به‌رده‌می دادگادا
خوێندراوه‌وه‌ و دادگای بێ ده‌نگ کرد، و، بوو به‌ په‌راوێزی ئهم مه‌قامه‌:
(منیش به‌ دادگای به‌ریزی وه‌زاره‌تی دادگه‌ری ده‌لیم:

تاوانبارکردنی که‌سیک که‌ به‌رز و په‌رزترین ده‌ستووری خوایی ته‌فسیر ده‌کات، ئهو ده‌ستووره‌ی
که‌ حه‌قی راسته‌قینه‌یه‌ و له‌ هه‌موو سه‌رده‌مێکدا و له‌ ماوه‌ی هه‌زار و سێ سه‌د و په‌نجا سالدا سێ
سه‌د و په‌نجا ملیۆن موسلمان له‌ کاروباری ژبانی کۆمه‌لایه‌تیاندا په‌رس و پرایان پێه‌تی و په‌فتاری
بێ ده‌که‌ن.. ئهو که‌سه‌ی که‌ له‌ ته‌فسیره‌ که‌یدا پشت به‌و شتانه‌ ده‌به‌ستیت که‌ سێ سه‌د و په‌نجا
ته‌فسیرنووس تیاياندا په‌کیان گرتوه‌ و سه‌لماندووایه‌ و، شوێن ئهو بیروباوه‌یه‌ که‌وتروه‌ که‌
باپیرانی پێشوو مان له‌ ماوه‌ی هه‌زار و سێ سه‌د و په‌نجا سالدا باوه‌ریان پێی بووه‌..

تاوانبارکردنی ئهم ته‌فسیرنووسه‌، په‌ریاریکی سته‌مکارانه‌یه‌ و، بێ هیچ گومانێک دادگه‌ری
- نه‌گه‌ر له‌ رووی زه‌ویدا هه‌بێت - په‌رفزی ده‌کات و ده‌ست به‌ پرووی ئهو به‌ریاره‌وه‌ ده‌نیت و
هه‌تی ده‌وه‌شیتیه‌وه‌). (دانه‌ر)

وا ئيمش له نيوان چهندهها دانايي (حيكمهت) زور و زهبندهدا لهوانه
كه بهلگه ئهوه ئهم فهرمانه پيروزه قورئان سروشتي ئافرهتان
داخوازيهتي و، پيچهوانه ئهم فرمانهش دزي سروشتيانه، تهها چوار دانايي
باس ده كهين:

○ دانايي يه كهه:

شه رمني و پوشتيهي كاريني سروشتي يه بو ئافرهتان و سروشتيان
داخوازيهتي، چونكه ئافرهت نه رمي و لاوازي تيكهلي بهديهاتنيان بووه و، له
دهرووني خوياندا ههست ده كهه كه پيوستيان به پياويك ههيه پاريز گاري
خويان و مناله كانيان بكات، كه له خويان بهلايانه وه ئازيز ترن. كهواته
ئافرهتان به سروشت وا دروست كراون كه لاي كهساني تر خويان
خوشهويست بكهه و كاري نه كهه دووره پيرزي و نه فرهتيان لي بكريت،
يان پهزيان لاي ئهوان قورس بيت.

پاشان، نزيكه ههوت له دهه ئافرهتان: يان به سالاجوون، يان ناشيرين
و ههزناكهه پيري و ناشيريني يان ده رجهه، يان داراي غيره تيكي توندوتيزن و
مهترسي ئهوه يان ههيه كه خهلكي جوانه كان زياتر پهسه نه بكهه تا ئهوان،
يا خود له مهترسي يه دان كه دهستدريزي بكريته سهريان و تومهتيان بو ريك
بخريت..

ئهو ئافرهتانه - به سروشت - ههزيان له پوشتيهي و خوپاراستنه، نه وهك
دهستدريزي يان بكريته سهرو، تاكو لاي ميرده كانيشيان جي تومهت نهين،
تهنا نهت به تهمه نه كانيان پتر سوورن له سهرو خوداپوشين.

لهوانهيه تهنها دوو يان سي له دهه ئافرهتان جوان و لاوبن و، له
دهرخستني جواني خويان وهرس و بيزار نهين!

ئاشكرايە كە مرۇف لە پروانينى ئەوانەى خۆشى ناوين، بېزار دەيىت. خۇ ئەگەر وا دابننن ئافرەتىكى جوان حەز بىكات دووسى كەسى نامەحرەم بېيىنن، ھەر ئەو ئافرەتە - بە بى گومانى - لە سەير كردنى حەوت ھەشتىكى ترى نامەحرەم وەپس و بېزار دەيىت، بەلكو نەفرەتیشيان لى دەكات.

كەواتە ئافرەت، بە مەرجىك رەوشتى تىك نەچوويىت، بە بى گومانى لەدەست ئەو بۆروانينە چەپەلانە ھەلدېت كە وەك تاقي كراوئەو كاريگەرىي ماددىي چەشتى ژەھريان ھەيە. بە رادەيەك كە دەبيستىن زۆربەى ئافرەتانى ئەوروپاش - كە مەلەندى پرووتى و خۆدەرختى ئافرەتە - لەتاو پروانينى خەلكى بۆيان سكالاً بۆ لای پۇليس دەبەن و دەلن:

ئەو بى نرخانە لە بەندىخانەى پروانينياندا بەندمان دەكەن!

لەمەى پېشەو دەگەينە ئەو ئەنجامەى كە:

ئەم كارەى شارستانيتى ھەرزەيى كردوويەتى و پۆشتهيى لەناودا لابر دوو و پنى بۆ پرووتىي ئافرەت والا كردووە، كارىكە دز و پىچەوانەى سروشتى مرۇفە و، فەرمانە كەى قورئانى پىرۇزىش كە داواى شەرمى و پۆشتهيى دەكات، سەرەپاى ئەوەى سروشتى ئافرەت داخوازىەتى، لەگەل ئەو شدا ئافرەت لە سوو كايەتى و بەدەرەفتارى و زەللى و دىلى مەعنەوى و نرمى دەپارىزىت، ئەو ئافرەتانەى كە سەرچاوەى مېھربانى و شەفەقەتن و، ھاوسەر و ھاوپىيەكى ئەمىنى مېردە كانيانن لە دواپۇژدا.

ئەجا سەرەپاى ئەمانەش، سروشتى ئافرەت مەترسى لە پياوانى بيانى تېدايە. جا ئەم مەترسىيە داخوازى پاراستن و خۆدەرەختى، چونكە لەوانەى لەزەتىكى ناپەرەى نۆ دەقىقەيى، ئازارى ھەلگرتى سكيكى نۆ مانگى و پاشان بەخيو كردنى منالتيكى بى كەسى بۆ ماوہى نۆ سالى لى بېتەو كە ئەو لەزەتە بشيونيىت.

له بهر پرووداني زوړي هم چه شنه گرېمانه، ئافره تان به پي سړوشتيان تر سينكي راسته قينه يان له پياواني نامه حرم هيه و، دووره پريزي يان لني ده كهن.

كهواته به ديهاتني لاوازي نهوان، به راستي و تهواوي، بۇ خو پاراستن بيداريان ده كاته وه و، بۇ پو شته يي هانيان دهادت، تاكو ئاره زوړي نامه حرم نه بزوي ت و، هم پو شته يي نه هيليت ده ستريزي بكرېته سيريان و، سړوشتيان رېنماييان ده كات بۇ نه وه ي كه قه لاي مه حكم و سەنگهري نه مين و بي وه ي بۇ نهوان ته نها "پو شته يي" يه.

بيستمان كه: ژني پياوونكي پله وپايه به رزي دنيابي، شوينه سهرنج را كېشه كاني جهسته ي به دهر وه بووه و، بۇياخچي يه كي پئلاويش به ئاشكرا و پوړي پو شنا و له ناو جهر گه ي نه نفره ي پايته خندا په لاماري داوه! جا ئايا هم پرووداوه "ناره وايه" زلله يه كي توندوتيز ني يه له سهر پرووي دوژمناني داوېن پاكي و پو شته يي، له وانه ي كه هيچ ئاگايه كيان له واتا و ناوهرؤكي شهرم و حيا ني يه؟!

○ دانايي دووهم:

په يوه نديي به هيز و، خو شه ويستي قوولي نيوان ژن و ميرد ته نها له پيداويستي يه سړوشتي يه كاني ژياني دنيا يانه وه پيدا نه بووه، چونكه ئافره ت ته نها له ژياني دنيا دا هاره لي ميرده كه ي ني يه، به لكو له ژياني هميشه يي و نه مريشدا هاورې و هاوسه ريه تي.

جا ماده م ئافره ت هاورېي ژياني هميشه يي ميرده كيه تي، نهوا ناييت سهرنجي غهيري هاورېي هميشه يي كه ي بۇ لاي جواني خوي را بكېشيت و، ناييت بهم كاره ميرده كه ي بزار و دوو چاري غيره ت و توورپي بكات.

ئىنجالەبەر ئەۋەش كە مىڭدە ئىماندارە كەي - بە بۇنەي ئىمانە كەيەۋە -
 تەنھا بۇ ئەم دىنپايە ئەۋى خۇش ناۋىت و خۇشەۋىستى يە كەشى ئازەلەنە و بۇ
 تەنھا كاتى جوانىي ئەۋى نىيە، بەلكو خۇشەۋىستى و پىزى ھاسەرە كەي
 يىگەردن و، تا كاتى پىرى و نەمانى جوانى، تەننەت ھەتازىانى ھەمىشەيى و
 نەمىش ھەر بەردەۋامىن، ئەۋا دەيىت بەرامبەر بەمە ئەۋ ئافرەتەش جوانىي
 خۇي تەنھا بۇ مىڭدە كەي دەرېخات و، ھەر ئەۋى خۇش بويت، چونكە
 مەۋقەيتىيى مەۋف داخۋازى ئەمەيە. دەنا زۇرى لە كىس دەچىت و كەمى
 دەست دە كەۋىت.

پاشان يە كىك لە داخۋازى يە كانى شەرىع: ھاكوفىي مىڭدە بۇ ژنە كەي.
 واتە دەيى ۋەك يەك و بۇ يە كتر گونجاۋ بن. گرىنگرىن لايەنە كانى ھاكوفىيىش
 - ۋەك زانراۋە - ھاكوفىي يە لە ئايىندارىدا.

ئەۋ مىڭدە چەندە بەختەۋەرە كە ئايىندارىي ژنە كەي دەيىت و چاۋى لى
 دەكات و، ۋەك ئەۋ دەيىت بە خاۋەن ئايىن، ئىت لە ژيانى ھەمىشەيى و نەمىدا
 ھاۋەلە بەۋەفا كەي لە دەست دەرناچىت.

ئەۋ ژنەش چەندە بەختەۋەرە كە ئايىندارىي مىڭدە كەي دەيىت و،
 دەترسىت لە ژيانى نەمىدا ھاۋەلە ئەمىنە كەي خۇي لە دەست دەرېچىت.
 لەبەر ئەۋە، دەست بە ئىمان و تەقۋاۋە دەگرىت.

"ۋەيل" و جارىكى تىش "ۋەيل" بۇ ئەۋ مىڭدەي نوقمى نەفامى و
 ھەرزەيە كى ئەۋتۇ دەيىت كە ھاسەرە باش و خواناسە كەي لە دەست
 دەرەكات.

بەدەختىش بۇ ئەۋ ئافرەتەي كە چار لە مىڭدە خاۋەن تەقۋا و
 خواناسە كەي ناكات و، لە ئەنجامدا ھاۋەلە بەپىز و بەختەۋەرە
 ھەمىشەيە كەي خۇي لە دەست دەدات.

وهيل وړسوايش بڼه و ژن و ميړده به د به ختانه ي که له گونا هباري و کرداري ناروا دا چاو له يه کتر ده کهن و، له پال پڼو ه ناني به کتر یدا به ره و ټاگري دوزه خ پيشپر کني ده کهن!

○ دانايي سي هم:

به خته وهري ژياني خيزان و به رده وامي ټه و به خته وهري يه، به به رده وامي متمانه و باوهري چون يه کي نيوان ژن و ميړد و، به رده وامي ريزي شايان و خوشه ويستي پراسته قينه ي نيوانيان ده بيت. به لام پروت بووني ټافره ت، ټه و متمانه و ريز و خوشه ويستي يه چون يه که ټيک ده دات و نايه ټيک.

له ده ورو به ريکي پروتي وه ټه مده دا، نو له ده ي ټافره ته پروته کان پياوي جوانتر له ميړده کاني خويان ده بينن، به لام مه گهر ته نها يه کيکيان هيچ که سيک نه بينيت له ميړده که ي خوي جوانتر بيت. پياو انيش به ه مان جوړن؛ مه گهر له بيست که سدا يه کيکيان ټافره ټيک بينيت نه گاته جواني ژنه که ي خوي، به لام ټه واني تر هه رده له ژناني خويان جوانتر ده بينن.

ټه ده ورو به ريکي ټيکه ل و پروته له وانه يه هستيکي نرم و بني نرخ و چه پهل له ده ورو ندا بيزو نيت، جگه له وهش که ده بيت به هوي ټه و خوشه ويستي يه بيگه رد و ريزه خاوينه ي باسما ن کرد نه مي نيت. چونکه ناگو نجني مرؤف - به سروشت - هستيکي نرمي ټاژه لانه ي به رامبر ټه و ټافره ته مه حره مانه ټيډا بيت که وه خوشکي خوي سهيريان ده کات، چونکه "پرو خسار" ي که ساني مه حره هستي به زيي و ميهره باني سيله ي په حمي که سو کار ده بزو نيت.

جا ټه هه سته به رزه، مهيل و ټاره زووه شه واني يه کاني ده ورون که م ده کاته وه.

به لّام دهر خستنی شتیک که دروست نی په دهر بخړیت و پیشان بدریت
 - وهك قاج - له وانه په له بهر نه مانی هه ست به مه حره می نیوانیان، هه ستنکی
 نرم لای دهر وونه نرمه کان بورو وژینیت، چونکه تهنها "پوخسار" ی
 مه حره مه کانه که هه ست به خزمایه تی کردن و مه حره میتی پتوه دیاره و،
 له بهر چاودا جیا په له که سانی تر، به لّام دهر خستنی شوینه کانی تری جه سته ی
 ثافره ت بؤ مه حره م و نامه حره م په کسانه، چونکه هیچ کام له و نیشانه
 جودا که ره وانه ی مه حره مایه تی له و شوینانه دا هه ستی پی نا کریت که
 داخوازی سهر نه کردنی حهرام بیت و، له وانه په ثاره زووی پروانینی تازه لانه
 لای هه ندی مه حره می به دخووی ره وشت نرم بیزوینیت!

خو هم چه شنه پروانینه، که و تنیک هینده سامنا که بؤ مرو فایه تی که مرو ف
 له تاوا ته زوو به جه سته پیدا دیت!

○ دانایی چواره م:

ناشکرایه که "زوری وه چه" هه میسه کارنکی باشه و، هیچ نه توه و
 ده و له تنیک نی په داوای زور کردنی وه چه نه کات. پیغه مبه ریش ﷺ
 فهر موویه تی:

"تناکحوا تکثروا فإني أباهي بكم الأمم يوم القيامة"^(۱).

نه هیشتنی پوښته یی و، بواردان به دهر که وتن و پرووتی ثافره ت، پرتوه ی
 ژن هینان که م ده کاته وه و به و پی په وه چه خسته وه ش گه لی که م ده بیتوه ..
 چونکه لاو هه رچه نده و به هه ر نه ندازه په کیش له ری لادهر و به دهره فتار
 بیت، هیشتا هه ر حه ز ده کات هاوسه ری ژبانی داوین پاک و پاریزراو بیت و،
 نایه ویت پرووت و - وهك خوی - نرم و سووك بیت. له بهر نه ویه ده بیینیت

(۱) ته خریجه که ی له لاپه ره (۲۷-۲۸) ی هم کتبه دا رابورد. (وه رگې)

ګر ټو ټافره ته ی ده ست نه که ویت که ده یه ویت ماره ی بکات، ټو اژن نه هینانی پنی باشتر ده بیت و، له وانه شه له موه سهر بکاته خراپکاری و له ری بزازیت.

به لآم ټافره له مدها وه ک پیاو نی یه و ناتوانیت میرد هه لېژیریت.
ټافره له بهر ټوه ی پیکخه ری کاروباری ناو ماله و، پاریز گاری مال و منال و هه موو شتیکی میرده که ی خراوته ټه ستو، ټو ا ګر نګرین سیفه تی تیدایه که: ټه مانه ت و متمانه پنی بوونه.

به لآم دهر که وتن و پروت بوونی، ټو ټه مانه ته ټیکده دات و متمانه که ش له جینی خوی ده له قینیت و، بهم کاره میرده که ی دوو چاری نازاری مه عنه وی و دهر وونی ده کات.

به راده یه ک "نازیه تی" و "سه خاوه ت" که دوو ره وشتی باشی پیاون، ګر له ټافره تدا بین، به ره وشتی باش له قه لآم نادرین. چونکه ټه ګر ټافره ټو سیفه تانه ی تیدا بیت، ټو ا ټه مانه ت و متمانه که ی ټیکده چیت به وه ی که ټه بجامه که ی "بنی شهرمی" و "تیسراف" ده بیت.

جا ماده م ټهر کی سهر شانی پیاو ته نها پاریز گاری مال و سامانی خیزانه که ی نی یه، به لکو جګه له وه ش پاریز گاری کردنی ژنه که ی و بهزه بی پیدا هاتنه وه و ریز لینانیشیه تی، ټو ا ټو شته ی له سهر ژن پیو یسته له سهر پیاو پیو یست نی یه و، ری له پیاو ناګریت که به ویستی خوی چ ژنیک ده هیئت ده توانیت بیهیئت و، جګه له و ژنه ی هی تریش ماره بکات.

ولآتانی ټیمه وه ک ولآتانی ټه وروپا نین و به یه ک چاو ته ماشا ناګرین، چونکه له وی تا راده یه ک چه ندین هوی توندوتیژی وه ک شیربازی (المبارزة) هه ن که له ناوه ندینکی ناوا پروتدا پاریز گاری شهره ف و داوین پاکی

ده كهن و، ههر كه سينك به نيازى چه پهل بؤ هاوسهرى ههر مروځيكي
 "به شهره ف" پرواڼيت، ده بى له پيشدا كفه كهى خوى به ده ستى خوى ناماده
 بكات! ته مه سهره پاي ته وهى كه سروشتى ته وروپاييه كان چه شنى كه شيان
 ساردوسره.

به لام جيهانى ئيسلامىي ئيمه له چاو ته وروپادا، به ولاته گهرمه كان
 داده نريت. خو كارى گهرىي ژينگهش له په وشت و هه لسو كه وتى مروځدا لاي
 ههموان ناشكرا و زانراوه.

پرووتىي ئافره تيش، كه هه ست و ئاره زوى شه هوانىي ئاژه لانه
 ده بزوينيت، له وانه يه له وولات و خه لكه ساردوسره دا ده سترديزي زور و
 خراپكارىي مهنى لى نه وه شيته وه، وهك تهو ئيسراف و زياته په وي يه كه
 تهم پرووتىي به له ولاته گهرمه كان و لهو كه سانه دا به خيرايى و زوىي
 ده ورووژين، په يداى ده كات.

جا خو ده رخستن و پوښته نه بوونى ئافره تيش كه ئاره زوى ده ورون
 ده ورووژينيت و په تى هه سته شه هوانىي به كان ده پچرښيت، له م چه شنه
 ناوچانه دا، به بى گومانى زياته په وي و ئيسراف و، سنور شكاندن و،
 لاوازي و هچه و، پروو خانى هه موو هيژيك، بهرهم ده هيښيت..

چونكه پياو، كه ده توانيت له يهك مانگ يان بيست روژدا پيوستىي
 سروشتىي خوى نه هيليت، له م چه شنه شوين و ده ورو بهرانه دا پنى وايه كه
 ناچاره هه موو چه ند روژيك جاري تهم پيوستىي به نه هيليت. ئنجا له بهر
 ته وهش كه چه ند رينگريكي شهرعبي چه شنى "بى نوپى" كه له وانه يه پازده
 روژ بخايه نيت، نايه لن تهو پياوه توخنى خيزانه كهى بكه ویت، تهوا تهو پياوه
 گهر به سهر هه سته كانى خويدا زال نه ييت دوو چارى داوین پيسى ده ييت.

پاشان ده بی دانیشتووانی شار له ژبانی کۆمه لایه تیدا چاو له گوندنشینان نه کهن و، پۆشته بی نیوانیان لانه دهن. چونکه خه لکی لادی خه می گوزهران سه رقالی کردوون و ناچارن توانا و هیزی جهسته یان بۆ به ده سه ته یانی گوزهرانیان به کار به یئن و، زۆر جار ئافره تان به شداری چه ندین کار و ئه رکی قورس ده کهن. له بهر ئه وه، ئه گه ر لایه کی له شه زبهره کانیان له کاتی کاردا ده ربکه ویت، ئاره زووی ئازه لانه ی که سانی تر نابزوینیت..

جگه له وهش، به ئه ندازه ی شار هه رزه و بی کار له لادیکاندا نییه. ئیتر خراپکاری یه کانی لادی ناگه نه یه که له ده ی خراپکاری شار. له بهر ئه وه یه که نابی شار به چاوی لادی سه یر بکریت.

مهسه له یه کی گرنګ کتوپر به دلدا هات:

ناشوروی فیتنه سازی ئافره تان

ئاگاداری یه ك:

په ویهی "په یامه کانی نور" به زه یی و شه فقهت و میهره بانی یه.
هر له بهر نه وه یه که نه و ئافره تانه ی دارای شه فقهت و خواوینی
میهره بانین په یوهندیان بهم په یامانه وه هه یه.

به لām ئهم باسه ئاراسته ی نه و ئافره تانه کراوه که بی هیج
لینکدانه وه یه ك لاسایی ئافره تانی بیانی ده که نه وه. له بهر نه وه، هندی
توندوتیژی تیدا به دی ده کړیت، نه وه ش ته نها بۆ بیدار کړدنه وه ی بی
ئاگایانه.

تکام وایه نه و خوشکانه ی که رابه ری شه فقهت و میهره بانین،
دلایان له توندوتیژی ئهم باسه گهرد نه گړیت. (دانه ر)

له پړوايه تی فهرمووده کانی پښه مبه ره وه ﷺ ده رده که وئ که ئافره تان و
فیتنه و ناشورویان له ئاخوزه ماندا، سامنا کترین و مه ترسی ترین پړول ده بینن.
به لئ، هه روه ك کتبه کانی میژوو بزمان ده گیر نه وه و ده لئین: له
سه ده کانی پشموودا کومه له ئافره تیک به ئازایه تی و چه ك هه لگرتن ناوبانگیان
ده ر کردوه و، به "ئافره تانی ئه مازون" ناسراون، تیپنکی سه ر به رزیان لئ
پنکه یتر اوه و، له چه ندین جهنگی سه خندا به شداریان کردوه..

[illegible]

بهم کاره‌شيان ده‌رگای خيژانداري و ماره‌برين داده‌خن و هي داوين
پيسي ده‌خنه سهر پشت.. چونكه هانيان ده‌دن كه دوو چاري تاواني
گوره‌يان بكن و، به كتوپري ده‌رووني چنده‌ها كه س ده‌كنه ديلي
خويان و، چندين زام و بريني به سو و قوول له گيان و دلياندا دروست
ده‌كن. ته‌نانهت له‌وانيه هه‌ندئ له‌ دلانه وه‌ها پيكن كه به جاري
بياكوژن و له‌ناويان بيه.

کهواته سزايه کي گهلي داد گهرانه يه که نهو قاچ و قولانه ي بهو جوړه
چه کي بريندار کهري فیتنه يان له گهڼ خوړياندا هه لگرتوره، ټين به سوو ته مه نښي
دوژه خو په کهم شت دوژه خو نه وان بسو وټينيت. چونکه له ماوه ي چه ند
ساليکي کهم و له بهر دم که سانيکدا که ليان حه رام بوون، پروتيان
کر دوون و دهريانخستوون.

همه سهره پای نهو هی که (هر له دنیا دا) میړدی گونجاویان له ده ست ده چیت، بگره هر ده ستیشیان ناکه ویت، که له راستیدا و به پئی خواستی سروشتیان گه لئی پیوستان پینه تی. به هوی نهو هی که وه فا و باوه پریان له دنیا دا له ده ست داوه. به لکو له نه بامی گوی نه دان به شوو کردن و بایه خ

نەدان بە مافە کانی، پشتگۆی دەخرێن و چاودێریان لە کێس دەچیت، بە چەشنێ کە لە ئەنجامدا چل ئافرەت تەنهایەك پیاو سەپەرشتیکار و بەخێو کەریان دەبێت، وەك فەرمووده‌ی پیغمبەر ﷺ: رايگه‌يانندوه^(١).

جا مادەم "راستی" بەم چەشنەیه..

مادەم هەموو جوانێك جوانیی خۆی خۆش دەوێت و، بە پێی توانا پارێزگاریی لێ دەکات و نایەوێ بە نیازی خراب دەستی بۆ بێرێت..

مادەم "جوانی" نێعمەتیکی بەخشراو و، نێعمەتیش ئەگەر شوکرانە ی لەسەر بکریت، زیادە کات و.. گەر ئینکاریش بکریت، نامینی و دەگۆرێت..

ئەوا بێ هیچ گومانێ ئەو ئافرەتە ی خواوەنی ژیری بێت، بە هەموو توانایەکی خۆی هەلدێت لەوێ کە جوانی یە کە ی بکات بەهۆی تاوانباری و گوناھکاری و، خەلکی تریشی پێ بکات بە تەلە ی گوناھباری یەو. ھەر وەھا رادە کات لەوێ کە جوانی یە کە ی بێت بە ناشیرینی و جوانی یە کە ی ژەھراوی شووم و، ئینکاری ی ئەو نێعمەتەش بکات کە پێی بەخشراو و، ئەمەشی بۆ بێت بە مایە ی ئەشکەنجە و ئازار.

کەواتە دەبێ ئافرەتی جوان، جوانی یە کە ی بە شیوە ی رەوا بە کاربەینی، تا کۆ جوانی یە کاتی و لەناوچوو کە ی بۆ بێت بە جوانی یە کە ی هەمیشە یی و بەردەوام، لە بریی جوانی یە کە ی و کە چەند سالتیک زیاتر ناخایە نیت. ئەو کاتەش بەم کارە ی، شوکرانە ی ئەو نێعمەتە ی بە جێ هێناو.

(١) عن أنس قال: لأحدثنكم حديثاً لا يحدثكم أحد بعدی، سمعت رسول الله ﷺ يقول: "من أشرط الساعة أن يقل العلم ويظهر الزنا وتكثر النساء ويقل الرجال حتى يكون خمسين امرأة القيم الواحد". رواه البخاری، كتاب العلم، باب رفع العلم وظهور الجهل. (وەرگێڕ)

ده ناله سرده می پیریدا نه شکهنجه و نازار ده چیریت و، له تاو نه وهی که
په زای لای خه لکی قورس ده بیټ و پشتگوینی ده خه ن، هه تا ده توانی
ده گری و هه رده م به دبه ختی خوی ده لاوینیته وه!

به لام نه گهر نهو جوانی به به نارایشتی نه دهب و په ویه ی قورئان
پرازیټه وه و، له چوار چپوهی په روه رده ی ئیسلامیدا چاودیری شایانی خوی
بکریټ، نهوا نهو جوانی به له ناوچووه - له راستی و حه قیقه تدا - ده بیټ به
جوانی به کی هه می شه بی و له به هه شتدا جوانی به کی گه لی جوانتر و قه شه نگتر
له هی (الخور العین) بهو ئافره ته ده به خشریت. وه که له فهرمووده ی پیغه مبه ردا
ﷺ چه سپاوه (۲).

جا نه گهر نهو ئافره ته دارای تۆز قالیك ژیری بیټ، به هیچ جوړی واز له م
نه نجامه روون و هه می شه بیه ناهینیت و به زایه ی نادات.

(۲) له م باره به وه فهرمووده زوره، نه مه به کیکانه:

عن أم سلمة زوج النبي ﷺ قالت (في حديث طويل): قلت يا رسول الله! أنساء الدنيا أفضل
أم الخور العین؟ قال: نساء الدنيا أفضل من الخور العین كفضل الظهارة علی البطانة. قلت: یا
رسول الله! وبم ذالك؟ قال: بصلاتهم وصيامهم وعبادتهم لله عز وجل. ألبس الله عز وجل
وجوههم النور وأجسادهم الحریر. بیض الألوان، خضر الثياب، صفر الحلی.. الخ الحديث.
رواه الطبرانی فی الکبیر والأوسط، وهذا لفظه.

پروانه: "الترغیب و الترهب" ۵۳۷/۴. (وه رگیز)

﴿زَوْجَانَا كَهَا﴾

باسمه سبحانه

﴿وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ﴾

السلام عليكم ورحمة الله وبركاته أبداً دائماً

برا تازيزه كانم!

يه كه م: گومر ايانی ئیستا - وهك دوور ووه كانی پیشین - لهو ژن هیئانه ی
پنغه مبهه ﷺ كه زهینه بی ماره کرد، په خنه و بیانوو ده گرن، چونكه لایان وایه
ئهو ژن هیئانه له سهه بناغهی هاندهری دهروونی و ئاره زوو بووه!
وه لام:

نه خیر، هزار هزار جار نه خیر.. دهستی ئاره زوو نه زمه کان گه لئی له وه
کو تاتره كه به چمکیکی داوینی ئهو پله بهرز و بلند بگات..
به لئی، كه سنی خاوه نی هیئده ی گهر دیله یهك ویزدان بیست، ده زانیست
پنغه مبهه ﷺ له ته مهنی بازده سالی یه وه تا چل سالی، كه ته مهنیكه گهر می
غهریزه ی تیدا قوتپ ده دات و ئاره زووی دهروونیشی تیدا گهر ده گریست، به
شایه تیی دؤست و دوژمنانی، ئهو به خاوتنی و داوین پاکیی ته و او ژیاوه و، به
ژنیکی نیمچه پیر - كه حه زه رتی خه دیجه یه، خوای لئی رازی بیست - قایل
بووه.

كهواته شتيكي گه لسي ناشكرا و بهلگه نه ويسته كه فره ژنيي هم مه رده
به پړز و داوین پاكه له دواي تمه نني چل سالي، واته له كاتي وه ستاني
گه رمبي غه ريزه و ثاره زووه كاندا، هي داخوازيي ده روون ني، بهلكو له سهر
چهندين دانايي گرننگ بنيات نراوه، كه همهي خواره وه په كينكيانه:

هموو فرموده و كردار و حالت و رهفتار و وه ستان و هوجووله كاني
پنغه مبهري ﷺ كانگاي تايين و سهر چاوهي هم حكامه كاني شهر يعته ن.

هاو له به پړزه كان - خويان لني رازي بيت - هم هم حكامانه يان
گيرپراوه ته وه و، هر كي پراگهيان دني لايه نني ناشكراي ژياني پنغه مبهريان ﷺ به
تهواوي خستو وه ته هستو.

به لام رپوايه تكردن و هه لگرتن و پراگهيان دني تايين و همو هم حكامانه ي
شهر يعته كه سهر چاوه يان حالت و باره نادياره كاني همو پنغه مبهريه ﷺ و
له چوار چيوه ي كارو باره تاييه تي و كه سي به كاني همودان، ته نها خيزانه پاك و
يگه رده كاني هم بنجاميان داوه و رايان گهيان دووه. چونكه هم هر كي
همستويان به راستي و دروستي هم بنجام داوه و مافي خويان داوه تي. ته نانه ت
نيوهي هم حكام و نه پني به كاني تايين له رپي هموانه وه وهرده گيرين..

به لني، همو فرمانبري به مهنه، پويستي به چهند خيزاينيكي زور ده بيت
كه مه شره بيان له به كتر جياواز بيت.

سه باره ت به ماره بريني زهينه بيش له لايه ن پنغه مبهريه ﷺ هموا له تيشكي
سي همهي رويشتايي به كه مي "وته ي بيست و پنجه م" دا^(١)، له باره ي هم
تايه ته وه كه ده فرموي:

(١) مه به ست پهمي "موعجزاتي قورلاني" به. (وه رگير)

﴿مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ

النَّبِيِّينَ﴾ (الأحزاب: ٤٠) ..

وتراوه که:

تهنها یهك ثایهت چه ندین واتای زور به چهند پرویهك و به پئی تیگه یشتنی
چینه کانی خه لکی، ده گه یه نیت ..

ئه وه تا چینیکی خه لك به شیان له تیگه یشتنی ئه م ثایه ته پیروزه دا ئه مه یه:

حه زره تی زه ید - خوای لی رازی بیّت - که بهنده ی ئازاد کراوی
پیغمبره ﷺ و، شهرفمه ندی ئه وه بووه که پیغمبر ﷺ به: "کورم" بانگی
کردووه .. ئه م زه یده، ههستی کرد هاوشانی ئه وه هاوسهری ژبانی نی یه که
به لایه وه ئازیزه. ناچار ته لاقی دا. وهك چه ندین ربوایه تی صه حیح له م پرووه وه
هه یه و، زه ید خویشی دانی به مه دا ناوه.

واته زه یه نب له ئاستیکی به رزتری خو و ره وشتدا به دی هینرابوو،
زه یدیش به فیراسه تی خوی ههستی به مه کرد و، زانیی شایانی ئه وه یه
هاوسهری پیغمبرێك بیّت نهك ئه و. چونکه ههستی کرد هاوشانی نی یه.
ئه مهش بوو به هوی پیکه وه نه گونجانی دهروون و پوچی ههردوو کیان.
ئه وه بوو زه ید ته لاقی دا و، پیغمبریش ﷺ به فرمانیکی خوای گه وره ماره ی
کرد.

ئاماژه ی ثایه تی پیروزی: ﴿زَوْجَنَا كَهَا﴾ به لگه یه له سه ر ئه وه ی که به
عه قدیکی ئاسمانی له پیغمبر ﷺ ماره براروه. که واته عه قدیکی نا ئاساییه و له
سه رووی داب و عورف و مامه له ی رواله تی یه وه یه، چونکه عه قدیکه ته نها به
فرمانی قه ده ری خوای گه وره ئه نجام دراوه، به راده یهك که پیغمبره ی ئازیز
ﷺ به ناچاری ملی بۆ ئه و فرمانه ی خوای گه وره که چ کرد، له کاتی کدا که
له دهروونه وه حه زی له و کاره نه بوو.

جا ئه م حوكمه ی قه ده ری خوا ی گه وړه، فهرمانیکې شهرعی گړنگ و، دانایی و بهر ژه وه ندی به کی گشتی تېدایه.

چونکه به پنی ئاماژه ی ئایه تی پېر وژی:

﴿لَکي لَا يَكُون عَلَى الْمُؤْمِنِينَ حَرَجٌ فِي أَزْوَاجِ أَدْعِيَائِهِمْ﴾ (الأحزاب: ۳۷) ..

ئه گهر مړوف که سی له خوی بجو و کتر به: "کورم" بانگ بکات، ههوا ئه م بانگ کړ دنه ئه حکامه کانی شهرع ناگور پت. چونکه ئه مه هاو چه شنی هه وه نی به که به کیك به ژنی خوی بلیت: "پشتی تو وه کی هی دایکم وایه" که به وه ژنه که ی لی حهرام ده بیت.

هه ووه ها پیغه مبه ران - درو و دیان له سهر بیت - و گه وړه پیاوان کاتنی له گه ل نه ته وه کان و میلله تانی خویاندا ده دوین و به چاوی باو کایه تی بویان ده پوانن، ته نها له پرووی ئه ر کی پیغه مبه ریتی سهر شانیا نه وه یه و، هه ر گیز له پروانگه ی که سی تی مړوفانه و خزمایه تی به وه نی به، تا کو ژن هی نانیان له وانه لی حهرام بیت.

چینیکی تری خه لک به م جوړه له ئایه ته که تیده گن که:

سهر گه وړه به کی مه زن و فهرمان پړه و، به چاوی باو کایه تی به وه بؤ میلله ته که ی خوی ده پوانیت، واته: به وینه ی باوک خوا وه نی میهر و شه فقه ته بویان. جا ئه گهر هه و فهرمان پړه وایه ده سته لاتداریکی پوچی ئاشکرا و په نهان بیت، هه و میهره بانی به که ی چه ندین هه و نه ده ی هی باو کان زیاتر ده بیت و، خه لکه کهش وه ک بؤ باو کیان پروانن ئاوا بؤ هه و ده پوانن، وه ک بلینی منالی راسته قینه ی هه و بن ..

جا له بهر هه وه ی که گه لی زه حمه ته پروانینی باو کایه تی بگور پت بؤ مېردایه تی و، پروانینی کچایه تیش به ئاسانی ناگور پت بؤ پروانینی ژنیتی، هه و

عاممى خەلكى بەلایانەو زەحمەت بوو، كە پېغمبەر ﷺ بە كېك لە كجى ئيمانداران مارە بكات..

قورئانى پەرۆز ئەم تېگەشتە ھەلەبەى ئەوان راست دەكانەو، و، پېيان دەفەرموى:

پېغمبەر ﷺ گەلى بە شەفەقەتە بۆ ئىو، و ەك باوك مامەلەتان لە گەلدا دەكات و، بە پرواننى مېھرەبانى خواى گەورە بۆتان دەروانىت. واتە سەبارەت بەو پەيامەى بۆى ھىناون، ئىو ەك كۆرى ئەوان، بەلام سەبارەت بە كەسیتى مۇزانەى خۆى و لەو پروو، ديارە باوكى ئىو نى، تاكو ئەم ژن ھىنانەى ئەوتان پى زەحمەت یت، ھەرچەندە بە: (كچانم!.. كۆپانم!) یش لە گەلتان بدویت. چونكە ئىو، بە پى ئەحكامى شەرع، كۆرى ئەو نین. كەواتە نابن بە كۆرى راستەقینەى.

الباقى هو الباقى

سەعیدى نورسى

له پهيامی مونا زه رات:

په تدانه وهی گومانیک

پرسپار:

هه ندی که سانی بیانی چهند گومانیک له باره ی هه ندی مه سه له ی
شهریعه ته وه ده هیئن، وهك "فره زنی" و "كزیلايه تی". وهك بلین ته مانه له گه ل
شارستانی تیدا ناگو نجین. ئیتر له م ری یه وه دوو دلی و گومان له باره ی
شهریعه ته وه بلاو ده كه نه وه.

وه لام:

وا به پوختی ده ستور و یكتان بۆ باس ده كه م، چونكه نیازم وایه به در یژی له
په یامینکی سه ره خو دا بلاوی بكه مه وه:
ته حكامی ئیسلام دوو به شن:

یه كه م:

ته وه یه كه شهریعه تی له سه ر بنیات ده نریت، كه خیر و جوانیی بیگه رد و
راسته قینه یه.

دوو هه م:

شهریعه تی راستینه ر (ته عدیل كار) ه. واته: كاتی شهریعت دی ته و شته له
شیوه ناشیرینه سته مكارانه كه یه وه ده گۆریت به شیوه یه کی ته وتۆ له گه ل
كات و ده ورو به ردا گونجاو بیئت و به پنی سروشتی مرؤف شایانی جی به جی
کردن بیئت..

ئەم کارە‌ی شە‌رع بۆ‌وەر گرتنی شیۆه "تە‌ع‌دیل کراوه‌ که" مە‌به‌ست هە‌لبێ‌ژاردنی ئە‌وه‌یه‌ که‌یانه که زیان و شە‌رپی که‌متری تێ‌دا‌یه، تا‌کو کاتی دێ‌ته پێ‌شە‌وه که هێ‌نا‌ه‌دی جوانیی ر‌استه‌قینه به‌ ته‌واوی له‌ توانا ده‌بی. چون‌که لا‌بردنی کۆ‌پ‌ری شتی که له‌ سروشتی م‌ر‌و‌ف‌دا ره‌گی دا‌کو‌تایی‌ت، دا‌خوازی سه‌ره‌و‌ن‌خوون کردنی سروشتی م‌ر‌و‌فه!

جا له‌ سه‌ر بناغه‌ی ئە‌م ده‌ست‌وره:

شە‌ریعت "کۆ‌یلا‌یه‌تی"ی دروست نه‌ کرد‌وه! به‌‌ل‌کو ته‌نها شە‌ریعت بوو که ر‌ئی بۆ‌ ئە‌وه ئاسان کرد کۆ‌یلا‌یه‌تی له‌ توند‌ترین و سه‌خت‌ترین و نا‌خۆ‌ش‌ترین شیۆه‌یه‌وه ب‌گ‌ۆ‌ر‌یت، هه‌تا ورده ورده به‌ ئاسانی ده‌توان‌ری بۆ "سه‌ربه‌ستی" و ئازادی ته‌واو ب‌گ‌ۆ‌یز‌ینه‌وه. (هه‌روه‌ک له‌ می‌ژ‌وودا به‌و جۆ‌ره کۆ‌تایی به‌ کۆ‌یلا‌یه‌تی هێ‌نا).

واته شە‌ریعت هات ئە‌و شیۆه ناپه‌وا و ناشیرینه‌ی تە‌ع‌دیل کرد و دیارده‌ که‌شی که‌م کرد‌وه.

پاشان "فره‌ژنی" تا‌را‌ده‌ی چوار، هه‌ر‌چه‌ند کارێ‌که له‌ گه‌‌ل سروشت و عه‌قل و دانایی‌دا گ‌ون‌ج‌اوه، له‌ گه‌‌ل ئە‌وه‌ش‌دا شە‌ریعت نه‌هات‌وه له‌یه‌ که‌وه بێ‌گه‌یه‌نێ‌ته چوار، به‌‌ل‌کو له‌ هه‌شت و نۆ‌وه که‌می کرد‌وه ته‌وه بۆ‌ چوار! به‌ تاییه‌ت که‌ چه‌ندین مه‌رجی ئە‌وتۆ‌ی داناوه که ئە‌گه‌ر ره‌‌چاو ب‌کرین زیانیکی ئە‌وتۆ‌ی تێ‌دا نای‌ت. خۆ ئە‌گه‌ر له‌ هه‌ندی‌ خاڵیدا "شە‌ر"ێ‌ک ر‌وو بدات ئە‌وا شە‌رێ‌کی "سووک‌تر" و "که‌م‌تر". خۆ "شە‌رپی که‌م‌تر" داد‌گه‌ری‌یه‌کی نی‌سی‌یه، چون‌که زۆ‌ر دوور و مه‌‌حاله‌ خیری په‌تی و بێ‌گه‌رد له‌ هه‌موو حا‌له‌تیکی ئە‌م جیهانه‌دا ده‌ست ب‌که‌و‌یت!!

له وتەى سى و دووهم:

هۆ و نهئى

به دهبهختى گومرپايان و به خته وه رى ئيمانداران

نوينه ر و بانگه وازكارى "گومرپايى" كاتى هيج شتىكى دهست ناكه وئىت
گومرپايه كهى له سه ر بنىات بنىت و، قسه ي نامىنىت و، به لگه ده بيه ستىته وه،
ده لىت:

من به خته وه رى دنيا و، تام چه شتى ژيان و، به رزى و، شارستانىتى و،
پىشكه وئى پىشه سازى له وه دا ده بىنم كه:

يادى دواړوژ نه كه مه وه و، باوه رىم به خوا نه بىت و، دنياى خو ش بوئىت و،
له هه موو جوړه خو به ستنه وه يه ك سه ر به ست ىم و، شانازى به خو مه وه بكه م و،
له خو م رازى ىم.. له بهر ته وه، تا ئىستا و له مه ولايش زو ربه ي خه لكه م - به
هيممه تى شه يتان - به ره و ئه م رپيه دا وه ته به ر.

وه لام:

ئيمه ش له لايه نى خو مانه وه، به ناوى قورئانى پىروژه وه ده لپىن:

ئه ي مرؤفى پىچاره ي به دهبه خت!

بۆ لاي ژيرىت بگه رپره وه! گوئى بۆ جاپرده رى گومرپايان پامه گره،
چونكه گه ر گوئى لى پراگريت، ئه وه نده زيان ده كه يت كه دل و گيان و
ژيرى له ته سه وور كر دىشيدا له رزه يان به جه سته دا دىت.

تۆ ته نها دوو رىنگات له به رده مدايه:

يەكەم: پىيەكى پر لە دەردىسەرىيە و، بانگەواز كارى گومپايى پىشانى دەدات.

دووهەم: پىيە بەختەوهرىيە، كە قورئانى پىرۆز پرونى دەكاتەوہ بۆت. لە بەشىكى زۆرى "وتەكان" بە تايبەتى لە "وتە بچوو كەكان" دا گەلى بەروردت لە نيوان ئەو دوو پىيەدا بينى، ئىستاش لەبەر گونجايى ئەم باسە، فرموو بىرێك لە تەنھايەك لە ھەزارى ئەو بەروردكارىيانە بکەرەوہ، كە ئەمەى خواوہوہیە:

پىيە: شىرك و گومپايى و ھەرزەبى و خراپكارى، مەرۆف دەھاوئىشە نزمترین نزمى و، لە ناوھەندى ئازارە لەژمارەبەدەرە كانىدا كۆلىكى گەلى قورسىش دەخاتە سەر ئەستۆى لاوازى بى دەستەلاتىوہ، چونكە ئەگەر مەرۆف خوای گەورە نەناسىت و پىشتى پىيە نەبەستىت، وەك ئازەلىكى فانيى لى دىت: ھەمىشە لە خەم و ئازار و پەژارەدا دەبىت و، لەناو كۆلەوارى و لاوازىيەكى بى كۆتايى و، ھەزارى و موحتاجىيەكى نەپراوہدا دەتلىتەوہ و، دووچارى چەندىن گىروگرفتى بى سنوور دەبىت و، ھەردەم بە ئازارى جودايى ئەو كەس و شتانەى كە خۆشى وىستوون و پەيوەندى لە گەلىاندا بەستووە، دەتلىتەوہ..

ئىتر بە ھەمىشەبى و بەردەوامى ئەم ئازارە دەچىژىت، تالە ئەنجامدا خۆشى مائىوايى لە پاشماوہى خۆشەويستانى دەكات و، بە خەم و پەژارە و تەنيا و ئاوارەبى بەجىيان دەھىلەت و بەرەو تارىكىي گۆر دەكەوتە پىيە.

ئىنجا ھەرچەندەش كە جگە لە وىستىكى جوزئى و، توانايەكى كەم و، ژيانىكى كورت و، بىرىكى كرى كوژاوہ و، تەمەنىكى لەناوچوو ھىچى تر شك نابات، كەچى لە گەل ئەوہشدا، بە درىژايى تەمەنى، خۆى لە بەردەم چەندەھا ئاوات و ئازارى بى كۆتايى و لەژمارەبەدەردا دەبىنئەوہ و، ھەر

ههولتيكيش بۆ ئارامكردنهوه و چاره سهريان و هيئانه دىي ئاره زووه كانى بدات، هه مووى به فيرۆ ده روات ..

بهم پى يه ئهم مرۆفه، بى ئه وهى هيچ به ريك له دره ختى ژيانى بچنييت، ژيانى ته واد ده ييت و مالتا و ابى له دنيا كهى ده كات.

ئهم مرۆفه له كاتيكد كاه ئه كه كانى خۆى پى هه لئا گيريت، ده چييت كۆله قور سه كانى دنياش ده خاته ئه ستۆى بى هيژ و لاوازی خۆيه وه! كه واته پيش ئه وهى بگاته دۆزهخ، هه ر له دنيا دا به ده ست ئه شكه نجيه كهى سووتينه رى دۆزهخ ئاسا وه ده سووتيت و ئازار ده چيژيت.

گو مپريان، له بهر ئه وهى خۆيان ده خه نه با وه شى بى ئاگايى، تا كو به و مه ستى يه له بى ئاگاييدايه هه سه كانيان به چه شنيكى كاتى له كار بجه ن و بهنجيان بكه ن، ئه وراسته و خۆ هه ست بهم ئازاره سه خت و گيانى يه سامنا كه ناكه ن. به لام هه ر ئه وه ندهى يه كيكيان له ليوارى گۆره كهى نزيك ده ييته وه، يه كسه ر هه ستى ناسك ده ييت و به چه ندين قات - له يه ك كاتدا - هه ست به و هه موو ئازارانه ده كات.

چونكه ئه گه ر خۆى به بندهى خواى گه و ره نه زانييت، ئه واپى واد ده ييت كه خۆى خاوه نى خۆيه تى، كه چى ده بينيت له گه ل ئه و ويسته جوزئى و توانا به جوو كesh كه هيه تى ئه وه نده كۆله واره و ده سه پاچه يه له به رده م حاله ته سه خته كانى دنيا دا كه نه انه ت خۆيشى بۆ به رپوه ناچييت، چونكه ده بينيت جيهانى ده ورو به رى هه ر له به جوو كترين ميكرۆ به وه تا ده گاته بوومه له رزه پروو خينه ره كان، هه موويان دوزمنايه تى ده كه ن و هه رده م ئاماده ن په لامارى به دن و كۆتايى به ژيانى به يئن. ئيت هه ركات گۆرى به ئه نديشه دا ييت و ببينييت، يه كسه ر ترسى لى ده نيشييت و هه موو جه سه ته و دل و ده ورونى به جارى له رز دا يده گرئيت!

ئەم مەزگەل ھەر ھەروەك بەم دەردەمەو دەتلیتەو، ھالەتەكانی دنیاش كە ئەم پابەندیانە و ئەو كەسانەش پەیوەندیی لەگەڵیاندا ھەیە، ھەردەم ماندوویی بۆ ھەراھەم دەھێنن، چونكە گومانی وایە ئەو پروداوانە ئێنجامی گائتە و یاریی "سروشت" و "رینكەوت"ن، و، كاری یەكێكی تاك و تەنیای دانا و زانا و، تەقدیری بەتوانایە كی میھرەبان و بەخشندە نین.

ئێتر بەم جۆرە، لەگەڵ ئازارەكانی خۆیدا، ئازاری خەلكیش دەچێژێت و، بوومەلەرزە و، تاعوون و، لافا و، قاتی و، گرانی و، نەمان و، لەناوچوون و ھاوچەشنیان، لە بیرى ئەمدا دەبن بە بەلای ئازار بەخش و چەند گێروگرفتێكی ڕەش و تاریك.

جا ئەم مەزگەلێ كە ئەم بارە ناسۆرەى بۆ خۆی ھەلبژاردووە، بەزەبى ھیچ كەسێك نابزوینیت، چونكە ئەم لەم چەشنە باروودۆخەیدا وەكو ئەو كەسە وایە كە لە بەراوردی نیوان دوو براكەى و تەى "ھەشتەم"دا باس كراوە كە: پیاویك بە چێژى لەزەتێكی خاوین و، كەیف و شادی یەكی شیرین و بەنرخ و ھەلەل، لە نیوان خۆشەویستە باشەكانی و لەناو باخچەبەكی دەرپەین و میواندارى یەكی بەرپێزدا، رازی نەبوو.. پاشان بۆ ئەوێ لەزەتێكی ناپەرەى دەست بکەویت، دەستی دایە خواردنەوێ مەى و شەرابی چەپەل، ھەتا مەست بوو، ئێجا بە خەیاڵ لای وابوو كە لە شوێنێكی پیس و لە نیوان چەندین ئازەلێ درندە و خۆنمژدایە و، وەك لە چەلەى زستاندا بێت ئاوا لەرزى لى دەھات و لەتاودا ھاواری دەکرد..

بەلام ھیچ كەسێك بەزەبى پێدا نەھاتەو. چونكە ھاوھەلە باشەكانی خۆى بە ئازەلێ درندە دادەنا و، بە سووکی ناوی دەھێنان و، لای وابوو خواردنەمەنى یەخۆش و قاپە خاوینەكانی ناو ھۆلێ میواندارى یەكەش بەردى پیس و چلكنن، لەبەر ئەو دەستی بە شكاندنیان كرد و، گومانی وابوو كە كێب و نامە بەنرخەكانی ناو كۆرەكەش، چەند نەخش و نیگارێكی ئاسایی و

بئى نرخن و، له بهر ئهم گومانەى ھەموویانی دپرى و پێشپىلى کردن و خستىه
به‌رپى خەلکەوه.. ئیتر بۆ خۆى لەم چەشنە ڕەفتارەدا بەردەوام بوو..

جا ھەر وەك ئهم مەروڤه و ھاوچەشنى شایانى بەزەبى نین، بەلکە دەبى
تەمى و سەر زەنشت بکړن.. ئەو کەسەش بە ھەمان جۆرە کە بەھۆى ئەوہى
مەستى کوفر و شىبى گومرايى ھەلبژاردووه، لای وایه:

ئەم دنیاىە، کە مێوانخانەى بەدیھێنەرى زانایە، یارى و گاتەى پێکەوتى
کتوکۆر و سروشتى کە پروکاسە و.. نوێ بوونەوہى بەدیھێنراوانیش، کە
دەرەوشانەوہى ناوہ جوانەکانى خواى گەورە نوێ دەکەنەوہ و لەگەڵ
تەوژم و لافاوى "کات" دا بەرەو جیھانى غەیب دەرڤۆن، دواى ئەوہى ئەرکى
سەرشانیان بەجنى ھینا و کاریان تەواو بوو، ئەو مەروڤه لای وایە ئەوانە دەرڤێنە
دەریای نەبوون و شیوى لەناو دان و لە لیواری دەریای لەناو چووندا بە
یە کجارە کى ئاوا دەبن و.. دەنگەکانى تەسبیحات و ستایش کردنى خواوەند
کە ھەموو جیھان و بوونەوہرانیان پێ کردووه، ئەو بە خەيالى خۆى پێى وایە
شیوہنى گریانى شتە فانى و لەناو چووه کانه کە لەتاو جودایى ھەمیشەبى
دەرى دەپرن و.. لا پەرەى ئهم بوونەوہرانش، کە چەندەھا نامەى صەمەدانى
خواوەندن، ئەو بە چەند شتىکى تێکەلوپێکەلى بئى کەلک و بئى ناوہرۆکیان
دەزانیت و.. دەرگای گۆریش، کە پێى جیھانى فراوانى مېھرەبانى
دەکاتووه، ئەو بە تونیلێکى دەزانیت کە سەرى لە تارىکستانى نەبوونەوہ
دەردەچیت.. ئەجەلێش کە بانگەوازی بە یەك گەشتەوہیە لەگەڵ
خۆشەویستە راستەقینەکاندا، ئەو بە کاتى جودایى و داپرانى لە ھەموو
خۆشەویستانى دادەنیت.

بەلێ، ئەو کەسەى کە لە گێژاوى ئهم چەشنە بۆچوون و وەھم و
خەيالانەدا بڑى، خۆى دەھاوێتە ناوہندى ئازارێکى سەختى دنیاىیەوہ!

ئو و تا سهره پرای ئو و هی که شایانی هیچ به زیه ك ناییت، شایسته ی بازار و شهکه بجه کی به کجار سه ختیش ده بیټ، چونکه ماده م بوونه وهرانی به بی مه به ست داناوه، ئو ا نرخ و به های شایانی خو یانی پی نه داو و، ناوه جوانه کانی خوایشی به ساخته له قه لیم داوه، له بهر ئو و هی ئینکاری دره و شانوه ئاشکرا کانی ئو ناوانه ی له بوونه وهراندا و، ئینکاری نامه پروه رد گاری به کانیشی کردووه، به و هی که گوپی خو ی له ئاستی ئو نامانه دا که پر کردووه که شایه تی له سهر به کتایی خوای گه و ره ده دن.

ده سائهی گومړا نه فامه کان! به دېدېختینه!

ئایا مه ز نترین زانست و، بلندترین کۆشکی شارستانی و، به رزترین پله کانی هه لکه وتن و بلیمه تی و کارامه ترین نه خشه کانی فرو فیلتان، به رامه ر به م نزمبو و نه و و دا که وتنه تر سنا که ی مرو ف چ سو و دیک ده گه یه نن؟

ئایا هه موو ئو و شتانه تان ده توان له به رامه ر ئه م نائو میدی به پروو خینه ره ی گیانی مرو ف و هه (ئو گیانه ی که تاسه مه ندی دلنه وایه) خو یان رابگر ن؟

ئایا ئو و شته ی که ناوی: "سروشت" ی لئ ده نی ن و، ئو "هۆکارانه" ی که شوینه واره کانی توانستی خوایان ده ده نه پال و، ئو "هاوبهش" هی که به خشه کانی پروه ردگار به هی ئو ده زان و، ئو دوزینه و نو ییانه ی که پییانه و ده نازن و، ئو "نه ته و" یه ی که شانازی پیوه ده که ن و، ئو "په رسترا و" ه نا ره وایه ی ده په رستن..

ئایا هه موو ئه مانه، ده توان له تاریکیی ئو مردنه پر زگارتان بکه ن که ئیوه به له ناودانی هه میشه یی تیده گه ن؟ ئایا ئه وانه ده توان له لیواری گۆر و سنووری به رزه خ و مهیدانی حه شردا به سه لامه تی و دلنایی بتانه پرننه و و، یارمه تیتان بده ن تا بتوان دانیانه به سه ر پردی "سیرات" دا برۆن و بتانکه ن به شایانی به ختوهری هه میشه یی و ژبانی نه مری؟

خۇ ئۆيۈ، يىن چەند و چۆن، بەم پىيەدا گوزەر دە كەن! چونكە ناتوان
دەر گای گۆرلە پرووى كە سدا دابجەن. كەواتە بتانەوئىت و نەتانەوئىت
پىيوارى ئەم پىنگايەن. ئەو كەسەش ئەم پىيە دەپىت دەبىي پىشت بە يە كىك
بەستىت كە شارەزايىە كى تەواوى لە ھەموو لاپى و تۈولە پىيەك و ھەموو
سنوورىكى ئەو پىيەدا بىيىت، تەنانەت دەبىي ھەموو ئەو فەرمانگە مەزنانەشى
لە ژىر فەرمان و دەستەلاتدا بن.

ئەي گومپرايىنى بىن ئاگا!

بەدەيىنەرى مەزن لەبەر ئەو لە سروشى ئۆدە ئامادەيى و لىھاتن و
تواناكانى: "خۆشەويستى" و "ناسىن" و، ھۆكارە كانى "شۇكرانە پىزىرى" و
"پەرسىن"ى داناو، تاكو بۇ زاتى خوائ گەورە بە كاربەيىزىن و، پرويان لە
سيفەتە مەزن و ناوہ خاويىن و جوانە كانى ئەو بىيىت..

كەچى ئۆيۈ ھەموو ئەمانەتان، بە جۆرىكى ناپەرە، بۇ (خۆتان و
دنياكەتان) بە كار ھىناوہ.

وا ئىستاش بە پىيى دەستوورى: "ئەنجامى خۆشەويستى يە كى ناپەرە،
چەشتى ئازارىكى سەختى بىن بەزەيىە" بە دەست تۆلەي پەرەوى ئەم
كارەتانەو دەتلىنەوہ. چونكە ئەو خۆشەويستى يە كى تايىبەتە بە خوائ
گەورەو ئۆيۈ بەخشىتان بە دەروونى خۆتان، والە ئەنجامى ئەمەشدا ئازارى
لەزمارەبە دەرى ئەم خۆشەويستەتان دەچىژن، چونكە لە ھەوانەوہى
راستەقىنەي خۆي بىن بەشتان كىرد..

ھەرۈەھا كاروبارى ئەم خۆشەويستەتان (خۆتان و دنياتان) لە پىيى
تەوہ ككولەوہ بە دەستى خۆش وىستراوى راستەقىنەتان، كە خواوہەندى
خاوہن توانستى پەرەيە، نەسپارد. لەبەر ئەوہ، ھەمىشە بە دەم ئازارەوہ
دەنالىپىن..

شوینەوارە کانی سنعەتی ناوازی خۆی گەورەشتان بەسەر هۆکارە
ماددی یەکاندا دابەش کرد، وایەم بۆنەیهو سزای ئەم کارەتان دەچیژن،
چونکە بەشیکی لە خۆشەویستە زۆرە کانتان، بێ خواحافیزی، پشتان لێ
هەڵدەکەن و دەپۆن و، هێ وایان تێدا یە کە هەر نایشتان ناسن! خۆ ئەگەر
بیشتان ناسن ئەوا خۆشیان ناو، گەر خۆشیشیان بوین، سوودتان پێ
ناگەیەن.

ئەمەيە پراستی لاف و گەزافی گومپرایان و، ناوەرۆکی ئەو "بەختەوهریی
 ژیان" و "کەمالاتی مەرۆف" و "چاکیی شارستانی" و "چیز و لەزەتی
 سەر بەستی" یە کە خەلکی بۆ لا بانگ دەکەن!!
 ئنجا بزانه کە پەردە ی نهفامی و مەستی چەندە ئەستوورە، کە هەست و
 شعوری مەرۆف ئاوا بەنج دەکات!

ده سا تویش بلئی: به دبه ختی بۆ عه قلی ئهو گو مپرایانه!
به لام پئی راست و پروناکی قورئانی پیروژ، به "راستی به کانی ئیمان"
تیماری هه موو ئهو زمانه ده کات که گو مپرایان به ده ستیانه وه ده نالین و،
هه موو تاریکیا به ناوبراوه کانی ئهو پئی به ده پوهیته وه و، گشت ده رگا کانی
گو مپرایی و تیا چوونیش داده خات. ئه ویش به م جزیره ی خواره وه:
راسته شه قامی قورئان له پئی ته وه ککول و پشت به ستنه وه به خوای
به توانای میهره بان و به وه ی که هه رچی کۆلی قورسی "بوون" و "ژیان" هه ن،

هه موويان به دهستی توانست و ميهره باني فرواني خواي گهوره ده سپریت، چاره سهری لاوازي و کۆله واري و هه زاري و محتاجي مروف ده کات و هيچ کۆليک ناخاته تهستويه وه، به لکروا له مروف ده کات که بيت به خاوه ني جلهوي خوي و ژباني. به مەش پلهيه کي باشي حهوانه وي بۆ ده دۆزيتوه و تيده گهيه نيست که مروف ناژه لي گۆيا (حيوان ناطق) ني، به لکرو به راستي مروفه و ميوانيکي به پيز و نازيزي پادشاي ميهره بانه.

ههروه ها تهو زمانه ي مروفيش به نهرمونياني تيمار ده کات که له "نه مان" ي دنيا و، شان و، "خۆشه ويستي" شه که فاني به کاته وه دروست بوون. به وي که پيشاني ده دات دنيا خانه ي ميوانداري خواوه ندي ميهره بانه و، به وي که پروني ده کاته وه: هه رچي له دنيا دا هه ن هه موويان تاوينه ي ناوه خاوين و جوانه کاني خواي گهوره ن و، دهري ده خات که: به ديهره راني ناو دنياش چهند نوو سراوينکي پهروه رداري خواوه ندن که به فهرماني خوي دم به دم نوئيان ده کاته وه. تير مروف له تاريکايي وه هم و تهنديشه کان ده ريار ده کات.

ههروه ها تهو زمانه ش ساپيز ده کات که "مردن" له بيري گومراياندا به جييان ده هيليت، چونکه "گومراي" مردنيان به جودايي هه ميشه يي له هه موو خۆشه ويستانيان، پيشان ده دات. به لام "تيمان" تهو زمانه به وه تيمار ده کات که پروني ده کاته وه "مردن" پيشه کي شادبوون و به يه که گه يشتنه وه به له گه ل تهو نازيز و خۆشه ويستانه ي کۆچيان بۆ جيهاني به رزه خ کردوه و ئيستا له جيهاني مانه وه دان. به به لگه ش ده يچه سپينيت که تهو جيابوونه وه يه، له راستيدا، به يه که شادبوونه وه يه.

هه‌روه‌ها گه‌وره‌ترین مه‌ترسیی مرۆف ناهیلێت، به‌وه‌ی که ده‌یچه‌سپینێت "گۆر" ده‌رگایه‌ که پ‌روه‌و جیهانی میهره‌بانی فراوان و، خانە‌ی به‌خته‌وه‌ری هه‌میشه‌یی و، باخچه‌کانی به‌هه‌شت و، ولاتی پرووناکیی خواوه‌ندی به‌خشنده‌ی میهره‌بان، خراوته‌ سه‌رپشت.

هه‌روه‌ها پروونی ده‌کاته‌وه‌ گه‌شتی به‌رزەخ - که به‌ لای گوم‌پایانه‌وه‌ سه‌خت‌ترین و ناخۆش‌ترین گه‌شتی پ‌یی مرۆفه‌ و، پ‌ی‌یه‌کی هه‌له‌ت و به‌رده‌لانه‌ ده‌یگرێته‌به‌ر - خۆش‌ترین و شادترین گه‌شته، چونکه "گۆر" ده‌می هه‌ژدیهایه‌کی ترسناک‌نی‌یه، به‌لکو ده‌رگایه‌ که له‌ پرووی یه‌کیک له‌ باخچه‌کانی به‌هه‌شتدا کراوه‌ته‌وه‌.

هه‌روه‌ها به‌ ئیماندار ده‌لێت :

ئه‌گه‌ر ویست و ئیختیاری تۆ به‌کی و هه‌نده‌کین، ئه‌وا فه‌رموو کاره‌کانت به‌ ویستی هه‌مه‌کیی خوا‌ی گه‌وره‌ بسپ‌یره‌..

ئه‌گه‌ر توانات لاوازه‌، فه‌رموو پشت به‌ توانای په‌های خواوه‌ندی به‌ توانا بیه‌سته‌..

ئه‌گه‌ر ژیا‌نت که‌م و فانی‌یه، ئه‌وا بیر له‌ ژیا‌نی مانه‌وه‌ی هه‌میشه‌یی بکه‌ره‌وه‌..

ئه‌گه‌ر ته‌مه‌نت کورته‌، خه‌مت نه‌ییت، ته‌مه‌نیکی درێژت له‌ پ‌ی‌دایه‌..

ئه‌گه‌ر بیرت کزه‌، ئه‌وا به‌جۆره‌ ژێر تیشکی پرووناکیی خۆری قورئانی پ‌روژه‌وه‌ و به‌ نووری ئیمان ب‌روانه‌ تاکو هه‌ر یه‌کیک له‌ ئایه‌ته‌کانی قورئان پرووناکی‌یه‌کی دره‌خشانی چه‌شنی ئه‌ستێره‌ت پ‌ی بیه‌خشیت، له‌ بری پرووناکیی کزی بیرت که‌وه‌ک هی گوله‌ستێره‌ وایه‌..

ئه‌گه‌ر ئازار و ئاواتی له‌ ژماره‌به‌ده‌رت هه‌ن، ئه‌وا بزانه‌ چه‌ندین پاداشت و میهره‌بانی نه‌پ‌راوه‌ی ب‌ئ سنوور چاوه‌پ‌ن..

ته گهر هيو او مېه بېسته کانت ته وښه زړون سنوورېک نې په کړتايان پڼي
بهيښت، ته ويا بيريان لې مېه کړه وه و خه مت نه پټ، چونکه له م دنيا په دا
هر گيز جنيان نايته وه، به لکو شويني ته ويا چنده خانه و لانه په کي تره و،
ته وکه سه ش ده يانه خشيت سه خي و ده ستره نگين و داراي به خشنده يي
په کجار فرا وانه.

هر وه ها پرو له مروث ده کات و پټي ده لټ :

کا کي مروث! تو خاوه ني خوت نيت! به لکو بهنده و مولکي په کي کي
خاوه ن توانست و مېهره باني پره ايت. که واته خوت شه کات و ماندوو
مه که و ده رديسيري ژيانيت مېه خه ته ستوي خوته وه. چونکه ته و که سه ي
ژياني به خشيوه هر ته ویش به پړوه ي ده بات.

تنجا دنياش به رباد و بهر لا و بي خاوه نې په، تا کو خه مې بو بخوت و
کولي ته و له ته ستوي خوت بنييت و بيرت به حالت و بارو دوخه کانيه وه
ماندوو بکيت. چونکه خاوه نه که ي دانا و زانايه و، تويش ته نها ميوانيت له
لاي ته و. که واته خوت له کار و باره کانيدا ه لمه قورتينه و بي تيگه يشتن
لييان، تيکه ليان مېه.

تنجا وانه زاني که مروث و زينده وهران بوونه وهرانيکي بهر لا کراون،
نه خير.. به لکو چنده فرمانبر و کار پي سپړاو پکن له ژير سايه و به
سهر پر شتي و فرمانبره وايي دانيه کي مېهره باندا. که واته به بير کړنه وه له
ده رديسيري و نازاري ته ويا، نازار ده رخوا ردي "گيان" ي خوت مده و،
به زه يي خوت به سهر به زه يي به ديپهنه ري مېهره باندا پيش مېه.

تنجا جله وي ته و شتانه ش که له بهر امېرته وه چونه ته سه نگه ري
دوژنمايه تي، هر له ميکرو به کانه وه تا ده گاته تا عوون و قاتي و بوومه لهرزه و

لافاۋەكان، تەننەت جلەوى ھەموو شتېك، بە دەستى ئەو بەخشىندە
مېھرەبانەوھىيە. خۇ ئەوئىش دانايە و، كارى بېھوودەى لىئى نارەشتەوھى و،
خاۋەنى مېھرەبانىيى فراوانە، كەواتە ھەرچى يەك دەكات جۆرىكى چاكە و
مېھرەبانىيى تېدايە..

ھەر وھەا دەلېت :

ھەرچەند ئەم دىنبايە فانىيە و لە ئەنجامدا تىادەچېت، بەلام لەگەل ئەوھشدا
پېداۋىستى يەكانى جىھانى ھەمىشەيى ئامادە دەكات..

ھەرچەندەش كاتى و لەناوچوۋە، بەلام چەندىن بەروبوومى تىانەچوو
پېدەگەيەنېت و، چەندىن درەوشانەوھى قەشەنگ و دلگىرى ناۋە جوان و
نەمرو، ھەمىشەيەكانى خواۋەند دەردەخات..

ھەرچەندەش چېز و لەزەتەكانى كەمن و ئازارەكانى زۆرن، بەلام لوتف و
بەزەيى خواۋەندى بەخشىندەى مېھرەبان و بەخشىشەكانى، لە خۇياندا، چەند
لەزەتېكى راستەقىنەى لەناۋنەچوون.

ئازارەكانىش لەو پروۋەكە پاداشتى دواړۆزيان بە دواڊا دېت، چەندىن
تام و لەزەتى مەعنەوى بەرھەم دەھيئن.

مادەم بازنەى ھەلال تابلىيى فراوانە و سەروزيادى ئەوھىيە كە ھەريەكە لە
"گيان" و "دل" و "دەروون" لەزەت و خۇشى تەواۋى خۇيانى لىئى
و ەربگرن، ئەوا ھېچ پېۋىستى يەك بەۋە نامېنېتەۋە كە بېرۋىتە ناۋە بازنەى
ھەرامەۋە. چونكە تەنھايەك تام و لەزەتى ناۋە بازنەى ھەرام لەۋانەيە ھەزار و
يەك ئازارى لىئى بېتەۋە. سەرەپاي ئەۋەى كە ھۆى بى بەش بوۋنېشە لە تام و
لەزەتى پېزلىنناني خواۋەندى بەخشىندەى مېھرەبان، كە تام و لەزەتېكى
بېنگەرد و خاۋېن و ھەمىشەيى و بەردەۋامە.

بهم جۆره و به پى ئهمانهى پىشوو دهر كهوت كه:

پى "گومرايى" مروّف ده هاو پته نرم ترينى پله نزمه كانه وه، به راده يه كه
هيج شارستانى و فلسفه يه كه نه توانيّت چاره سهرى بؤ بدؤز پته وه، تنانته
پىشكه وتنى گرؤى مروّف و ئه و پله زانستى يانهش كه به ده ستنى هيناون،
هيشتا ناتوانن ده ستنى بگرن و له و تاريخستانه چره ي گومرايى دهرى به پىن.
به لام قورئانى پىروژ به "ئيمان" و "كرده وهى چاك" ده ستنى مروّف
ده گريّت و، له و پله ههره نزمه دهرى ده هينيت و، بؤ بلندترين پله ي "به رزى"
سهرى ده خات. به چه نده ها به لگه ي گومان بر و به هيزيش ئهمه ي بؤ پروون
ده كاته وه.

كه واته ئه و كه نده لان و شيوه قوولانه ي به چه ندين پله ي به رزبوونه وهى
مه عنه وى و ئاميرى "ته واو كاريى گيان" بؤ پر ده كاته وه و، به و په رى ئاسانى
گه شتى دريژى پر له ماندوويى پرووه هه ميشه يى بؤ ئاسان ده كات، ئه ويش به
پيشاندان و بهر چاوخستنى ئه و هؤ كارانه ي كه ده توانريّت له رى يانه وه
ماوه ي هزار سال، تنانته په نجا هزار ساليش، له يه كه رؤژدا بىريّت!
ههروه ها پؤشاكى "به ندايه تى" به به رى مروّف ده پؤشيت و،
"كارمه ندى" ده خاته ئه ستنؤ و، ده يكات به "ميوان" و "فرمانبه ر" لاي
زاتيكي مه زن..

ئهمهش له پى ئه وهى كه تپيده گه يه نيّت خواى گه و ره خاوه نى ئه زه ل و
ئه به ده، به مهش حه وانده ويه كى ته واوى له گه شتى دنياى خانه خوئ و
مه نزلگا كانى به رزه خى خانه ي دوا رؤژدا بؤ مسؤ گه ر ده كات. به چه شنى
ئه وهى كه فرمانبه رى دلسؤزى پادشا زؤر به ئاسانى له ناو فرمانگه كانى
مولكى پادشادا ها تو چؤ ده كات و، له پى هؤ كاريكى گواستنه وهى خيراى

و ەك فېرۆكە و پاۋېر و شەمەندەفەرەو ەمموو سنوورنكى ولاتى پادشاى دەگەرپت ..

جا ھەر وەك ئەم فەرمانبەرە ئاوايە، ئەو ئيماندارەش كە بەھۇى "ئيمان" ەو ە پەيوەندى و نىسبەتى لەگەل خواھنى موڭكى ئەزەلىدا بەستوۋە، بە بۆنەى: "كردەو ەى چاك" ەو، بەناو مەزلگاكانى دىناى خانەخوئى و فەرمانگەكانى جىھانى بەرزەخ و ھەشر و سنوورە فراوانە كانياندا، بە خىرايى پرووسكە و بوراق، دەروات تا دەگاتە بەختەوهرى ھەمىشەى.

قورئانى پروز بە چەشنىكى گومان پر ئەم راستى يانە دەچەسپىنئ و، بە ناشكرا بۆ ئەوليا و مروۋفە خاوين و بىگەرەدە كانيان دەردەخات.

ھەقىقەتى ئەم رىيەى قورئان ھەر لەگەفتارە كەيدا بەردەوامە و، دەلئت : كاكى ئيماندارا لىھاتن و تواناى لەرادەبەدەرت بۆ "خۆشەويستى"، لە دەروونى بەدخوازى خۆتدا، كە ناشىرىن و ناتەواو و خراپكار و زەرەرمەندە، بە كار مەھىنە و ئەو دەروونە بەدخوازەت مەكە بە خۆشەويستى خۆت و، ئارەزوۋەكانى مەپەرستە. بەلكو ئەو كەسە بكە بە خۆشەويستى خۆت كە شاينى خۆشەويستىيەكى نەپراو ەى بى كۆتايىيە و، دەتوانئت بە بى كۆتايى و برانەو ە چاكەت لەگەلدا بكات و بەختەوهرىت بىن بدات ..

تەننەت بەو ەش بەختەوهرىت بى دەبەخشىت كە چاكەكارى و بەخششەكانى خۆى خەلاتى ئەو كەسانەش دەكات كە تۆ پەيوەندىت لەگەلياندا ھەيە، چونكە ھەر ئەو كەسەيە كە خواھنى كەماتى پەھا و جوانى بىن عەيب و پاك لە ھەموو ناتەواوى و قسور و نەمان و تياچوونىكە و، جوانى ئەو بى سنوورە و ھەموو ناو ەكانىشى جوان و پەنگىن.

بەلئ، ھەريە كە لە ناو ە جوانەكانى ئەو، چەندەھا پرووناكىي بى كۆتايى و سنوورى جوانى تىدايە. "بەھەشت" بە ھەموو نيانى و جوانى و پەنگىنى و

ناز و نيعمه ته كانيه وه، ته نها به كي كه له دره وشانه وهی پيشاندانی "جوانی میهره بانی" و "میهره بانی جوانی" ی ته وو. هر چی جوانی و كه مالاتی خو ش ویسترای ناو گهردوون هن، هر هه موویان ته نها ئامازه به كن بۆ "جوانی" و به لگه به كن له سهر "كه مال" ی ته و خواوهنده مه زنه.

ههروه ها ده ئیت :

كاكي مرؤف! كانیاهه كانی "خوشه ویستی" كه له ناخی تژدا هه لده قوتین و پروویان له خوای گه وریه و شهیدای ناوه جوان و سیفه ته مه زنه كانی ته ون، تو ئاراسته ی بوونه وهره فانی به كانیان مه كه و، به م كاره له نرخ و به هایان دامه گره و، بی سوود له واندا مه یانفه وتینه. چونكه هه رچه ند شوینه واره كانی ده سته لاتی خوای گه وره و بوونه وهره كان له ناوده چن و نامین، به لام ناوه جوانه كان كه دره وشانه وه و جوانی یان به سهر ته و شوینه وار و بوونه وهره وانه وه به ئاشكرا دیاره، ده میننه وه و هه میشه یین و، هه ریه كه له ناوه جوانه كان و سیفه ته به رز و پرۆزه كان، هه زاران پله ی چاكه كاری و جوانی و هه زاران چینی كه مالیان تیدا به.

ته نها سهیری ناوی "الرحمن" بكه، با بۆت ده ربكه ویت كه به هه شت یه كي كه له دره وشانه وه كانی و، به خته وهری هه میشه یی به كي كه له بریسكانه وه كانی و، هه موو پرزق و پرۆزی و نيعمه ته بلاوه كانی ناو دنیا ش یه كي كن له دلۆپه كانی!

به وردی بیر بكه ره وه و سهیری ته و ئایه ته پرۆزانه بكه كه ئامازه بۆ ته م به راورد كاری به ی نیوان "گومپایان" و "ئیمانداران" له پرووی ژیان و فره مانبه ری به وه، ده كه ن:

﴿لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقَرِيمٍ ﴿٤﴾ ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ ﴿٥﴾ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ﴾ (التین: ۴-۶).

ئایه ته که ی تریش:

﴿فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ﴾ (الدخان: ۲۹) که هه ردوو کیان ئاماژه
بۆ پاشه پوژی هه ردوو لا ده که ن.. سه رنجیان بده تا کو مه و دای به رزی
ئیعجازی ئهو دوو ئایه ته ت بۆ ده ر بکه و یت له و به ر اور دکاری یه دا که بۆ ئهم
دوو ری یه مان داناوه.

پوو نکر دنه وه ی حه قیقه تی ئیعجازی کورت و پپ واتای ئایه تی یه که م
"وته ی یاز ده هم" پوو نی کر دو وه ته وه.

واله مه ولا ته نها ئاماژه بۆ مه و دای گه یان دنی پاستی یه کی به رز ده که ین که
ئایه تی دوو هم گه یان دوو یه تی، ئه ویش به م جو ره ی خواره وه:

ئهم ئایه ته پاسته وخۆ به راشکاوی ده فه رموئ: ئاسمانه کان و زهوی بۆ
مردنی گومرپایان نا گرین. واتا پینچه وانه که شی ده فه رموئ: ئاسمانه کان و
زهوی بۆ کۆچی مالتاوی ئیمانداران له دنیا، ده گرین!

واته له بهر ئه وه ی گومرپایان ئینکاری کار و فرمانی ئاسمانه کان و زهوی
ده که ن و، به "بئ مبه سستی" تاوانباریان ده که ن و، له واتا و ناوه رۆکی ئهو
ئهر کانه تینا گه ن که ئاسمانه کان و زهوی ئه بنجامیان ده ده ن، ئه و مافی خۆیان
ناده نی، ته نانه ت نه به دیپینه ره که یان ده ناسن و نه ده سزانن که ئه مانه ده بن به
به لگه له سه ر به دیپینه ریان! ئیتر به چاوی سووک بۆ ئهو ئاسمانانه و زهوی
ده پروانن و، دوژمنایه تی یان ده که ن.

دیاره ئاسمانه کان و زهویش ته نها به مه نده واز نا هینن که بۆیان نه گرین،
به لکو دو عایان لی ده که ن، ته نانه ت خو شحالیشن به نه مانیان!

واتا پینچه وانه که شی ده فه رموئ: ئاسمانه کان و زهوی بۆ مردنی
ئیمانداران ده گرین و په ژاره دایان ده گریت. چونکه ئیمانداران له کار و

فرمانى ئەوان ئاگادارن و رېزى شايانىيان لى دە گرن و حەقىقەتە راستە كانيان دەسەلمىنن و، بە بۆنەى ئيمانە كەيەنەو لە و اتايانە تىدە گەن كە لەو ئاسمانانە و زەويدا ھەن. ئەو ھەتا ئەوان تاكو زياتر لە ئاسمانە كان و زەوى بىرىكەنەو، پتر بە سەرسوورمانەو دەلتىن: "چەندە جوان بەدى ھىنراون! چەندەش رېك و جوان كارە كانيان رادەپەرپىن" بەمەش رېزى شايانى خۇيان پى دەبەخشن، چونكە لەبەر خوا و لەو روانگەيەو خۇشيان دەوېن كە ئاسمانە كان و زەوى چەند ئاوينەيە كى بۆ درەوشانەو ھى ناوہ جوانە كانى خواى گەورە.

لەبەر ئەو يە كە كاتىك ئەھلى ئيمان دەمرن، ئاسمانە كان دەلەرىنەو، وەك بلىنى بۆ كۆچى مالتاوايى ئەو ئيماندارانە بگرىن ئاوا خەم داياندە گرېت.

پرسىارىكى گرنىگ

پرسىار دەكەن و دەلتىن:

"خۇشەويستى" بە دەست مرؤف نىيە و لە ويستى خۇمان بەدەرە. ئەو ھەتا بەپى داخوازيى سروشتى خۇم حەزم لە خۇراكى بەتام و لەزەت و ميوەى خۇشە و، باوك و دايكەم و منالە كام و خىزانە كەم كە ھاوسەرى ژيانغە و، پىنغەمبەرە بەرپزە كان و، ئەوليا و پياوچاكان و، لاوى و، ژيانى خۇم و، ھەموو شتىكى جوانم خۇش دەوېت.

بە واتايە كى تر: من دنيام خۇش دەوېت و ناتوانم ئەم خۇشەويستىيە پشتگوئى بىخەم.

بەلام ئايا چۆن بتوانم ئەم ھەموو جۆرە خۇشەويستىيانە پىشكەشى خواى گەورە بكەم و خۇشەويستىيە كەم بۆ ناوہ جوان و سيفەتە مەزنە كان و زاتى خاوين و پىرۇزى خواى گەورە ئاراستە بكەم و؟ ئەم كارە چى دەگەينەت؟

و ەلام:

فەر موو گوى لەم چوار سەرنجەى خوارەو ە رابگرە:

□ سەرنجى يە كەم:

هەر چەند خۆشەويستى بە دەست مەرۆف نى يە، بەلام دەتوانرێت بە "ويست" ى خۆى پرووى ئەو خۆشەويستى يە بۆ خۆشەويستىكى تر وەر بچەرخيێت، وەك ئەو ەى كە ناشيرينى و ناوەرۆك و راستىي خۆش وىستارە كە ئاشكرا بكرێت و دەر بخرێت. يان بز انرێت پەردە يە كە بەسەر پرووى خۆش وىستار و يكي راستەقینە دا دارا و تەو ە كە ئەو شايانى خۆشويستە. يان بز انرێت ئاوینە يە كە جوانى ئەو خۆشەويستە راستەقینە يە تیدا دەر دە كەوێت..

كاتى كە ئەمە پروون دەيێتەو، دەتوانرێت پرووى خۆشەويستى يە كە لە خۆش وىستار وى مەجازى يەو ە بۆ ەى راستەقینە ئاراستە بكرێت.

□ سەرنجى دوو ەم:

ئیمە نالین: هیچ كام لەوانەت خۆش نەوێت كە ئیستا باست كردن، نەخیر. بەلكو دەلین: ەموو ئەوانەت لە پى و پیناوى خوادا خۆش بویت.. بۆ نمونە: چەشتنى تامى خوار دەمەنى و میو ە بەلەزەت و خۆشەكان لە گەل یاد كردنەو ەى ئەو ەدا كە چاكە و نیعمەتى خواى گەورەى بەخشنەوى میهرەبانن، خۆشويستنى دوو ناوى جوانى: "الرحمن" و "المنعم" ى خواى گەورە دە گەيەنێت، سەرەپاى ئەو ەى كە لە ەمان كاتيشدا بە شوكرانە بژیرى يە كى مەعنەوى لەقەلەم دەدرێت..

ئنجا بەو ەشدا دەزانين كە ئەو خۆشەويستى يە ەى ەوا و ئارەزووى دەر وون نەبوو ە و بۆ ناوى: "الرحمن" ى خواى گەورە بوو، كە مەرۆف بۆ

رؤزیی حالال تیبکوشیت و بهدهستی بهینیت و، له بازنی حالالدا دارای قناعتیکی تهاو بیت و، له کاتی خواردنیدا بیر بکاتهوه که نیعمهتی خوی گهورهیه و شوکرانهی له سهر پیشکش بکات.

باشان خوشویستی دایک و باوکت و ریزگریان، له راستیدا، بز خوشهویستی خوی گهوره ده گهرپتهوه. چونکه هر تهنهاتهو خویه بوو که سوز و میهره بانی له دلی دایک و باوکتدا رواند و، تهوانیش بهوپه پری میهره بانی و دانایی چاودیری و پهروردهیان کردیت.

نیشانهی تهوهش که له بهر خوی گهوره خوشت دهون، تهوهیه که کاتی تهوان پیر دهبن و به سالاده چن و به تهمای هیچ شتیک نایت لیان، تهوپه پری ریزیان لی بگریت و تاده توانیت خوشت بوین و، هر چه ندهش تهوان گیروگرتی زیاترت بز فرههم بهین و هرکی سهرشانت پتر قورس بکهن، تو میهره بانی و شفه قهتی زیاتریان بز بنوینیت. چونکه تم ثایه ته پیروزه:

﴿إِنَّمَا يَبْلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أَفْ وَلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا ۖ وَاخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًا﴾ (الإسراء: ۲۳-۲۴) ..

داوا له منال و نهوه کان ده کات، له پینج پله دا، چاودیری دایک و باوکیان بکهن. ههروه ها مه و دای گرنگیی ریزلیان و خراپی و سته می گوپرایه لی نه کردیان دهرده خات.

جا مادهم خوی گهوره سروشتی باوکانی وابه دی هیئاوه که هه سوودی یان بهرامهر کوپ و نهوهی خویان تیدا نه بیت و، بهم پییه باوک جگه له کوپی خوی ههز ناکات له پیشپ کیی ژیاندا که سی تر پیشی بکهوینت.. تهوا له بهر تهوه، هه رگیز پی به کوپ نادریت داوا ی ماف له

باو كى خۇى بىكات، چونكى هۇى ناكۆكىي نىوان دوو كەس يان
 حەسوودى و مونافەسەيە، يان پىشپىل كردن و خوار دنى مافى يە كىكپانە لە
 لايەن ئەوى ترىانەو، بەلام خۇ ھەر بە سروش باوك ئەم دوو شتەى تىدا نى يە
 بەرامبەر بە كوپر و جگەر گۆشەى خۇى!

كەواتە كوپر مافى ئەو ەى نى يە ھىچ داوايە كى بەرامبەر باو كى خۇى
 بىت، تەنانەت ئەگەر باو كىشى ستمى لى بىكات، ھىشتا ئەم مافى ئەو ەى
 نى يە بە گونى نەكات و ھەلوپىستى نەشپاوى بەرامبەر بنوئىت. واتە ئەو
 كەسەى بەرامبەر باوك و داىكى خۇى پەفتارى نالەبار دەنوئىت و ئازاريان
 دەدات، لە مرؤفئى دەرجو و بوو بە ئازەلئىكى درندە.

خۇشويستى منالئش، بە ھەمان جۆر، برىتى يە لە خۇشەويستى خواى
 گەورە و لە پروپەكەو بۇ ئەو دەگەرئەو، بەو ەى كە مادەم ئەوان ديارى و
 بەخششى خواو ەندى مېھرەبانى بەخشندەن، ئەوا دەبى بەوپەرى شەفەقەت و
 مېھر و بەزەيەو چاودىرى بىكرىن.

نشانەى ئەو ەى كە خۇشەويستى ئەوان لە پىناوى خوادايە، ئارامگرتن و
 شوكرانەبۇرى يە لە كاتى بەلا و موسىبەت، بە تايەتى "مردن" ياندا. ھەر ەو ھا
 ئومىد نەبرىن و دوغا بۇ كردنيانە و، تەسلىم بوون و شوكرانەبۇرى يە لە كاتى
 قەزا و قەدەردا. وەك ئەو ەى بلىت: ئەم بەدپەنراو، خۇشەويست و بەندەى
 بەدپەنەرى بەخشندەيە، بۇ ماو ەيە كى ديارى كراوى كەم پى بەخشىبووم. وا
 ئىستا دانايى ئەو خواو ەندە خواستى لەسەر ئەو ەبوو كە لە منى وەر بىگرتەو و
 بىبات بۇ شوئىكى ترى باشتر و پراستاپشتر. خۇ ئەگەر يەك بەشى پراوالتى
 منى پئو ەيت، ئەوا ھەزار بەشى پراستەقىنەى خواى گەورەى تىدايە.

كەواتە چار نى يە دەبى تەسلىمى برپارى خواى گەورە بىم.

خۆشويستنى برادر و هاوه لانيش، نه گهر خاوه ن ئيمان و تهقوا بن، ماناي وايه نه ويش له پيناوي خوادايه و بۆ نه ده گهر پته وه، به پي ده ستووري: "الحب في الله" (۱).

خۆشويستنى خيزانه كه يشت كه هاوسه ري زيانته، با له سه ر نه و بناغه يه بيت كه ديارى يه كى "هاو ده م و نه رمونيان" ي ميهره بانيي خواي گه و ره يه. نه كه ي نه و خۆشه ويستى يه ت بيه ستيته وه به جوانى يه روا له تى يه كه يه وه، كه به زوويى ته و او ده بيت و نامينيت!

به لكو بيه سه ته به و جوانى يه ي كه هه ر گيز ناروات و پوژ به پوژ له زياد بو نديا، نه ويش جوانى يه ره وشت و هه لسو كه وتى پاك و بيگه رديه تى، كه له ناخى نه رمونيانى ئافره تدا ره گى دا كو تا وه.

به رز ترين و شيرين ترين جوانى ئافره ت له سۆز و شه فه قه ته نوورانى و بيگه رده كه يدايه. خۆ نه م جوانى يه شه فه قه ت و ره وشته ش هه ميشه ييه و هه تا كو تا بى ته مه ن هه ر له زياد بو نديا. ته نها به خۆشه ويستنى نه م دوو لايه نه شه كه مافه كانى نه م به ديهيتر او وه لاواز و نه رمونيانه ده پاريزرين. ده نا له كا تيكد ا كه جوانى يه روا له تى نامينيت و له هه موو وه ختيك پتر پيوستى به مافه كانى ده بيت، هه موو مافه كانى ده خورين و پيشيل ده كرين!

خۆشه ويستى پيغه مبه ران - درو و ديان له سه ر بيت - و، نه وليا و پياو چا كانيش.. به هه مان جوړ، له رپى خوادايه. له و پرووه وه كه نه وان چه ند به نده يه كى بيگه رد و وه رگير او ي لاي خواي گه و ره ن. خۆشه ويستنى نه وان، له م گو شه يه وه ده بيت به خۆشه ويستنى خواي گه و ره.

(۱) الحب في الله والبغض في الله من الإيمان. صحيح البخاري، كتاب الإيمان، من كلام الإمام البخاري. (وه رگير)

ئەو ژيانەش كە خىواي گەورە بە تۆ و ھەموو مەزۇنىكى تىرى بەخشىو، سەرمايەپەكى ھېندە گەورەپە كە دەتوانىت ژيانىكى نەپراوھى دىوارۋۇزى پىي بەدەست بەھىت و، گەنجىنەپە كە چەندىن ئامىر و كەمالاتى نەمىرى تىداپە. جا خۇشويستىن و پارىزگارى كەردنى ژيان لەم گۆشەپەو، پامكەردن و بەكارھىتەنى لە پىناۋى خىوادا، بە خۇشويستى خىواي گەورە دادەنرىت.

پاشان خۇشويستى لارۋى و جوانىپەكەى و پىزلىتەنى لەو پرووھە كە نىعمەتلىكى ناياب و قەشەنگى پەروەردگارە و بەكارھىتەنى بە باشى، خۇشويستىپەكى پەرواىە و شايانى پىزە.

پاشان خۇشويستى بەھار، لەو پرووھە كە قەشەنگەرتىن لاپەرەى دەر كەوتنى نەخش و نىگارەكانى ناوہ جوان و پرووناكەكانى خىواي گەورەپە و، مەزنىرتىن پىشانگاپە بۇ پىشاندانى وردەكارى سىنەتەنى بىي وپنەى پەروەردگار.. بىر كەردنەو لە بەھار لەم پرووھە، پرووى لە ناوہ جوانەكانى خىواي گەورەپە و لە پىناۋى خىواداپە.

تەننەت خۇشويستى "دىنا"ش ئەگەر لەو گۆشەپەو پىت كە كىلگەى دىوارۋۇزە و، ئاۋىنەى ناوہ جوانەكانى خىواي گەورەپە و، چەند نامىپەكى پەروەردگارە بۇ "بوون" (الوجود)ى ناردو، بە مەرجىك دەرۋونى بەدخىواز خۇزى لەو خۇشويستىپەدا ھەلنەقورتىت، خۇشويستى دىنا لەم گۆشەپەو، ئەۋىش دەپنى بە خۇشويستىپەكە لە پىناۋى خىواي گەورەدا.

پوختەى ئەم قىسانە:

ھەموو دىنا و بەدبەختراوانى ناو دىنات بە واتاى "ھەرفى" خۇش بوپت، نەك بە واتاى "ئىسمى".

واتە: نەك لەبەر خۇيان، بەلكو لەبەر ئەو واتاپانەى راپاندە گەپەن، خۇشت بوپن.

به هيچ شتيك مه لي: "ئەمە چەندە جوانە" ..

بەلكو بلي: "چەندە جوان بەدى ھيتر اوھ"!

نەكەى ھيچ كەلينيك بەھيلتەوھ كە خۆشەويستى غەيرى خواى لى
پروا تە ناو دلتەوھ، چونكە ناوھەى دلت تاوينەى خواوھندى صەمەدە و
تايپە تە بەو. ھەردەم بلي:

(اللهم ارزقنا حبك وحب مايقربنا إليك)^(۱).

جا ئەو ھەموو جۆرانەى "خۆشەويستى" ئەگەر بەو شيۆھەى باسما
کردن، بەرەو پروو كارى پاستى خويان ئاراستە بکړين.. واتە ئەگەر لەبەر
خوا و لەپيناوئى ئەودا بن، ئەوا لەزەتنيكى راستەقینەى بى ئازار و، بە يەك
شادبووننيكى بى كۆتايى بەرھەم دەھينن، تەنانت خۆشويستنى خواى
گەورەش زياد دەكەن، سەرەپاي ئەوھى كە خۆشەويستى يەك پەوا و
حەلالە و لە ھەمان كاتيشدا شوكرانەبژيرى خواوھندە و، بىر كەردنەوھە لە
نيعمەتە كانى ئەو خواپە لە ناوھندى ھەمان خۆشەويستيدا.

ئەمەش بە نموونەيك پروو دەكەينەوھ:

گەر پادشاھە كى مەزن^(۲) سيونيكى پيشكەش كەردىت، ئەوا بە دوو جۆر

حەز لەو سيۆھ دەكەيت و، بە دوو شيۆھ لەزەتى لى دەبەيت:

حەز و خۆشويستنى بە كەمیان ھى سيۆھ كەپە، كە ميوھە كى خۆشە و، بە

ئەندازەى تايپە تكارى يە كانى پيشكەاتنى، لەزەتى لى دەبەيت..

(۱) ھەرموودە لە بارەى دوعا كەردن بۆ دەستكەوتنى خۆشەويستى خوا زۆرە. وەك ئەمە:

"عن عبدالله بن يزيد الخطمي الأنصاري عن رسول الله ﷺ إنه كان يقول في دعائه: اللهم

ارزقني حبك وحب من ينفعني حبه عندك". أخرجه الترمذي وقال: حسن غريب.

(۲) ئەم پرووداوه، كانى خۆى لە راستيدا پرووى داوھ كە جاريكيان دوو سەرۆك ھۆز پيشكەوھ

پۆشتوونەتە كۆپى پادشاھە كى مەزن و ئەو پەنارانەى سەرەوھان نواندووه. (دانەر).

ئەم ھەز و خۆشویستنی ھە پادشا نی یە، تەنانەت ئە گەر یە کیك بە ھەلپە و لە بەردەم پادشادا سیۆ ھە بخوات، دەری دەپرێت کە سیۆ ھە کی خۆش دەوێت نەك پادشا! لەوانە یە پادشا ئەم ھەلسو کە وتە ی بەلاو ھە کارێکی نە شیاو بیست و، بێز لەو خۆویستی یە توند و دەروون پەرورە ی یە لە پرا دە بە دەره بکاتەو ھ. ئەمە سەرەپای ئەو ی کە لەزەتی ئەو سیۆ ھە لەزەتیکی کاتی یە و لەنەماندایە، چونکە لە گەل تەواو بوونی خوار دنی، لەزەتە کەشی تەواو دەبیست و ئازاری نەمانی بە جێ دەھێلێت.

ھەز و خۆشویستنی دوو ھە میان ھە رێز لێنانە کە ی پادشایە، کە بە چاوی رێزەو ھە ئاوری لێ داوێتەو ھە بە پیشکەش کردنی سیۆ ھە کە ئەمە ی دەرپرێو ھ. وەك بێتی ئەو سیۆ ھە نموونە یە کی ئاوری لێدانەو ھە و پروتیکردنی پادشایە، یان ستایشیکی بەرجەستە ی ئەو ھ.

جا ئەو کەسە ی دیاری پادشا بە خۆشەوێستی و رێزەو ھە وەر بگرت، دەری دەپرێت کە پادشای خۆش دەوێت، نەك سیۆ ھە.

دەبێ بیشزانین تام و لەزەتی ئەو سیۆ ھە - لەبەر ئەو ی مایە و پیشاندەری رێز لێنانە کە ی پادشایە - لە ھەزاران سیۆ ی تر زیاتر ھە، ھەست کردنی ھە بەم لەزەتە زیادە یە، خۆی لە خۆیدا، شوکرانە بژیری ئەو بەخشینە یە و، ئەم خۆشەوێستی یە ش خۆشەوێستی یە کی خاوەن رێزە و شایانی پادشایە.

بە چەشنی ئەم نموونە یە.. ئە گەر مەرووف بێ ئاگایانە ھەز و خۆشەوێستی پراستەو خۆ بۆ نیعمەت و میو ھە کان ئاراستە بکات و، تەنھا تامی لەزەتە ماددی یە کانیا بچێژێت، ئەوا ئەو خۆشەوێستی یە ی ھە دەروونە و، لە راستیدا نەفس پەرورە ی یە و، لە ئەنجامیشدا ئەو لەزەتانە لەناو دەچن و ئازار بە جێ دەھێلن.

بەلام ئەگەر ئەو ھەز و خۆشەويستىيە پروويان لەو لايەنە يىت كە بەخشىشى پەرەردگار و، مېھرەباني و بەرھەمى چاكەكارىي خواى گەورەن و، پىز لە پلەكاني ئەو چاكەكارىيە بگريت و، بە تەواوى تاميان بچيۆيت، ئەواتەم كارەى، لە راستيدا، شوكرانەبزيىيە كى مەعنەوىيە و لەزەتيكە ھەرگىز دواى خۇى ئازار بەجى ناهيلىت.

□ سەرئىسى ھەم:

ئەو خۆشەويستىيەى پرووى لە ناوھ جوانەكاني خوايە، چەند چينيكي ھەيە:

كاتى واھەيە لە پىي خۆشويستىي شويئەوارەكاني جى دەستى خواوھند لە گەردووندا - وەك زووتر باسماں كرد - خۆشەويستىيەكەت ئاراستەى ناوھ جوانەكاني خواى گەورە دەكەيت..

كاتى واھەيە بۆيە ئەو ناوھ جوانانەت خۆش دەويت چونكە ناوئيشانى كەمالاتى بەرزى خواى گەورەن..

كاتى واھەيە مەروڤ گەلى پيويستى بەو ناوانەيە، لەبەر ئەو تاسەمەنديان دەيىت، چونكە چيەتەي مەروڤ گەشتىيە و، پيداويستىيەكانيشى بى سنوورن. واتە لەبەر پيويستىي بەو ناوانە، خۆشى دەوين. با بە ئموونەيەك ئەمە پروون بکەينەوھ:

وا دابنى لەو كاتەدا كە ھەست بە كۆلەوارى و دەستەوسانيي خۆت و پيويستىي زۆر دەكەيت كە يەكيك بۆ پزگار بوونى خۆشەويستىكت لە خزمان و ھەزاران، تەنانەت بۆ فريياگوزارىي بوونەوھرە لاوازە داماوھ كانيش، يىت و يارمەتيت بدات، گەر كئوپر لەم كاتەدا يەكيك پەيدا بيىت و چاكە و نەوازش لە گەل ئەوانەدا بنويىت و، بە ئارەزووى دلى تۆ نعيمەتى خۇى بدات بەوان، ئايا چەندە شادمان دەيىت و، چەندەش دلت بە ناوى: "المنعم" و "الكريم"ى ئەو دەكرىتەوھ و دەگەشيتەوھ؟

تەنانت چەندە جىنى پىزىز و مايەى سەرسوورمانت دەيىت و بە
خوشويستى ئەو دوو ناو و ناو نىشانەى ئەو، ھەردەم پرووى خوشەويستى
ئاراستە دەكەيت؟!

ھەر لە پرووناكىي ئەم ئورونەيەو، بىر لە تەنھا دوو ناو بىكەرەو لە ئىوان
ناوھە جوانە كانى خواي گەورەدا، كە دوو ناوى "الرحمن" و "الرحيم" ن.
كاتىك بىريان لى دەكەيتەو و سەرنجيان دەدەيت، دەيىت ھەموو
ئيمانداران لە: ياوك و باپىرانى پىشوروت و، گىشت خوشەويست و،
كەسوکار و، برادەرانت كە خوشت دەوين و شەفەقەتت بەرامبەريان
دەبزويىت و لەتاسەدايت بۇ بىنيان، ھەموو ئەوانە، لە دىيادا چەشتى چەندىن
نەيمەتى بەلەزەتيان پى دەبەخشىرت و، پاشانىش لە دوارپۇژدا بە خوشترىن و
بەتامترىن نەيمەت بەختەوهر دەكرىن.

تەنانت خواي گەورەى "پەحمان" و "پەحيم" بەختەوهرى و نەيمەتى
زىاتريان پى دەبەخشىت، بەوھى كە بە يەكتريان شاد دەكاتەو، بە بىنىنى
جوانى ھەمىشەيى خوشى بەھەرەمەندىان دەكات.

كەواتە دەيى ھەردو ناوى: "الرحمن" و "الرحيم" چەندە شايانى
خوشويستىن بن و، گيانى مروف چەندە تاسەمەندىان يىت؟ بۇ خوت ئەمە
لىك بەدەرەو، بابزانىت چەندە ئەو وتەيەمان راستە كە دەلەين:

"الحمد لله على رحمانيته ورحيمته!"

پاشان تۇپەيەندىت بە بوونەوهرانى پرووى زەوىيەو ھەيە و، بە
دەردىسەرى و بەدبەختى ئەوان ئازار دەچىزىت، وەك بلىنى تىكراي گۆى
زەوى خانە و لانەى جوان و ئاوەدانى تۇيىت.

جا ئەگەر بە وردى سەرنج بەدەيت، شەوقىكى زۆر و پىويستى يەكى
توندىوتىز لە پۇخى خۇتدا ھەست پى دەكەيت بەرامبەر ناوى: "الحكيم" ي
خواي گەورە و ناو نىشانى: "المربي" كە بە دانايىيەكى تەواو، بە

ڪارگوزاري به ڪي بي ويٺو، ۽ پٺڪڻسٽيٺي ڪي وردو، ۽ پروڙده ڪاري به ڪي ميهه بانانه، ۽ ٿو گشت بوونوهرانه پٺڪده خات.

پاشان ته گهر بير له همموو مروفايه تي بڪه يتهوه، ده بينيت پهيوه نديت پيانهوه هيهه، ۽ بؤ بارودؤخي ڪلؤتي و بهدبه ختيي ٿوان ٺازار ده چيؤيت و، به نه مان و مردنيشيان ٺازاره ڪهت پتر زياد ده ڪات، لهم ڪاته دا ده بينيت "گيانٺ" تاسه مندي ناوي: "الوارٺ، الباعٺ" ي خواي گهورهيه و، پيويستي به ناو نيشاني: "الباق، الڪريم، المحي، المحسن" ي بهديهنهري به خشندهيه ڪه همموو ٿو مروفانه له تاريڪستاني نه بوون رزگار ده ڪات و، له خانه به ڪي ديهي ڇاڪڙو جوانتر لهوهي دنيايان نيسته جي يان ده ڪات.

ههروهه له بهر ٿوهي چيهه تي مروف بهرزه و سروشته ڪشي گشتي به، ٿوا هزار و يهڪ پيويستي به هزار و يهڪ ناوي جواني خواي گهوره و به چهندههه پلهي جياجياي همموو يه ڪيڪ لهو ناوانه هيهه.

جا "پيويستي" ي دوو چهندههه (مضاعف) برتي به له "شهو" .. شهوقي دوو چهندهههش برتي به له "خؤشهويستي" .. خؤشهويستي دوو چهندهههش "عيشق" ه. ڪهواته به پي ڪامل بووني رؤحي مروف و به پي پله ڪاني ٿو ناوانه، پله ڪاني خؤشهويستيش دهرده ڪهون. خؤشهويستي ٿو ناوانهش له ٽه بنجامدا ده بن به خؤشوويستي زاتي مهزني خواي گهوره. چونڪه ٿو ناوانه تايه تن به خواي گهوره و درهوشانهوه ڪانيهوه.

واله نيوان هزار و يهڪ ناوي خواي گهوره دا - بؤ غونه - ته نه يهڪ پله له نيوان هزار و يهڪ پلهي ناوي: "العدل، الحڪم، الحق، الحڪيم" ي خواي گهوره، بهم جوڙهي خوارهوه پوون ده ڪينهوه:

ٽه گهر ده ته ويٺ ٿو ناوي "الرحمن، الرحيم، الحق" هي ڪه له چوار چيوهي "دانايي و دادگهري" دا و له نيوان باز نهيه ڪي فراواني مهزندا هيهه بيانينيت، ٿوا بير لهم غونهيه بڪهروهه:

سوپایه‌ك چوار سه‌ده هزار تیره‌ی جۆراو جۆری سه‌ربازی تێدایه‌،
 هه‌ریه‌كه‌یان به‌پێی هه‌زی خۆیان، به‌رگ و پۆشاك و خواردنه‌مه‌نی‌یان له‌وانی
 تر جیاپه‌وه‌، هه‌ریه‌كه‌یان كام چه‌کیان به‌ ئاسانی بۆ به‌کارده‌هێنێت ئه‌وه‌ی
 هه‌لگرتووه‌، چ چاره‌سه‌ری‌یه‌کیشیان بۆ ده‌گونجی به‌وه‌ چاره‌سه‌ر ده‌کرێت.
 ئنجا هه‌ر چه‌ند ئاوا له‌ هه‌موو شتیکیاندا له‌یه‌که‌ز جیاوازن، که‌چی به‌پێی
 تێپ و له‌شکر له‌یه‌که‌ز جیا نه‌بوونه‌ته‌وه‌، به‌لکو به‌ بێ جیاوازی تێکه‌لی‌یه‌که‌ز
 برون و به‌یه‌که‌دا ئالاون.

جا ئه‌گه‌ر پادشایه‌ك بییت، له‌به‌ر ئه‌وه‌ی خاوه‌نی به‌زه‌یی و میه‌ره‌بانی و
 توانست و زانستیکی گشتیی به‌هه‌موو شت ئاگاییت و، دارای
 دادگه‌ری‌یه‌کی بێ وینه‌ و داناییه‌کی ته‌واو بییت، هه‌ریه‌ك له‌و سه‌ربازانه‌ چ
 جۆره‌ به‌رگ و پۆشاك و خۆراک و چاره‌سه‌ری و چه‌کیکی بۆ ده‌گونجی
 ئه‌وه‌یان پێی بدات، بێ ئه‌وه‌ی که‌سیانی له‌ بیر به‌جێت و کاره‌که‌ی لێ
 به‌ئالۆزیت و بێ ئه‌وه‌ش هیچ یاریده‌ده‌ریکی بییت، به‌لکو به‌ ته‌نیا خۆی هه‌موو
 ئه‌مانه‌یان به‌سه‌ردا دابه‌ش بکات..

به‌لێ، ئه‌گه‌ر پادشایه‌کی ئاوا ناوازه‌هه‌بییت، ئه‌وا پاده‌ی توانایی و
 میه‌ره‌بانی و دادگه‌ریی ئه‌وت بۆ ده‌رده‌که‌وێت. چونکه‌ ئاشکرایه‌ گه‌ر
 تابوورێکی سوپا که‌ ته‌نها له‌ (ده‌) تیره‌ی جیا جیا پێکه‌اتبییت، گه‌لێ قورس و
 دژواره‌ بتوانییت چه‌ك و ته‌قه‌مه‌نی و به‌رگ و پۆشاکی جیا جیا بۆ دابین
 بکرییت، بۆیه‌ له‌ ناچاریدا هه‌موویان به‌یه‌که‌ چه‌شن به‌رگ و پۆشاك و چه‌ك و
 ته‌قه‌مه‌نی‌یان ده‌درییت، هه‌ر چه‌نده‌ش په‌گه‌ز و نه‌ته‌وه‌یان جیاواز بییت..

جا ئه‌گه‌ر ده‌تموێ له‌ روانگه‌ی ئه‌م غموونه‌یه‌وه‌ دره‌وشانه‌وه‌ی ناوی
 خاوێن و جوانی: "الحق" و "الرحمن الرحيم"ی خوای گه‌وره‌ت له‌
 چوارچێوه‌ی "دادگه‌ری" و "دانایی"دا بۆ ده‌ربکه‌وێت، ئه‌وا فه‌رموو سه‌یری

"به هار" بکه و بۆ ئه و خپوه تانه پروانه که به سهر پرووی زه ویدا هه لدراون، که هی چوار سهد هه زار نه ته وهی جۆر او جۆرن و سوپایه کی مه زنیان له پرووه ک و زینده وهران پیکهیناوه..

به وردی سهیریان بکه، ده بینیت هه رچه ند ئهم هه موو تیره و نه ته وانه تیکه لێ یه کترین، که چی پۆشاکیان له یه کتر جیا وازه و، خوارده مه نی یان له هی یه کتر ناچیت و، چه کیان جۆر او جۆره و، پئی و شوینی گوزره رانیان جیا وازه و، مه شق و پینمایی هه ریه که یان له وی تر جیا یه و، ته سهریج بوون و پشوودانی شیان له یه کتر ناچیت. هیچ کامیشیان زمانیان نی یه تا کو داوی پیداو یستی و دابین کردنی ئاره زوو ه کانیانی پئی بکه ن..

له گه ل ئه مانه شدا، هه ریه که یان به ناوی "الحق و، الرحمن و، الرزاق و، الرحیم و، الکریم" وه و له چوار چپوهی "دانایی و داد گهری" دا و، به ته رازوو یه کی ورد و پیکو پیککی یه کی به رز، به پڕوه ده بریت و، په روه رده و چاودیری ده کریت.

ده سا فه رموو سهیری ئهم دره و شان وه یه بکه و سه رنجی لئی بده. ئایا ده گونجی جگه له خوا ی گه و ره که سی تر بتوانیت له م کاره دا، که به و پرسیا نا وازه و ته رازوو و رده به پڕوه ده بریت، خۆی هه لبقور تینیت؟

ئایا ده گونجی هیچ هۆ کارێک - هه رچی بیست - له م سنعه ته قه شه نگ و کار گوزاری یه دانایانه و، په روه رد گاری یه میهره بان و به پڕوه برده گشتی یه دا ده ست و هه ربدات، جگه له خوا ی گه و ره ی تاکی ته نیای دانای به توانا به سهر هه موو شتیکدا؟

□ سه رنجی چواره م:

تۆ ده لیت: چه ندین جۆری جیا جیای هه ز و خۆ شه ویستی له ده رو و غدا هه ن بۆ خوارده مه نیی به له زه ت و، ژن و، منال و، دایک و، باوک و،

خۆشهویست و، برادرانم و، پیاوچاکان و، پښه مبهره به ریزه کان، ته نانه ت
 هه موو شتیکی جوان و، به هاری رهنگین و، دنیام به گشتی خۆش دهویت..
 ئایا ته گهر ته هه موو جوړه جیا جیا یانه ی خۆشهویستیم به پئی
 داخوازی به کانی قورئانی پیرۆز بن، چ ته بنجام و سوو دیکیان ده بیئت؟
 وه لام:

پروونکردنه وهی ته هه موو سوود و ته بنجامانه پیوستی به نووسینی
 کتیبیکی مه زن ده بیئت. له بهر ته وه، ئیمه لیږدها به کورتی ئاماژه بۆ ته نها یه ک
 دوو دانه لهو ته بنجامانه ده کهین. له پشاندا تهو ته بنجامانه پروون ده کهینه وه که
 له دنیا دا دینه دی، پاشان تهوانه ی که له دواړو ژدا درده کهون.
 تهویش بهم جوړه ی خواره وه:

زووتر باسمان کرد که جوړه کانی خۆشهویستی لای بڼی ئاگیان و ته هلی
 دنیا، که ته نها بۆ دابین کردنی ئاره زووه کانی دهروونیانه، چه نده ها ته بنجامی
 به سوئی و ئازار و به لا و دردی سه ری هیه، له گه ل تهو که یف و شادی و
 حهوانه وه کهم و بچوو که ی که تیایدا یه.

بۆ نمونه: به بۆنه ی کۆله واری یه وه، "شهفه قهت" ه که یان ده بیئت به
 به لایه کی ئازار دار.. "خۆشهویستی" ش لای تهوان، به هوی جودایی و
 لیکدا برانه وه، ده بیئت به شه رابیکی ژه هراوی. هیچ کامیشیان له دواړو ژدا هیچ
 نه مانی وه، ده بیئت به چونکه هیچیان له پیناوی خوا دا نه بوون. خو ته گهر
 مرؤفیان خستییته کاری حه رامه وه، تهوا له دواړو ژدا ئازار و ته شکه نجه ی
 سه ختی دره خوارد ده دن.

پرسیار: خۆشهویستی پښه مبهره به ریزه کان - دروودیان له سه ر بیئت - و
 نهولیا و پیاوچاکان چون بی سوود و قازانج درده چه یئت؟

وه لّام: به چه شنى سوودوه نه گرتنى ئەو گاوارانهى كه باوه پيان به
 "تثلث" ههيه له خۆشويستنى حه زره تى عيسا - دروودى له سه ر يّت - و،
 رافزى به كانيش له خۆشويستنى حه زره تى عه لى، خواى لى رازى يّت!
 ئنجا ئەو جوّره خۆشه ويستى يانه ش كه باست كردن، ئە گهر به پى
 رى نمايى قورئانى پىروژ و له پىناوى خواى گه و ره و خۆشه ويستى
 "به خشندهى ميه ره بان" دا يّت، ئەوا چه نده ها به ره مى جوانى له دنيا دا
 ده يّت، چ جاى ئەنجامه خاوين و جوان و هه ميشه ييه كانى ئەو دنيا.
 ئەنجامه كانى سه ر به دنيايان ئەمانه ن:

حه ز كردنت له خوار ده مه نى و ميوه ي به له زه ت و خۆش، ئەو
 خوار ده مه نى يانه ت بۆ ده كات به نيعمه تى كى بى ئازارى به خشاوى خواى
 گه و ره و، له زه تى ك له ناوه ندى شو كرانه بژي ريدا..
 خۆشويستنى نه فسيفشت، له و پرووه وه كه به زه ييت پىدا يّته وه و، له
 په روهر ده و پاكو كردن دا خۆت ماندوو بكه يت و، له ئاره زووى نزم و خراپ
 دوورى بجه يته وه.. ئەم خۆشويستنه، جله وى نه فست ده داته ده ست و، ئيتر
 ئەو ده روونه تۆ نابه ستى ته وه و، له هه وا و ئاره زووه كانى خۆيدا ناخاته كار.
 به لكو تۆ ئەو ده روونه به ره و رپى راست - نه ك هه وا و ئاره زوو -
 ده ده يته بهر..

خۆشويستنى خىزانه كه شت كه هاوسه رى ژيانته، ماده م له سه ر بناغه ي
 ره وش جواني به شه فه قه تى ئەو دامه زراوه و، له و پرووه وه خۆشت ده ويّت
 كه ديارى ميه ره بانى خوايه.. ئەوا دياره خۆشه ويستى و ميه ره بانى به كى
 راست و به سۆز و به زه يى له پروودا ده نوينيت. ئەو يش به رامبه ر به مه تۆى
 خۆش ده ويّت و رپژرت لى ده گريّت. خۆ هه تا ته مه نيشتان به ره ويّش بروات و
 به سالا بچن، ئەم رپژ و خۆشه ويستى به چون به كه ي نيوانيشتان هه ر زياد

دەكات. ئىتر بە ئىزن و فەرمانى خوائ گەورە، بۇ خۇتان ژيانىكى شاد و پېر بەختەوهرى بەسەر دەبەن. بەلام ئەگەر ئەو خۇشەويستى يە لەسەر بناغەى جوانىي پروالەتتىي يىت، كە خواستى دەروونە، ئەوا بە زوويى نامىنىت و ژيانى ژن و مىردايەتیش بە جارى تىكدەچىت.

خۇشويستنى دايك و باو كىشت، مادەم لە پىناوى خوادا يىت، پاداشت لە سەرى دەست دەكەويت. بى گومان كاتى كە پىر دەبن، خۇشەويستى و پىزىيان زىاد دەكەيت و، ھەست بە لەزەتتىكى پۇحىي يىگەرد و ھەوانەوہەكى تەواوى دللى خۇت دەكەيت كاتى كە دەيىت بە خزمەتگوزاريان و دەستيان ماچ دەكەيت و بە دلسۆزى و ئىخلاسلەوہ پىزىيان دەگريت. ئىتر كە تۆ لەم ھەستە بەرز و ھىممەت و لىبرانەدا دەيىت، لە خوائ بەتواناي بالادەست دەپارپىتەوہ تەمەنيان درىژ بكات، تاكو پاداشتى زياترت دەست بکەويت. بەلام ئەو خۇشەويستى و پىزەت ئەگەر لەبەر دەستخستنى كەرەسە و شەكى بى كەلكى دنيا و ھەلقوللوى ئارەزووى دەروون يىت، ئەوا ئازارىكى گيانىي تاريك بەرھەم دەھىنىت كە لە ھەستىكى نزمەوہ سەرى ھەلداوہ، ئەويش نەفرەت كەردنە لەو دوو كەسەى ھۆى بوون و ژيانن و، بە قورس زانىنيانە بەسەر تەوہ كاتىك كە پىر دەبن، ئىنجالە ھەموو شىك خراپىر: ناواتەخوازىي مردنيان و چاوپروانىي نەمانيانە!

خۇشويستنى مائالە كانىشت، واتە خۇشويستنى ئەوانەى كە خوائ گەورە بە ئەمانەت بە تۆى سپاردوون تاكو پەرورەردە و چاودىرىيان بکەيت، خۇشويستنى ئەو ھاودەمە خۇشەويست و بەدپەيتراوانەى خوائ گەورە، خۇشەويستى يەكى پېر بەختەوهرى و كامەرانى يە و، لە ھەمان كاتىشدا نىعمەتتىكى خوائ گەورە يە.

جا كە تۆ ھەستت بەمە كەرد، ئەوا ھەرگىز خەم بۇ ئەو موسىبەتانە مەخۇ كە ئەوان دوو چارى دەبن و، بە مردنیشيان ئاخ و داخى پەژارە و ھەسرەت

ههلمه كيشه. چونكه - وهك زووتر باسمان كرد - به ديهينهري تهوانه
ميه ره بانه و بهزه يي پيئاندا دتهوه و به دانايي كاروباريان بۆ رنكده خات.
كاتي لهم راستي به تيگه بشتيت، خۆت به خۆت ده ئييت: "مردن بۆ تهوان
به خته وهري به".

ئيت به مه له ئازاري جودايي رزگارت ده ييت و، بير له وه ده كه يتهوه كه له
خوای ميه ره بان پياپيتهوه له سۆز و ميه ره بان يي خۆت يي به خشيت.
خۆ شوپيستي هاوړي و خزمانيشت، مادهم له پيناوي خوای گهوره دايه،
تهوا جودايي و مردنيان ري له وه ناگريت كه بهردهوام برا و هاوړيت بن و
هه ميشه خۆشت بوين و تيگه تييان بكهيت. چونكه تهو په يوه ندي به گياني و
خۆ شوپيستي به مه عنهوي به بيگه رده، دريژه ده كيشت و، به مهش چيژي به
يهك گه يشتتهوه و به يهك شادبوون هه بهردهوام ده ييت.. به لام ته گهر هم
خۆ شوپيستي به له بهر خوای گهوره و له پيناوي تهودا نه ييت، تهوا له زه تي به
يهك شادبووني تهنا رۆژيک ئازاري جودايي سه د رۆژ به جي ده هيليت^(۱).

به ره مه ي خۆ شوپيشت بۆ پيغه مبه ران - درووديان له سه ر ييت -
ههروه ها تهوليا و پياو چاكان، له وه دايه كه: تهو جيهاني به رزه خه ي گومرا و
بي ئاگايان به جيهانيكي تاريكي بي هاوده مي داده نين، تۆ به چه ند
مه نزلگايه كي پرووناكي تهوتويان ده بينيت كه تهو پيغه مبه ران و پياو چاكانه
پرووناكيان كردو نه تهوه. ئيت تۆ له وه بيزار نايت كه برۆيت بۆ لايان و
ترست له جيهاني به رزه خ نايت، بهلكو شوق و تاسه مه ندي تهو جيهانه ي
كه بهو زاتانه ئاوه دان بووه تهوه ده يي به خوليات، بي تهوه ي ژباني دنياشت
لي تال و ليئل ييت..

(۱) به يهك گه يشتني برايان بۆ ماوه ي يهك چركه له پيناوي خوادا، به ساليكي ته مه ن داده نريت.
به لام ساليكي به يهك گه يشتنيك كه له بهر دنياي فاني ييت، يهك چركش ناهينيت. (دانه ر)

به لām ئە گەر خوشویستنی ئەوانەت به چه شنی ئەو خوشویستنه بیست که مەدەنی یە کان بۆ مرۆڤه به ناوبانگه کان هەیانە، ئەواتەنھا بیر کردنە وەت لە مەسەلە ی نەمانی ئەو مەردە باش و ئەولیا کاملانە و، داپزانسی ئیسک و پیستیان لە گۆرستانی هەرە مەزنی رابوردوودا، سەبارەت به تۆ دەبیست به ئازاریکی زیاد لە ئازارە کانی تری زیانت و، هەر ئەم بیر کردنە وەیه و الە مرۆڤ دە کات مردن و نەمانی خویشی به هەمان جۆر بیینیست و، به و پەری دله تەبێ و تالی و حەسرەتە وە بلێت: (دەبێ منیش پرۆمە ئەو گۆرستانە ی که ئیسک و پیستی ئەو مرۆڤه مەزنانە ی به و جۆرە داپزانند) ..

به لām لە پروانگە ی یە کە مە وە ئەو مەزنانە وادە بیینیست که دوا ی ئە وە ی پۆشاکی لەشیان لە رابوردوودا لە بەر دامالی، ئیستا لە جیهانی بەرزە خدا - که هۆلی پیشوازی کردنە - لە خوشی و به خته وهری و حەوانە وە دان. ئیتر به پروانیینیکی پر لە تاسە و بێ پەژارە و ئازار، تەماشای گۆرستان دە کەیت.

خۆشەویستیش بۆ شتە جوان و کاروبارە پا که کان، مادەم لە پیناوی خوا ی گە وەرە و ناسینی بە دیهینەری مەزنیاندا یە و به رادەیه که هانت دەدات که بلێت: (چەندە جوان بە دی هینرا وە)! ئەم خۆشەویستی یە - خۆ ی لە خۆیدا - بیر کردنە وەیه کی بە لە زە تە، جگە لە وە ی که رێ لە بەردەم خۆشەویستی و تاسە مەندی جوانیدا و الā دە کات، تا کو بۆ چەندین پلە ی تام و چێزی بلند و بەرز پروانیست و، لە وێ گەنج و سامانە بە نرخە کانی ئەو گەنجیانەت پیشان دەدات، ئیتر مرۆڤ لە وێ به کەیف و شادی یە کی بەرز سەرنجی ئەو گەنجیانە دەدات ..

چونکە ئەم خۆشەویستی یە، چەندین ئاسۆ لە بەردەم "دل" دا دە کاتە وە، بۆ ئە وە ی پروانیینی دل لە سەیر کردنی شوینە واره کانی بە دیهینەری مەزنە وە بگوزیتە وە بۆ بیینی جوانی کاروبارە نا وازە کانی ئەو بە دیهینەره و، لە جوانی کاروبارە کانی وە بۆ جوانی نا وە کانی و، لە جوانی نا وە کانی وە بۆ

جوانیی سیفته ته مه زنه کانی و، له جوانیی سیفته ته مه زنه کانیه وه بۆ جوانیی زاتی پاک و پیرۆزی به دیهینهری ئاراسته بکات.

ئهم خۆشه و یستی به بهم رینگایه، پهرستیکی به له زهته و له هه مان کاتیشدا بیر کردنه وه یه کی به رزی گه لنی به تامه.

خۆشه و یستیشته بۆ "لاوی" ماده م له بهر ئه وه یه که نیعمه تیکی جوانی خوای گه وره یه، ئه واداره له پهرستی خوادا به سهری ده بهیت و، به نوقم بوون له گونا ه و نه فامیدا ئه و سهرده مه ی ژبانت نا کو ژیت. چونکه ئه و پهرستانه ی له تافی لاویدا به ده ستیان ده هیئت، چه ند به رو بوو میکی پینگه یشتووی هه میشه یین که ئه و سهرده مه فانی به به ره می هیان و.

جا هه تا له و قز ناغه ی ژبانت دوور بکه و یته وه و به سالدا به جیت، پتر به ره می نه پراوه ی ئه و سهرده مه ته ده ست ده که ویت و، ورده ورده له به لا کانی ده روونی به دخواز و گونا ه باری به کانی هه له شه یی لاوی رزگارت ده ییت و، له ده رگانه ی خوای گه وره ی به توانادا ئومیده واری ئه وه ده ییت که له پیریدا بۆ ده سته که و تنی پهرستی زیاتر پشتگیری و سهر که و تووت بکات. ئیتر هه ر گیز بیژت نایه ت وه که ئه و بی نا گایانه واییت که په نجا سال له ته منه ی پیری خویان به خه م و په شیمانی نه مانی له زه ت و خۆشیی پینج و ده سالی لاویان به سهر ده بن، ئه و په شیمانی و خه م و خه فته ی که شاعیرێک به م دپره شیعره ده ری پریوه که ده لیت:

أَلَا لَيْتَ الشَّبَابَ يَعُودُ يَوْمًا فَأَخْبِرَهُ بِمَا فَعَلَ الْمَشِيبُ^(۱)

خۆشه و یستیشته بۆ دمه نه جوانه کان، به تایبه ت دمه نه کانی به هار، له بهر ئه وه ی له دیدگای سهر کردنی سنعته جوان و ناوه زه کانی خوای

(۱) کورد له واتای ئهم به پته شیعره عه ره یی یه دا و توو به تی:

خۆزگا گه بچی به کم ته گه را دواوه گله یی پیریم نه کرد به لاوه

گەرەۋەھىيە، ئەۋاتەۋاۋبۇن و بەسەرچوۋنى ئەۋبەھارە ھەرگىز لەزەتى
 بىنن و سەير كەردنى نافەۋئىيىت، بەلكو واتا پەنگىن و قەشەنگە كانى پىشت
 پەردەى ئەۋبەھارەت بۇ بەجى دەھىلىت، چونكە ۋەرزى بەھار، ۋەك
 نامەھىيە كى پەنگىنى پەرەردگار ۋايە كە لە پروۋى بوۋنەۋەراندە دەكرىتەۋە.

جا ھەرىكە لە "كات" و "ئەندىشە" ت ۋە كو فلىمى سىنەما وان، ئەۋ
 لەزەتى سەير كەردنەت بە ھەمىشەبىي و بەردەۋامى بۇ دەھىلنەۋە، ۋە ھەردەم
 واتا كانى ئەۋ نامەھىيە بەھارەت بۇ نوئ دەكەنەۋە.

كەۋاتە خۇشەۋىستىيە كەت "كاتى" و "نەرو" ى دەرياي خەم و پەژارە
 نايىت، بەلكو خۇشەۋىستىيە كى ساف و يىگەرد و بەتام و لەزەت دەيىت.

خۇشۋىستىنى دىناشت، لەبەر ئەۋەى بۇ خوراي گەرەۋە لە پىناۋى
 ئەۋدایە، ئەۋا بوۋنەۋەرە سامناكە كانى ناۋى بۇتۇ دەبن بە ھاۋرپى ۋە ھاۋدەم.

ئىنجا لەبەر ئەۋەش دىناىت لەۋ پروۋەۋە خۇش دەۋىت كە مەزراى دۋارپۇژە،
 ئەۋا دەتۋانىت لە ھەموو شتىكى ناۋىدا بەرھەمى ۋاى لى بچىنىت كە بشىت
 بە يەككە لە بەروبوۋمە كانى ئاخىرەت دابىرىت، يان شتىكى ئەۋتۇى لى
 قازانچ بىكەيت كە بىيىت بە سەرمایەكە بۇ دۋارپۇژت. كەۋاتە
 گىروگرفتە كانى دىنا تۇ ناتر سىنن و، نەمان و لەناۋچوۋنىش بىزارت ناكەن.

بەم جۆرە ماۋەى مانەۋەت لە دىنادا ۋەك مىۋانىكى بەرپىز بەسەر دەبەيت.
 بەلام ئەگەر خۇشەۋىستىت بۇ دىنا ۋەك ھى بى ئاگايان ۋا يىت، ماناى
 ۋايە - ۋەك چەندىن جار پىمان وتوۋىت - لەناۋ خۇشەۋىستىيە كى بىكروى
 خىكىنەرى لەناۋچوۋى بى سووددا خۇت نوقم دەكەيت، تالە ئەنجامدا
 لەناۋدەچىت!

بەم چەشنە.. تىكۇشاين كە يەك لە سەدانى ئەۋ سوۋدە ناسكانە باس
 بىكەين كە دەگەرپىنەۋە بۇ خۇشۋىستىنى ئەۋانەى باست كەردن، كاتى بە پىنمايى

قورئانى پىرۇز خۇشت بوين. له هه مان كاتيشدا ئامازهمان بۇ يەك له سهدانى
ئەو زيانانە كرد كه ئەگەر ئەو خۇشەويستى يە به پىي فەرمانى قورئانى پىرۇز
نەييت.

پاشان.. ئەگەر دەتەوييت ئەنجامە كانى ئەم خۇشەويستى يە جۇراو جۇرانە
له و دنيا و جيهانى دوارۇژدا بزائيت، وهك ئەو هى كه ئايەتە كانى قورئانى
پىرۇز ئامازەيان پى داوه، ئەوا به كورتى له نيوان سووده كانى ئەو
خۇشەويستى يە جۇراو جۇره ره و ايانەدا يەك سوودت بۇ پروون دە كەينه وه،
ئەمەش له "نۇ" ئامازەدا، دواى ئەو هى كه پيشە كى يە كى له پيشدا بۇ باس
دە كەين.

پيشە كى

خوای گەوره، به: خوايەتبي مەزن و، مېهرەبانيى جوان و، پەرورەدگاربي
گەوره و، بەزەبى بەخشندانە و، توانای مەزن و، دانايى نەرمونيانيى خۇى، ئەم
مرؤفە بچوو كەى به چەندين هەست و شعورى تابليى زۇر ئارايشت
داوه و، به ئەندام و ئاميرى گەلى جۇراو جۇرى زۇرپش پازاندوويه تەوه،
تاكو هەستى به چينه كانى بەزەبىه فراوانە كەى پى بكات و، جۇره كانى
نيعمەتە لەژمارە بەدەرە كانى خۇى پى بچيؤيت و، بەشە لەبن نەهاتووه كانى
چا كە كارى يە كانى خۇى پى بناسيؤيت و، له رپى ئەو ئامير و ئەندامە
زۇرانووه جۇره بى سنووره كانى درەوشانەو هى هەزار و يەك ناوى خۇى پى
پيشان بدات، ئنجا مرؤفپش به باشى رپزى شاپانيان لى بگريت.

هەريەك لەو ئەندام و ئاميرە زۇرانەى مرؤف، چەندين كار و فرمانى
جۇراو جۇر و پەرستنى جياجيايان هەيه و، لەزەت و ئازار و پاداشتى
هەريەكە شيان لەوانى تر جياوازه.

بۇ غمرونە: "چار" جوانىي وئىنە كان و موعجىزاتى توانستى قەشەنگ و جوانى خواى گەۋرە لە جىھانى بىنراۋ (عالم الشهادة) دا دەيىنىت، ئىتر لىرەدا بەۋ شوكرانە بۇيرىيە كە لە رپى سەپر كەردنى پەر لە دەرس و پەندەۋە دەرى دەپرىت، كار و فرمانى خۆى بەجى دەھىنىت.

خۆ لەزەتى بىنىن و ئازارى نەمانى ئەۋ لەزەتە لە ھىچ كەسىك شارراۋە نىيە، كەۋاتە پىۋىست بە پىناساندنى ئەۋ لەزەت و ئازارە ناكات.

غمرونەيە كى تر: "گوئى" ھەست بە نەرمونىانى مېھرەبانىي خواى گەۋرە دەكات كە لە جىھانى شتە "بىستراۋە كان" دا ھەن، لە رپى بىستى ھەموو جۆرە دەنگ و ئاۋازە ناسك و خۆشە جىاجىاكانەۋە.

كەۋاتە "گوئى" پەرسەن و، ئازار و، پاداشتى تايبەتپى خۆى ھەيە.

غمرونەيە كى تر: ھەستى "بۇنكەردن" كە ھەست بە نەرمونىانى و جوانىي مېھرەبانىي خواى گەۋرە دەكات كە لە بۇنى جۆرە ھەي جۆرى عەتر و بۇى خۆشەۋە پەيدا دەيىت.

كەۋاتە ئەۋىش لە چۈرچىۋەي شوكرانە بۇيرىي تايبەتپى خۇيدا لەزەتى تايبەتپى ھەيە و، بى ھىچ گومانىك پاداشتى تايبەتپىشى ھەيە.

غمرونەيە كى تر: ھەستى "چەشەن" كە لە دەمدايە، كار و فرمانى خۆى بەجى دەھىنىت و شوكرانە بۇيرىي مەعنەۋىي خۆى بە چەندەھا جۆر ئەنجام دەدات، لە رپى ھەست كەردنەۋە بە تام و چىژ و لەزەتى ھەموو جۆرە كانى خوار دەمەنى.

بەم چەشەنە.. ھەريەك لە ئامىر و ھەست و ئەندامە كان و، يەك بە يەكى لايەنە ناسكە گرنگە كانى مەرۇف ۋەك: دل و گيان و جگە لەمانەش، فەرمانبەرىي جىاجىا و لەزەتى جۇراۋ جۆرى تايبەتپى خۇيان ھەيە، خۇ بى

هېچ گومانىڭ ئەو خواۋەندەى كە ئەم ھەموو ئامپىرانەى لەو فەرمانبەرىيانەدا خستوو ەتە كار، پاداشتى گونجاوى ھەموو يەككىيان دەداتەو ە.

ئەنجامە دىيائى و زۆرە كانى ئەو جۆرە جياجىايانەى خۆشەويستى - كە باس كران - ھەموو مرقۇڭىك لە خۇيدا ھەستىيان پى دەكات و، بە چەشنىكى پى گومان و راست، دلتىيا بە لەم ھەستكر دنەى خۆى.

ئەنجامە كانى سەر بە دواپۇژيشيان، "دواز دە" راستىي درەخشانى پەيامى "خەشەر" و، "شەش" بىنچىنەى پروونى پەيامى "مەلائيىكەت" چەسپاندوويانە.

پروونكر دنەو ەى دوورو درىژى ئەم ئەنجامانەش، بە جۆرىكى گومان پ و بە دەقى قورئانى پىرۇز چەسپاۋە، كە راست ترين گوشتار و پەوانترين رىسايە و گوشتارى خواۋەندى پادشاى بەدەستەلاتى بە ھەموو شت ئاگايە. چونكە ئايەتە كانى قورئانى پىرۇز، چ بە راستەوخۇ و راشكاۋى چ بە ئاماژە و ھىما، ئەمەيان چەسپاندوۋە. لەبەر ئەو ە، بە پىويستى نازانين بەلگەى دوور و درىژ لەم پرووۋە بەھىننەو ە. دەپى ئەو ەش بزائين كە لە چەند "تە" يەكى تر و لە مەقامى دوو ھەمى عەرەبىي پەيامى "بەھەشت" دا، كە "تەى بىست و ھەشتەم" ە، لە پەيامى "مەلائيىكەت" دا، كە "تەى بىست و نۆھەم" ە، بەلگەى گەلى زۆر و زەبەندەمان لەسەر ھىناۋەتەو ە.

❖ ئاماژەى يەكەم:

ئەنجامى "دواپۇژ" بۇ خۆشويستى پەوا و ھاودەمى شوكرانە پىرى، بۇ خواردەمەنى و ميوە خۇش و بەلەزەتە كانى دىيا، ئەو خواردەمەنى و ميوە بەلەزەتانەى كە شايانى بەھەشتى ھەمىشەين، وەك دەقى قورئانى پىرۇز راپدە گەيەنيت..

ئەم خۆشەويستى يە - لە راستىدا - خۆشەويستى يەكى پىر ھەز و تاسەيە بۇ بەھەشت و ميوە كانى، بە رادەيەك ئەو ميوەيەى لەم دىيايەدا دەيخۇيت و

"الحمد لله" ی له سهر ده کهیت، له بهه شتدا ده بیټ به میوهیه کی بهرجه سته ی خاوین و پیشکه شت ده کریت. که واته تۆ لیږه "میوه" ده خوږیت و له ویش "الحمد لله" تۆش ده کهیت له شیوه ی میوهیه کی بهرجه سته ی بهه شتدا!

جا له بهر نه وه ی خواره مهنی و میوه کان که لیږه ده یانغوږیت، نیعمه ت به خشین و ئاوړدانه وه ی په روه دگاریان تپدا ده بینیت و، بهم کاره شت شو کرانه بژیږی مهنه وه ی پان له سهر پیشکه شت ده کهیت، نه و له بهه شتدا بۆت ده بن به خواره مهنی و میوه ی خوږ و پیشکه شت ده کرین، وه که به دهقی فهرمووده ی پیروژ و ئاماژه کانی قورئان چه سپاوه و، دانایی و میهره بانی فراوانی خوای گه ورهش داخوازه تی.

❖ ئاماژه ی دووهم:

خۆشو یستنی په وای "نه فس" (ده روون) واته: خۆشو یستنی له دنیا دا له سهر بناغهی: بینیتی که موکووړی په کانی نه که چاکی په کانی و، هه ولدانی ینگه یاندن و چاوډیری و پاکژ کردنی به شهفه قهت و میهره بانی و، هاندانی بۆ ربی خیر و چاکه.. نه نجامی نه و خۆشه ویستی په که بهم چه شنه بیټ، نه وهیه که به دیهینه ری مه زن له و دنیا دا چه ندین خوږ و یسترای نه و تۆی پی ده به خشینت که شایانی نه و نه فسه و بهه شت بیټ..

چونکه نه و "نه فس" هی له دنیا دا له پیناوی خوای گه وره وازی له هه و او ئاره زووی خۆی هیناوه و، نه ندام و ئامیږه جۆراو جۆره کانیشی به باشرین و نه و او ترین شیوه به کار هیناوه، خواوه ندی به دیهینه ری به خشنده له پاداشتی نه و خۆشه ویستی په ره و او ئاوږته ی خواپه رستی په دا، به "حور العین" پاداشتی ده داته وه که له حه فتا چه شنی پۆشاکی بهه شتدا خۆیان ده نوینن. نه و بهه شته ی که دارای چه ندین جۆری جوانی و ناسکی و نهر مونیانی په و، نه و جۆری یانه ش که خواوه نی حه فتا جۆری جوانین، به پاده یه که ده لینی هه ر بۆ

خۆیان به‌هه‌شتیکی به‌رجه‌سته‌ی بچوو‌کن و گیانیان به‌به‌ردا کراوه، تا‌کو چاوی ئەو "نەفس"‌ە‌ی پێ‌ی بگه‌شێته‌وه که گوێ‌پرایه‌لێ‌ی خوا‌ی گه‌وره‌ی کردووه، و ئەو هه‌ستانه‌شی پێ‌ی ب‌سره‌وێت که ملکه‌چی فه‌رمانه‌کانی خوا‌ی گه‌وره‌ بوون.. ئەم ئە‌نجامه‌ هیچ گومانێکی تێ‌دا نی‌یه، چونکه ئایه‌ته‌کانی قورئانی پێ‌رۆز به‌ دڵنیایی پرایده‌ گه‌یه‌نن.

پاشان ئە‌نجامی خۆشه‌ویستی "لاوی"، واته‌ ئە‌نجامی به‌ کارهێنانی هێز و هه‌ره‌تی تافی لاوی له‌ په‌رس‌تن و ته‌قوا‌دا: لاوی‌یه‌کی هه‌میشه‌یه‌ له‌ خانه‌ی مانه‌وه و نیعه‌تی به‌رده‌وامی به‌هه‌شتدا.

❖ ناماژه‌ی سێ‌هه‌م:

ئە‌نجامی دوا‌پۆ‌ژیش بۆ "خۆشه‌ویستی هاوسه‌ری ژیا‌ن" که له‌سه‌ر بناغه‌ی په‌وشت جوانی و شه‌فه‌قه‌ته نه‌رمونیا‌نه که‌ی خۆشت بو‌یت، ئەو خۆشه‌ویستی‌یه‌ی که له‌ سه‌ری‌چێ‌ی و گونا‌ه‌باری بی‌پا‌ری‌زێت، ئە‌نجامی ئە‌م خۆشه‌ویستی‌یه‌ ئە‌وه‌یه که ئەو هاوسه‌ره‌ باشه‌ له‌ به‌هه‌شتدا ده‌بی‌ت به‌ خۆشه‌ویست و هاو‌پێ‌ی راست و هاو‌ده‌می دڵ‌ده‌ره‌وه‌ی مرۆف.. هه‌روه‌ها جوانی و قه‌شه‌نگی و پا‌زا‌وه‌یی ئەو له‌ به‌هه‌شتدا گه‌لێ‌ له‌ هی "حور العین" د‌ل‌گیر‌تر و قه‌شه‌نگ‌تر ده‌بی‌ت و، له‌ گه‌ل‌ می‌رده‌که‌یدا به‌ خۆشی و کامه‌رانی ده‌دو‌ین و پرو‌دا‌وه‌کانی پ‌رۆژ‌گارا‌نی پێ‌شو‌ویان یاد ده‌که‌نه‌وه.. خوا‌وه‌ندی میه‌ره‌بانی به‌خشنده‌ ئا‌وا به‌تێنی داوه، خۆ ماده‌م به‌تێنی داوه، ده‌بیاته‌سه‌ر.

❖ ناماژه‌ی چواره‌م:

ئە‌نجامی خۆشه‌ویستی "دا‌یک و با‌وک و منال"‌یش ئە‌وه‌یه که: هه‌رچه‌ند ئەو خێزانه‌ به‌خته‌وه‌ره‌ پ‌له‌کانی به‌هه‌شتیان له‌ یه‌ ک‌تر جیا‌وا‌زه، به‌لام خوا‌ی گه‌وره‌ی به‌خشنده‌ی میه‌ره‌بان چا‌که‌یان له‌ گه‌ل‌ ده‌کات و به‌ یه‌ ک‌تریان شاد ده‌کاته‌وه، ئەوانیش له‌ گه‌ل‌ یه‌ ک‌تر دا‌ده‌نیشن و گفتو‌گۆ ده‌که‌ن به‌ چه‌شنێک

كە شياوى بەهەشت و خانە و لانەى ھەمىشەيى بىت، وەك بە دەقى قورئان ئەمە چەسپاوە.

ھەر و ھا ئەو منالانەش كە پىش بائە بوونيان لە دنيا كۆچيان كردووە، خواو ەند نىعمەتى يارى و گەمە و گائە كردن لە گەلياندا بە باوك و دايكانيان دەبەخشىت، ئەو منالانەيان بۆ دەكات بە منالى ھەمىشەيى (ولدان مەخلدون) لە جوانترين و خۆشەويست ترين شىو ەدا كە ھەزى پى بکەن..

بەمەش ئارەزووى گەمە و گائە كردن لە گەل منالدا، كە لە ناخى سروشتى مەزفەدا رەگى داكو تاو ە، دابىن دەبىت. ئىتر تام و لەزەت يىكى ھەمىشەيى و بەردەوامى لە بەھەشتدا لى دەچىژن، چونكە ئەو منالە بچوو كانەى كە نە گەيشتوونەتە تەمەنىك ھىچ تەكليفيكيان لى بكرىت، بە نەمرى و ھەمىشەيى لە گەلياندا دەمىننەو ە.

زوو تر و ا گومان دەبرا كە لەبەر ئەو ەى لە بەھەشتدا زاوزى نى، ئەو ا يارى و گائە و گەپشى لە گەل منالدا تىدا نى، بەلام لەبەر ئەو ەى كە بەھەشت باشترين لەزەتە كانى دنياى تىدايە، ئەو ا دەبنى يارى و گائە و گەپشى لە گەل منالدا - بە باشترين و جوانترين شەكل و شىو ە - تىدا بىت. كەواتە مژدەبىت لەو باوك و دايكانەى كە لە دنيادا جگەرگۆشە و

كۆرپە كانيان كۆچيان كردووە!

❖ نامازەى پىنچەم:

ئەنجامى خۆشەويستىشت بۆ ھاوړى و خزمە باشە كانت كە بە داخوازيى: "الحب فى الله" خۆشت دەوین، لەو ەدايە كە لەودنيادا بەرامبەر يە كترى دادەنیشن و يادداشتە كانى زوو ترى پۇزوانى دنيا و يادە جوانە كانتان بۆ يە كتر دەگىرپنەو ە، كاتىكى خۆش و شاد بەم چەشنە گفتوگۆ و دانىشتنە بەسەر دەبەن، وەك بە دەقى قورئانى پىرۆز چەسپاوە.

❖ ناماۋەى شەشم:

ئەنجامى خۇشويستنى پىغەمبەران - درووردىان لەسەرىت - و ئەوليا و پياوچاكانىش، وەك قورئانى پىرۆز روونى دەكاتەو، ئەو يەكە: شەفاعەتى ئەو پىغەمبەرە بەرپىز و ئەوليا و پياوچاكانەت لە جىهانى بەرزەخ و حەشرى مەزندا دەست دەكەوئىت، سەرەراي ئەو ەى كە تۆ بەم خۇشەويستى يەت لە رېۋنەى پلە بەرز و شياوەكانى ئەوانەو سوودمەند و بەرەوەر دەيىت.

بەلئى، دەقى فەرموودەى پىرۆز راپىدەگەيەنئىت كە: "المرء مع من أحب"^(۱). كەواتە مروؤف دەتوانئىت بە پەيوەندىي خۇشەويستى و شوئىكەوتنى خۇشەويستەكەى، بىگات بە بلندترين پلەى ئەو خۇشەويست و ھاوەلەى خۇى.

❖ ناماۋەى حەوتەم:

خۇشويستنى شتە جوانەكان و بەھاريش، واتە بۆروانىيان لەو پروانگەپەو كە دەلئىت: (چەندە جوان دروست كراو) و، ئاراستە كردنى ئەو خۇشەويستى يەت بۆ ئەو جوانى يانەى وان لە پشتى ئەو شتە جوانەو، ھەروو ھا بۆ جوانىي كردار و پىكوپىكىيان و بۆ جوانىي درەوشانەو كانى ناوە جوانەكانى خواى گەورە كە لە پشتى ئەو كردارانەو، بۆ درەوشانەو سىفەتە مەزەنەكان كە لە پشتى ئەو ناوە جوانانەو... ھتد بەم پىيە تا دەپروات.. ئەنجامى ئەم خۇشويستە پەوايە:

بىننى جوانى يەكى ئەوتۆيە كە ھەزاران ھەزار ئەوئەندەى ئەو جوانى يە بلندەى كە لە بەدپەيتر اواندا بىنئىت بەرز و بالاترە. واتە بىننى درەوشانەو ناوە جوانەكانى خواى گەورە و جوانىي سىفەتە مەزەنەكانىيەتى، بە چەشنىك

(۱) رواه البخاري، كتاب الأدب.

شیایوی به ههشت بیست. ئه مهش له پادهیه کی وادایه که ئیمامی په بیانی -
 خوالییی پازی بیست - فهرموویه تی: (جوانی و نه رمی و ناسکی په کانی
 به ههشت، له راستیدا، وینه و تیشکدانه وای ناوه جوانه کانی خوالی
 گه وهره). ئنجا تۆیش فهرموو بیرى لى بکه ره وه!

❖ ناماژهی ههشتم:

خۆشه و یستیی ره وای شیوات بۆ دنیا، واته ئه گهر دنیات له گهڵ
 بیر کردنه و ههلا له دوو پرووه جوانه که ی خۆش بویت که بریتین له وهی
 "کیلگه ی دوا پرۆزه" و "ئاوینه ی درهوشانه وهی ناوه جوانه کانی خوالی
 گه وهره یه"، ئه بنجامی دوا پرۆزی ئه م خۆشه و یستیی په ئه وه یه که:
 له و دنیا دا به ههشتیکه ئه و نه ده فراوانت بێ ده به خشریت که جیی هه موو
 ئه م دنیا یه تیدا ده بیته وه، به لام وه کو ئه م دنیا نی یه، واته له ناو ناچیت،
 به لکو هه می شه یی و به رده وامه. ئنجا له ئاوینه کانی ئه و به هه شته دا
 درهوشانه وهی ناوه جوانه کانی خوالی گه وهره شت - که له دنیا دا هه ندیکت
 له سی به ره لاوازه کانی بینى - به ره نگینترین دره خشانى و جوانى پیشان
 ده درین.

پاشان خۆشه و یستیی دنیا له و پرووه که "کیلگه ی ئه و دنیا یه" واته به و
 حسابه ی که دنیا شه تلگایه کی گه لى بچوو که بۆ چاندنی ئه و تۆوانه ی له
 دوا پرۆزا بهر ده گرن، ئه بنجامی ئه م خۆشو یستنه ی که له م پرووه یه:
 میوه و به رو بوومی به ههشتیکه که جیی هه موو دنیا ی تیدا ده بیته وه،
 چونکه سه رجه می ئه و هه ست و شعورانه ی که له دنیا دا بۆ مرؤف وه کو
 تۆوی بچووک و ابوون، له و به هه شته دا هه موویان به ته وای ده بشکوین و سه ر
 ده رده هین و، تۆوه بچوو که کانی توانا و لی هاتن و ئاماده ییه سه ر و شتی په کانی
 ناخی مرؤفیش له وئ وهک گو له گه نم ده میان به گوڵ ده که نه وه و هه موو
 جوژه کانی له زهت و که مالات له گه ل خۆیان هه لده گرن..

ئەم ئەنجامە بە پېنى داخوازي مېهره باني فراوان و دانايي پره‌اي خواي گه‌وره، ئەنجاميني پره‌وا و سەلمېتراوه. جگه‌ له‌ وهش كه به ده‌قي فرموده‌ي پېنغه‌مېر ﷺ و ئاماژه‌ كاني قورئاني پېرؤزېش چه‌سپاوه.

جا له‌ بهر ئەوه‌ي تۆ دنيات له‌ بهر ئەو پرووه‌ چه‌پەل و خراپه‌ي خۆش نويستووه‌ كه سەرچاوه‌ي هه‌موو تاوانپكه‌، به‌لكو خۆشه‌ويستي به‌ كه‌ت ئاراسته‌ي دوو پرووه‌ كه‌ي تری كردووه‌، واته‌ ئەو خۆشه‌ويستي به‌ت بۆ دنيא پرووي له‌ "ناوه‌ جوانه‌ كاني خوا" و "دواپۆژ"ه‌ و له‌ پېناوي ئەم دوو پرووه‌يدا پهبه‌ نديت له‌ گه‌لدا به‌ستووه‌، به‌ نيازي خواپه‌رستي ئەو دوو پرووه‌ي ئەوت ئاوه‌دان كردووه‌ ته‌وه‌، كه‌ ئەمه‌ش له‌ راده‌يه‌ كدایه‌ وه‌ك ئەوه‌ي پېر به‌ هه‌موو دنيא خواپه‌رستيت كرديت..

ئەوا بزانه‌ ئەو پاداشته‌ي كه‌ له‌م خۆشه‌ويستي به‌وه‌ ده‌ستت ده‌كه‌ويت ده‌بني له‌م دنيايه‌ گه‌لتي فراوانتر ييت. ئەمه‌ش شتيكه‌ مېهره‌باني و دانايي خواي گه‌وره‌ داخوازيه‌تي.

پاشان ماده‌م ئەم خۆشه‌ويستي به‌ت له‌ بهر خۆشه‌ويستي قيامه‌ت بووه‌ و دنيات كردووه‌ به‌ كېلگه‌يه‌ك بۆ دواپۆژ و، خواي گه‌وره‌ت له‌ گه‌لدا خۆش ويستووه‌، دنيات به‌ ئاوينه‌يه‌ك زانيوه‌ بۆ پيشانداني ناوه‌ جوانه‌ كاني.. ئەوا بئ هېچ گومانينك ده‌بني له‌ به‌رامبه‌ر و له‌ پاداشته‌ي ئەم خۆشه‌ويستي به‌دا، خۆش ويستر اوينك دابنريت كه‌ له‌م دنيايه‌ فراوانتر ييت. دياره‌ ئەو پاداشته‌ جگه‌ له‌ به‌هه‌شته‌ي كه‌ له‌ ئاسمانه‌كان و زه‌وي فراوانتره‌، هېچي تر نيه‌.

پرسيار: چ سوودينك هه‌يه‌ له‌ به‌هه‌شته‌دا كه‌ به‌ ئەندازه‌ي دنيا فراوان ييت؟

وه‌لام: ئەگەر بتوانيت به‌ خيرايي ئەندېشه‌ به‌ هه‌موو هه‌رىم و لايه‌كي گۆي زه‌ويدا بپۆيت و، پاشان سه‌ر له‌ زۆربه‌ي ئەستېره‌ كاني ئاسمان

به‌هیت، ئەوا ده‌لێیت: (هه‌موو جیهان ه‌ی منه). ئەم ب‌پ‌یاره‌شت پ‌ڕی له‌ بوونی مه‌لائیکه‌ت و خه‌ل‌کانی تر و زینده‌وه‌ران نا‌گ‌رێت که له‌م جیهانه‌ فراوانه‌دا له‌ گه‌لدان.. به‌ هه‌مان جۆر ده‌توانیت ب‌لێیت: (ئەو به‌هه‌شته‌ ه‌ی منه) با پ‌ریش ب‌یت له‌ که‌سانی تر که ده‌چنه‌ ناویه‌وه.

له‌ په‌یامی "به‌هه‌شت" دا که وته‌ی بیست و هه‌شته‌مه‌، هه‌روه‌ها له‌ په‌یامی "ئێخ‌لاس" دا ئەو فەرمووده‌یه‌مان پ‌روو کردووه‌ته‌وه‌ که ده‌فه‌رموی: (به‌هه‌شتی هه‌ندێ که‌س فراوانی په‌که‌ی پ‌نج س‌ده‌ سا‌له‌).

❖ ئاماژه‌ی نۆه‌هم:

ئه‌نجامی ئیمان به‌ خ‌وای گه‌وره‌ و خ‌وش‌ویستنی:

بینینی جوانی خ‌اوێن و که‌م‌الی به‌رز و پاکی زاتی مه‌زنی خ‌وای گه‌وره‌یه‌، وه‌ک به‌ فەرمووده‌ی "صه‌حیح" چه‌سپاوه^(۱). سه‌عاتیکی ئەم بینینه‌، هه‌زار هه‌زار س‌الی نیعه‌ته‌کانی تری به‌هه‌شت ده‌هێنێت^(۲)، که سه‌عاتیکی ئەو نیعه‌تانه‌ی به‌هه‌شتیش هه‌زار هه‌زار س‌الی خ‌وش‌گ‌وزه‌رانیی دنیا ده‌هێنێت. وه‌ک به‌ په‌که‌نگی لای زانایان و ئەه‌لی که‌شف چه‌سپاوه.

(۱) عن أبي هريرة رضي الله عنه أن ناساً قالوا: يا رسول الله هل نرى ربنا يوم القيامة؟ فقال رسول الله ﷺ: هل تضارون في رؤية القمر ليلة البدر؟ قالوا: لا يا رسول الله. قال: هل تضارون في الشمس ليس دونها سحاب؟ قالوا: لا. قال: فإنكم ترونه كذا. فمرمووده که به‌ درێژی ئیمامی بوخاری و ئیمامی موس‌لیم پ‌ه‌ویه‌یان کردووه‌.

(۲) له‌ ده‌قی فەرمووده‌دا هاتووه‌ که: "... قال: فيكشف الله تبارك وتعالى تلك الحجب، ويتجلى لهم، فيغشاهم من نوره شيء لولا أنه قضى عليهم أن لا يحترقوا لا تحرقوا مما غشاهم من نوره. قال: ثم يقال لهم ارجعوا إلى منازلكم. قال فيرجعون إلى منازلهم وقد خفوا على أزواجهم وخفين عليهم مما غشاهم من نوره تبارك وتعالى. فإذا صاروا إلى منازلهم تراد النور وأمكن حتى يرجعوا إلى صورهم التي كانوا عليها. قال فتقول لهم أزواجهم: لقد خرجتم من عندنا على صورة، ورجعتم على غيرها؟ قال: فيقولون: ذلك بأن الله تبارك وتعالى تجلى لنا فنظرنا منه ما خفينا به عليكم..." (رواه البزار - پروانه: الترغيب والترهيب للمنذري ج ۴/ص ۵۵۶ - په‌راویزی دانەر خ‌ۆپه‌تی. واتای فەرمووده‌که‌ی ه‌یناوه‌، ئێمه‌ ده‌قه‌ که‌مان ه‌ینا).

بهم غورونه‌ی خواره‌وه ده‌توانیت ږاده‌ی ئه‌و شه‌وق و تاسه‌مه‌ندی و
ثاره‌زووه توند و به‌تینه لیک بده‌يته‌وه که بؤ بینینی ئه‌و جوانی‌یه خاویڼ و
که‌ماله به‌رز و پاکه له سروشتی مړوځدا قولپ ده‌دات و له جوش و
خړوځدایه:

هموو مړوځلیک له هه‌ست و د‌روونی خویدا حه‌زیکي به‌ینینی تیدایه بؤ
بینینی حه‌زرتی سلیمان - دروودی خوای له‌سر بیت - که "که‌مال" ی پنی
به‌خشرا بوو.. هه‌روه‌ها هه‌ستیش به تاسه‌مه‌ندی‌یه کی گه‌رمو‌گورپ ده‌کات بؤ
بینینی حه‌زرتی یووسف - دروودی خوای له‌سر بیت - که به‌شیکی
"جوانی" ی پنی سپړدرا بوو..

ثایا ده‌بی حه‌ز و ثاره‌زوومه‌ندی مړوځ چنده بیت بؤ بینینی
"جوانی" یه‌کی خاویڼ و "که‌مال" یکی به‌رز و پاک، که به‌هه‌شتی هه‌میشه‌یی به
هموو جوانی و نیعمه‌ت و که‌مالا تیکیه‌وه، که چنده‌ها جاری له‌ژماره‌به‌ده‌ر
له "جوانی" و "که‌مال" ی دنیا به‌رزتره، یه‌کیکه له دره‌وشانه‌وه کانی ئه‌و
جوانی و که‌ماله؟

اللهم ارزقنا في الدنيا حَبَّك وحبَّ ما يقربنا إليك، والإستقامة كما
أمرت، وفي الآخرة رحمتك ورؤيتك.

﴿سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ﴾.

اللهم صلِّ وسلِّم على من أرسلته رحمة للعالمين، وعلى آله وصحبه
أجمعين. آمين.

پرسه ی منالیک

باسمه سبحانه

﴿وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ﴾

بۆ برای تازیزی ئاخیره تم، به ریز: "حافظ خالید"

بسم الله الرحمن الرحيم

﴿وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ • الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ

رَاجِعُونَ﴾ (البقرة: ۱۵۵-۱۵۶)

برام!

هه والی مردنی مناله که تان گه لی تازاری دام. به لام هه موو فه رمانیک به دهستی خوای گه وره به. رازی بوون به قهزا و ته سلیم بوون به قه ده ری نهو، درووشمی موسلمانیتی به.

له خوا ده پاریمه وه ئارامی به کی ره نگیتان بین به خشیت و، مناله که تان بۆ بکات به پشتگیر و تکا کار له پوژی دوا پیدا.

والیره دا بۆ ئیوه و بۆ هه موو موسلمانیکی خاوهن ته قوا و له خوا ترس، پینج خالی و باس ده کهین که مزگینتی به کی خوش و دل دانه وه به کی راسته قینه یان تیدا بییت:

● خالى يەكەم:

واتا و نەينى ئايەتى پىرۇزى: ﴿وَلَدَانْ مُخَلَّدُون﴾ بەم جۆرەيە:

منالى ئيمانداران كە پىش بالغ بوونيان كۆچى دوايان كىردو، لە بەهەشتدا بە خۇشەويستى دەمىنەو و ھەتاھەتايى دەبن بە شيۋەيەك كە شياوى بەھەشت يىت و، دەبن بەھۆى دلخۇشى بۆ دايكان و باوكانيان كە رۆشتوونەتە بەھەشت و، ناسكترىن چىزى ھەمىشەيى بۆ ئەو دايك و باوكانە دايىن دەكەن كە برىتىيە لە خۇشەويستى و دواندىنى منال.

جالەبەر ئەو ھەموو شتىكى خۇش و بەلەزەت لە بەھەشتدا ھەيە، ئەوا ئەو وتەيە راست نىيە كە دەلتى: (لەبەر نەبوونى زاووزى لە بەھەشتدا، خۇش ويستى مناليشى تىدا نىيە و، گەمە و گالتەش لە گەلياندا لەوئ دەست ناكەويت)..

نەخىر.. ئەم وتەيە راست نىيە. چونكە خۇشەويستى منالان - كە دەسكەوتىكى گەورەيە - و گەمە و گالتەش كىردن لە گەلياندا، بە مليۇنەھا سال لە بەھەشتدا، بەوپەرى پىكوپىكى و دوور لە ھەموو تارىكى و لىلىيەك بەردەوام دەيىت، لە برى ئەو دە سالە كورت و پر ئەشكەنجە و ئازارەي كە لە دنيادا لە گەليان دەبرىتە سەر.

ئەم ئايەتە پىرۇزە بە رستەي: ﴿وَلَدَانْ مُخَلَّدُون﴾ ھەموو ئەم و اتايانەمان پىي رادە گەيەنيت و، ئەمەش دەيىتە مزگىنىيە كى گرنگ بۆ باوپرداران و بەختيارىيە كە بۆ دواپۇزىيان.

● خالى دووھەم:

سەردەميك پياويك لە بەندىخانەدا بوو. ماوہەيە كى زۇرى نەخاياند كۆرە خۇشەويستە كە شيان خستە لاي! ئيتز جگە لە ئازارى تايەتبي خۆى، ئازارى

کوپره‌کەشی و نەتوانینی دایین کردنی ھەوانەوہی، ئەوہندەہی تر ئازارە کەہی
ئەوی زیاد کردبوو..

فەرمانپەر ھا کەش، لەبەر ئەوہی زۆر مێھرەیان بوو، مەزەپەکی نارد بۆ لای
ئەم پیاوہ کە پێی بلێت:

(ھەر چەند ئەم منالە کوپری تۆیە، بەلام لە ھەمان کاتدا یەکیکە لە
دانیشتوانی ولاتە کەم و گەلە کەم. وا ئیستا دەییەم بۆ لای خۆم و لە
کۆشکیکی گەورەہی پەنگین و رازاوہدا پەرورەدەہی دەکەم).

باو کە بەند کراوہ کەش کە ئەمەہی بیست، دەستی دایە گریان و ئاخ و
تۆف کردن و خەفەت خواردن.. پاشان وتی:

(نەخیر، ناتاندەم.. چونکە ئەم کوپرە ھۆی دلنەواایمە لەم
بەندیخانەہەدا)!

ھاوہلە کانی بەندیخانەہی پێیان وت:

(برادەر! ھیچ پێویست بە خەم خواردن ناکات و خەفەتیش دادی تۆ
نادات. ئەگەر تۆ خەمی کوپرە کەتە، ئەوا ئەو بۆ کۆشکیکی بەرینی رازاوہ
دەپروات لە بریی مانەوہی لەم بەندیخانە تەنگ و نالەبار و پزێوہدا. خۆ ئەگەر
خەمی خۆشتە و بە دوای بەرژوہەندی تاییبەتی خۆتدا دەگەریت، ئەوا باش
بزانە کە ئەگەر کوپرە کەت لێرەدا بۆ مەبەستی دلدانەوہ و خەمپەرەینی تۆ
بمێنیتەوہ - کە ئەمەش سوودێکی کاتیە و لەوانەیشە ھەر گێز نەیتەدە -
تووشی ئازار و ئەشکەنجەہی کی زۆر دەیت.

بەلام ئەگەر پرواتە ئەو کۆشکەہی پادشا، دەیت بە ھۆی دەستکەوتنی
ھەزاران سوود بۆتۆ، چونکە مانەوہی ئەو لەوئی، دەیتە تەکا کەرت و ھۆی
جوولاندنی بەزەہی فەرمانپەر ھا سەبارەت بە تۆ، ئێتر پۆژێک دیتە پێش کە
فەرمانپەر ھا حەز بکات لە گەل کوپرە کەتدا بە یەکتەر شاد ببنەوہ. خۆ گومانیشی

تېدا نې يه كوپره كهت نانيرېته وه بهنديخانه بؤ لای تو، بهلكو تو دهرده كات و ده تباته ناو ټو كوشكه و، له وئې به ديتنې شاد و بهخته وهر ده بيت.. ټمه له كاتېكدا كه ټه گهر تو گوپړاږه ټې پادشا بيت و باوهر پ ټنې هه بيت).

ټيستاش براي نازيزم!

ده ټنې باوهر دارانې هاووينې تو له پوښنایې ټم نموونه يه وه بير بكه نه وه كاتنې منالتيكان كوچې دوايې ده كات. واته ده ټنې بهم جوړه بير بكه نه وه:

(ټم مناله ټنې گوناوړه و پاكه.. به ديهيڼه ريشې تابليي خواوېنې به زه يې و ميهړه بانه.. ميهړه بانې و چاو ديري ټو خواوېنده گه وړه و ميهړه بانه ش برديه وه بؤ لای خؤي له بريي ټو دلسؤزي په كورت و پهر وهرده كه موكوړې من و، له بهنديخانه ي ټيش و بازار و به لای دنيا دهر بازي كرد و ناردې بؤ بهه شته گه وړه و رازاوه كه ي خؤي.. خؤز گم به خؤي! چهنده به ختياره! ياخوا پيرؤز و نوشي گيانې بيت! كي دوزانيت گهر ليره نمايه ته وه چيې ده كرد؟ هه لسو كهوتي لهم دنيايه دا چؤن ده بوو؟ ههر له بهر ټوه شه كه خه فته ي بؤ ناخؤم و به بهخته وهرې ده زانم.

ماو ته وه بيرنك له سوودي تايه تيې خؤم بكه مه وه.

به ټنې، ټه گهر نمايه، ټو پهرې ټو سووده ي كه لييه وه ده ستم ده كهوت هيڼده ده بوو كه ده يتوانې بؤ ماوې ده ساليك خو شه ويستي په كي ټاو ټي ټي نازاري دنيا م بؤ داين بكات. دواي ټوه ش ټه گهر كوپړكي باش و دلسؤز و له كارو باري دنيا دا ليها توو بوايه، له وانه يه هه ندي يارمه تي و هاو كار يې له گه لمد ا بكر دايه.

به لآم به مردنه كه ي خو شه ويستي په كي يي گهر دي ده يان مليؤن سالي بهه شتي هه ميشه يې بؤ ده سته بهر كردم و، بوو به تكا كارم له لای خواوېندي ميهړه بان، تاكو منيش پرؤمه بهه شتي هه ميشه يې خانه ي به ختياري. كه واته

ئه گهر به‌رژه‌وه‌ندی خۆیشم لیک بده‌مه‌وه، ده‌بی هیچ خه‌فه‌تیک نه‌خۆم، چونکه ههر شتیک که خوا وستی له‌سه‌ر بوونی هه‌بیته، ههر ده‌بی بیته. له لایه‌کی تریشه‌وه: ئه‌گهر که‌سیک سوودیکه‌ی گومان لیکراوی خیرای له ده‌ست ده‌رچوو بیته، به‌لام له‌هه‌مان کاتدا هه‌زار سوودی بێ گومانی داهاتووی ماوه‌یه‌ک دره‌نگی بۆ به‌جێ ما بیته، ههر گیز خه‌فه‌ت و تازار ده‌رنا بریت و نا ئومیدی سه‌ری تێ ناکات).

● خالی سی‌هه‌م:

ئه‌م مناله‌ی که‌ کۆچی دوا یی کردووه، به‌نده و به‌دیها تووی خوا به‌کی میه‌ره‌بان و خاوه‌ن به‌زه‌یی بوو، هه‌روه‌ک هاو پێ و براده‌ریک بوو خرای گه‌وره‌ له‌ لای دایک و باو کی داینا بوو، تا کو له‌ ژێر چاودێری ئه‌واندا به‌یته‌وه. هه‌روه‌ها خوا وه‌ند ئه‌و دایک و باو که‌ی کرد بوو به‌ دوو خزمه‌تکاری دتسۆزی ئه‌و مناله‌.

پاداشتی پێشه‌کی و زووی ئه‌و خزمه‌ته‌یشی پێ به‌خشیبوون، که‌ ئه‌و به‌زه‌یی و شه‌فه‌قه‌ته به‌تام و چێژه‌ی باوک و دایکه به‌رامبه‌ر مناله‌کانیان. وا ئیستاش ههر ئه‌و به‌دیته‌ره‌ خوا وه‌ن سۆز و به‌زه‌یه‌ که - له‌ هه‌زاردا نۆسه‌د و نه‌وه‌د و نۆ به‌شی ئه‌و مناله‌ هی ئه‌وه - گهر میه‌ره‌بانی و دانسته‌ که‌ی خواستیان وا بوو مناله‌ که‌ به‌نه‌وه و کار و ئه‌ر که‌ کانی ئه‌ستۆی کۆتایی پێ به‌یته، ئایا ده‌بی مرو‌فی موسلمان و ئه‌هلی ئیمان بگریه‌ن و نا ئومیدی ده‌ر بپه‌ن؟ یان ئایا ده‌گونی ده‌ست بکه‌ن به‌ شین و هاوار و گریان، که‌ ئه‌مه‌ش - له‌ راستیدا - ده‌یته‌ سه‌کالا کردن له‌ خوا وه‌نی هه‌زار به‌شه‌ که‌ له‌ به‌رامبه‌ر به‌شیکه‌ی ساکاری به‌چوو که‌وه؟

ئه‌م چه‌شنه‌ په‌فتاره‌ ته‌نها له‌ بێ ئاگا و گو‌م‌رایانه‌وه ده‌وه‌شیته‌وه، نه‌ک ئیمانداران!

● خالي چواره م:

ته گهر دنيا هه تاهه تايي بوايه ..

ته گهر مروف تيايدا هه ميشه يي بوايه ..

يان:

ته گهر "جودايي" ته به دي بوايه ..

ته و کاته ناو ميدي و خه فته و ئازار واتايه کي تيدا ده بوو.

به لام ماده م دنيا ميو انخانه يه کي سه ره پري يه، ته واته و مناله کوچ کر دووه بو
هه ر لايه ک بپروات، ئيمه ش و ئپوه ش - هه موومان - بني گومان ده رزين بو
ته وئي. ته م مردنه ش ته نها بو ته وني يه، به ئکو راسته شه قاميکه بو هه موان. هه ر
که سيک له م سه رزه وي يه دايه ده بني روژيک پيايدا بپروات.

جا له به ر ته وهي جودايي هه ميشه يي ني يه، ته واته روژاني داهاتوو، چ له
به رزه خ و چ له به هه شتدا، به يه کتر شاد ده بنه وه. هه ر له به ر ته وه شه که
پنوسته مروف له هه لويستيکي وادا بليت:

(ته مه فه رماني خوايه و .. هه ر ته و به خشيو يه تي و هه ر ته و يش
بردوويه تيه وه).

هاو ده م له گه ل ته مه شدا، ده بني کالاي ئارامگرتن و شوکرانه پيژري
پيوشين و بليين:

"الحمد لله على كل حال".

● خالي پينجه م:

ميه ره باني (شه فته قه ت) ناسکرتين و جوانرتين و شيرينرتين و پاکرتيني
دروشانه وه کاني ميه ره بانيي خواوه نده و، ئيکسيريکي نووراني يه و، له
عيشق گه لتي کار يگه رته و، کورترين و زووترين رينگا و هزي گه يشتني شه
به خواوه ندي گه و ره.

به‌لئی، هه‌روه‌ك عیشقی مه‌جازی و عیشقی دنیایی - دوا‌ی بپرنی چه‌ند قو‌ناغی‌کی سه‌خت - مرؤف ده‌گه‌یه‌نه "عیشقی سه‌قیقی" و، له‌ویوه‌ خاوه‌نه‌كه‌ی به‌خوا‌ی بالا‌ده‌ست ده‌گات، میه‌ره‌بانی و شه‌فه‌قه‌تیش به‌هه‌مان جو‌ره؛ دلی مرؤف به‌خوا‌ی خو‌یه‌وه‌ په‌یوه‌ست ده‌كات، تا‌كو له‌كو‌رتزین رینگا و به‌جوان‌ترین شیوه‌ و به‌بی هیچ سه‌ختی و گه‌رو‌گرفتیکیش، به‌خوا‌ی خو‌ی شه‌ره‌فه‌مه‌ند بی‌ت.

بی‌گومان دایك و باوك - یان هه‌ر کامیکیان - مناله‌كه‌یان خو‌ش ده‌و‌یت و پارچه‌یه‌كه‌ له‌جگه‌ریان. جا هه‌ر کاتیك منال له‌باو‌کی ده‌سین‌رتیه‌وه، گه‌ر ئه‌و باو‌كه‌ به‌خته‌وه‌ر و ئیماندار بی‌ت، روو له‌دنيا و ده‌ده‌چه‌رخین‌یت و به‌خشنده‌ی راسته‌قینه‌ ده‌بین‌تیه‌وه و ده‌ل‌یت:

(ماده‌م دنیا ده‌پر‌تیه‌وه، ئه‌وا شایانی دل پیوه‌ به‌ستن نی‌یه. خو‌ ئه‌و مناله‌ بو‌ هه‌ر لایه‌ك ب‌روات، مرؤف هه‌ست ده‌كات كه‌ جو‌ره په‌یوه‌ندی‌یه‌کی تایبه‌تی له‌گه‌لدا هه‌یه).

به‌م جو‌ره سوود‌ی‌کی مه‌عه‌وی به‌رز و گرنگی ده‌ست ده‌كه‌و‌یت. ئه‌م مزگین‌ی و مژدانه‌ش ته‌نها بو‌ ئیماندارانن. چونكه‌ بی‌ ئاگا و گوم‌رایان له‌ مزگین‌ی و به‌خته‌وه‌ری ئه‌م پینج "راستی" یه‌ بی به‌شن. ده‌توانن ئه‌و باره‌ ده‌روونی‌یه‌ ئازار به‌خش و به‌سو‌یه‌ی ئه‌وانتان بو‌ ده‌ربكه‌و‌یت کاتی كه‌ هه‌ریه‌ك له‌وان به‌م جو‌ره بیر ده‌کاته‌وه و ده‌بین‌ت:

تاقانه‌یه‌کی هه‌یه و زو‌ریشی خو‌ش ده‌و‌یت، كه‌چی ئیستا له‌ سه‌ره‌مه‌ر گدا ده‌بین‌تیه‌وه و، بیر له‌ سه‌بین‌تی ئه‌و ماله‌ی ده‌کاته‌وه له‌ بری جیگا و پ‌نخه‌فی نه‌رمی ماله‌وه‌ی له‌ناو خا‌کدا را‌کشاوه. هینده‌ش به‌هه‌لدا چووه‌ كه‌ - به‌ ئه‌ندیشه‌ی خو‌ی - پ‌نی وایه‌ مردن "نه‌بوون" و "جو‌دایی" یه‌کی هه‌میشه‌یه‌ و، له‌ لایه‌کی تریشه‌وه و ات‌یه‌گات كه‌ مرؤف به‌هه‌تا‌هه‌تایی له‌ دنیا‌دا

ده ميټته وه. ئنجا به هيچ جزړي كيش سؤز و به زه يي خواوه ندى ميهره بان و،
نيعمه ت و به هه شته رازاوه كى ئهوى به دلدا نايه ت!

تؤش ده توانيت ئه مه بكه يت به تهر ازوويه ك و ئه و خه فته و ئازار و
ناؤميدى يه ي ئه وانى پنى هه لېسه نكيټيت، كه ته نانه ت تروسكاييه كيش
رووناكيي تندا به دى ناكه يت، با بؤ خؤت بزانيت تا چ راده يه ك تاريك و پر
له ناؤميدى يه.

كه چى له هه مان كاتدا ئيمان و ئيسلام - كه هؤى به خته وه ريبى هه ردوو
دنيان - به مروؤى باوه ردار ده لټين:

ئهم منالەى كه ئىستا له ئازارى سهرمه رگدايه، دواى دهر باز كردنى له م
دنيا كه م نرخ و فاني يه، به ديپه نهرى ميهره بانى ده بنيريت بؤ به هه شتى به رينى
خؤى و، ده يكات به تكا كارت له روؤى دواييدا. پاش ئه وهش ده بيت به
منالتيكى خؤشه ويستى هه ميشه بيت.

كه واته، مه شله ژئ و هه رگيز خه فته مه خؤ، چونكه ئهم جودايى و
ليكد ابرانه ي نيوانتان بؤ ماوه يه كى كاتى و كه م خايه نه. ده سا بؤ خؤت ئارام
بگره و، بلن:

"الحكم لله".

﴿إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ﴾.

الباقى هو الباقي
سه عيډى نوورسى

له باره‌ى ﴿وَلَدَانْ مُخَلَّدُون﴾ هوه

باسمه سېحانه

ئەو پروونکردنەوه‌یه‌ى ئایه‌تى پىرۆزى: ﴿وَلَدَانْ مُخَلَّدُون﴾ كە له په‌يامى:
"پرسەى منالېك" دا باس كراوه، جىايە له‌وه‌ى كە به‌شېك له تەفسىره
كۆنه كان دەلېن:

له به‌هه‌شتدا هه‌موو مرؤفېك هەر له بچوو كترىن منالەوه تا گه‌وره‌ترىن پىر،
له تەمەنى سى و سنى سالتىدا دەبن.

حه‌قىقه‌تى ئەمە - والله أعلم - ئەمەى خوارەوه‌یه:
ئەم ئایه‌ته پىرۆزه به‌راشكاوى دەسته‌واژه‌ى: ﴿وَلَدَان﴾ ى به‌كاره‌یناوه،
كە ئەمەش وا ده‌گه‌یه‌نیت:

ئەو منالە بچوو كانەى پېش بالتغ بوونىان مردوون و، بۆ به‌جېه‌پناني
فەرزه‌كانى شەرع زۆرىان لى نه‌كراوه و، خۆيشيان له‌ پرووى سوننه‌ت و
تەطه‌ووعه‌وه ئه‌و فەرزانەيان ئەنجام نه‌داوه. ئەو منالانە، له به‌هه‌شتدا هەر به
منالتي و خۆشويستراوى و به‌هه‌میشه‌يى دەمېننه‌وه، به‌چه‌شنېك شىاوى
به‌هه‌شت بېت.

به‌لام ئەوانەى گه‌يشتوونه‌ته تەمەنى حەوت سالتى و، دايك و باوكيان
- له‌بەر فېر كردن و پراھېنان - بۆ جېهه‌جنى كردنى فەرزه‌كان هانپان داون و،

له ده سالتیدا زۆریان لئى کردوون، وهك شهرع داواى كردوه، ئەوانیش له
حهوت سالتى يهوه تا بائغ بوون فهرزه كانيان - لهو پرووه وه كه بۆ ئەوان
سونته، نهك فهرز - بهجى هیناوه و، وه كو گهوره كان بهرۆزوو بوون..
ئەوانه، به چه شنى مرقفه گهوره ئایینداره كان پاداشت ده درینه وه و، له
بههشتدا - وهك ئەوان - له تهمەنى سى و سى سالتیدا ذهبن.

هەندى تەفسیر ئەمەیان کردووه به گشتى بۆ هەموو منالیک و، بى
پروونکردنه وهى ئەم راستى يه، لهو گومانه دان كه حوكمى ئەم ئایه ته گشتى
بیت، كه چى تایبه تی يه.

سه عیدی نورسى

له بریسکه‌ی حه‌فده‌هه‌م:

لالانه‌وه‌یه‌ك!

ئه‌ی ئه‌و خۆشه‌وێستانه‌م كه‌ گۆڤی له‌م یادخه‌ره‌وانه‌ راده‌ گرن!

بزانن:

من هه‌ندی جار لالانه‌وه‌كانی دلی خۆم ده‌نووسم كه‌ بۆ په‌روه‌ردگاریان ده‌كه‌م، هه‌رچه‌ند ده‌بوو بشاررانا‌یه‌ته‌وه‌ و نه‌نووسرانا‌یه‌. چونكه‌ له‌ میه‌ره‌بان‌یی خوای گه‌وره‌ ئومیده‌وارم كه‌ كاتی مردن زما‌نی بی ده‌نگ كرد، گو‌فتاری نووسینه‌كه‌م له‌ بریی زما‌نم لێ وه‌ربگریت.

به‌لێ، تۆبه‌ی زما‌نم له‌م ته‌مه‌نه‌ كورته‌مدا هه‌موو گونا‌هه‌ زۆره‌ كاتم ناگریته‌وه‌ و فریایان ناكه‌وێت. له‌ به‌ر ئه‌وه‌، ده‌مكردنه‌وه‌ی نووسینه‌ چه‌سپاو به‌رده‌وامه‌ كه‌م ده‌توانیت هه‌موو ئه‌و گونا‌هانه‌ به‌سه‌ر بكات و بیانگریته‌وه‌!

ئه‌وه‌بوو سیازده‌ سا‌ل پێش ئێستا، له‌ كاتی شله‌ژانی‌كی مه‌زنی باری رۆحی و گۆرانی پێكه‌نینی "سه‌عیدی كۆن" بۆ گریان "سه‌عیدی نوێ" به‌ به‌ره‌بانی پیری له‌ خه‌وی شه‌وگاری لاوی پێداربوو مه‌وه‌، ئه‌م مونا‌جات و لالانه‌وه‌یه‌م به‌ عه‌ره‌بی نووسی، كه‌ ئه‌مه‌ واتای هه‌ندێكه‌تی:

ئه‌ی په‌روه‌ردگاری میه‌ره‌بان و خواوه‌ندی به‌خشنده‌م!

به‌هۆی ئه‌وه‌ی كرده‌وه‌ی خراپه‌م هه‌لبژارد، ته‌مه‌ن و لاویم له‌ده‌ست ده‌رچوو، ئه‌و به‌ره‌مانه‌شیان كه‌ له‌ ده‌ست‌دا ماون، ته‌نها گونا‌هه‌ پێش و ئازاره‌كانیا‌نه‌ كه‌ مرۆف پ‌سوا و شه‌رمه‌زار ده‌كه‌ن و زیانی پێ ده‌گه‌یه‌نن و له‌

رئى لايده دەن و، چەند وەسەسەيە كىن مەزۇف بىزار و دەستەپاچە و كۆلەوار دەكەن.

خۇمىش بە بىنن بۆم دەر كەوتوۋە كە بەۋەپرى پەلە و خىرايى و بىيىچ لادان و ويستىكى خۇم و، بە چەشنى باوك و، باپىران و، خۇشەويستان و، خىزىمان و، ھاورىيائىم، لە دەرگاي گۆر نىزىك بوومەتەۋە، كە خانەي تەنپايىيە لە رىنگاي ھەمىشەيىدا، بۆ لىكداپرانى ھەتاهەتايى لەم خانەيەي كە بە دلىيىي دەزىمان خانەيە كى فانى و تىاچوۋە و، ۋەك بىسراۋە ھەردەم لە ئاۋابوون و كۆچكردندايە، بە تايىت بۆيە كىكى ۋەك مىنى خاۋەن نەفسى بە دخۋازى غەددار و فىلباز.

دەسا ئەي پەروەردگارى مېھرەبان و بەخشندەم!
بەم نىزىكانە، دەيىنم كەنە كەم پۆشيوە و رۆشتوومەتە تابووتە كەم و مالىئاۋايىم لە خۇشەويستانم كىردوۋە و، پوۋو دەرگاي گۆرە كەم كەوتوومەتە رى. ۋا لە دەرگانەي مېھرەبانىي تۇدا دەلايىمەۋە و ھاور دەكەم:

الأمان.. الأمان.. يا حنان يا منان!

لە خەجالەتتى گۆپرايەللى نە كردنت رىزگارم بكة.

ئاخ.. ۋا كەنە كەم بە ئەستۆمەۋەيە و لەسەر قەبرە كەم پراۋەستاوم و سەرم بۆ دەرگانەي بەزەيىت بەرز دەكەمەۋە و، ھانات بۆ دەھىتىم و دەلئىم:

الأمان.. الأمان.. يا رحمن يا حنان!

لە قورسىيى بارى گوناھ رىزگارم بكة.

ئاخ ۋا من بە كەنە كەم پىنچراۋمەتەۋە و، لە گۆرە كەمدا نىشتەجى بووم و پەۋانە كەران بەجىيان ھىشتووم و، چاۋەپنى لىبوردن و مېھرەبانىتىم و، بە چاۋ دەيىنم كە جگە لاي تۆ ھىچ پەنا ۋا دالەدەيك نىيە و، ھاور دەكەم:

الأمان .. الأمان .. له دهست تهنگی جیگا و بی هاوده میی نه بجامی
تاوانباری و، له دهست ناشیرینی پرووی گوناوه کان ..

یارحمـن .. یاحنان .. یامنان .. یادیان!

له هاوه لیتی گوناوه و تاوان رزگارم بکه.

ئه‌ی خوای گه‌وره‌م!

ته‌نها میهره‌بانی و به‌زه‌یی تۆ دالده و په‌نامه، سکا‌لای خهم و په‌زاره‌شم
هه‌ر ته‌نها بۆ لای تۆیه.

ئه‌ی به‌دیته‌هری به‌خشنده و په‌روه‌ردگاری میهره‌بان و گه‌وره‌م!

ئه‌م سه‌عیده به‌نده و به‌دیته‌راوه‌ی خۆت، که هه‌م لاسار، هه‌م کۆله‌وار،
هه‌م بی ده‌سته‌لات، هه‌م بی ئاگا، هه‌م نه‌زان، هه‌م بیمار، هه‌م زه‌لیل، هه‌م
خراپ‌کار، هه‌م به‌سالا‌چوو، هه‌م به‌دبه‌خت و، هه‌م له‌گه‌وره‌ی خۆی
هه‌له‌ها‌توو .. وا دوا‌ی چل سالی هه‌له‌هان، گه‌راوه‌ته‌وه و هانا و په‌نای بۆ
میهره‌بانی تۆ هه‌ناوه و، دان به‌ تاوان و گوناوه‌کانیدا ده‌نی‌ت و، گرفتاری
چه‌ندین وه‌هم و نه‌خۆشی بووه و، لی‌ت ده‌پاریته‌وه ..

جا ئه‌گه‌ر وه‌ری بگرت و لی‌ی خۆش بی‌ت و به‌زه‌یی‌ت پی‌یدا بی‌ته‌وه، ئه‌وا
تۆ ئه‌هل و شایانی ئه‌وه‌یت و له‌ هه‌موو میهره‌بانێک میهره‌بان‌تریت. ده‌نا په‌نا بۆ
چ ده‌رگایه‌کی جگه‌ له‌ ده‌رگای تۆ بیات؟ له‌ کاتی‌کدا که ته‌نها تۆ
په‌روه‌ردگاری مه‌به‌ست و حه‌قی په‌رستراویت؟

لا إله إلا أنت وحدك لا شريك لك.

آخر الكلام في الدنيا وأول الكلام في الآخرة وفي القبر:

أشهد أن لا إله إلا الله، وأشهد أن محمداً رسول الله، صلى الله تعالى عليه

وسلم.

پوړیستی فیزهت

برا نازیزه به ووه فاکانم!

"مناله خاویڼ و بڼ تاوانه کان" له پېشه کیې هموو تهوانه وون که ده بن به قوتایی پر استه قینه ی په یامه کانی نوور، به پتی داخوازی سروشتیان و، پرو د اووه کانی سهردهم. چونکه تهو مناله ته گهر هر له کاتی منالیدا وانه به کی ئیمانی به هیز وهر نه گریټ، گهلن دژواره دوايي پایه کانی ئیمان و ئیسلام له رڼو حیدا جیگیر بیټ، ته نانهت کارنکی یه کجار قورس و پر گبرو گرفت ده بیټ، به چه شنی تهو هی داوا له ناموسلما نیک بگریټ ئیسلام وهر بگریټ! به لکو زیاتر له ووهش به لایه وه نامؤ ده بیټ! به تاییهت ته گهر دایک و باو کی خوی به ته قوا و ئایینداری یه وه نه دی بیټ و، می شکیشی ته نها به زانسته دنیا ییبه کان ئاختر ایټ و گوش کرا بیټ..

له م حاله ته دا، ته م مناله له بری تهو هی چا که له گهل دایک و باو کیدا بکات، به هر کیکی قورسیان ده زانیټ و چاوه پروانی مردنیان ده بیټ! له قیامه تیشدا شه فاعه تکاریان نابیټ، به لکو سکالایان له ده ست ده کات و ده لیټ:

(بوچی ئیمان تان نه پار استم و له سهر ئیسلامه تی په روه رده تان نه کردم)؟!

جا له سهر بناغهی ته م راستی یه:

به خته وهر ترین منال تهوانه ن که رڼو شتو و نه ناو باز نه ی په یامه کانی نووره وه. چونکه تهوان به رامهر باو کان و دایکانیان باش و خر مه تگوزاری بی وهی و ته مین ده بن بویان و، ریزی شایانیان ده گرن و، دوا ی مردنی

باوكان و دايكانيان، به كرده وه چاكه كاني خزيان، چاكه له دهفته ري كرده وه كاني نهو دايك و باوكانه دا توهار ده كه و، له قيامه تيشدا - هر كهس به پني پلهي خوۍ - شه فاعه تيان بو ده كه ن.

به شي دوو هه مي قوتاياني نور: نهو ثافره تانه ن كه له سروشتي خزياندا هه ست به پښتني ده كه ن بو په يامه كاني نور. به تايه ت نه وانه ي كه كه ميك له دنيا دووره پريزن. ته نانه ت نه وانه ي ده ستيان لي داته كاندووه، چونكه گه شتوونه ته پله يه كي به رزي ته مه ن.

په يامه كاني نور بو نه وانه خوراكيكي مه عنه وي به، چونكه په كيك له بناغه كاني په يامه كاني نور "شه فقه ت" ه، كه په كيكه له جيلوه كاني ناوي: "الرحيم" ي خواي گه وړه و، له هه مان كاتيشدا هه وين و كاكله و گه وه ري تايه تي په رة گدا كوتاوي ناو سروشتي ثافره ته و، تايه نه نديي سه ره كي يانه.

به شي سني هه م: نهو نه خو ش و پيرانه ن كه به وينه ي پښتني يان به نان و ده رمان، پښتنيان به په يامه كاني نووره، با به شي وه يه كي ناسروشتي ش بيت. چونكه په يامه كاني نور به وينه ي پروناكيي خوري ناو جه رگه ي ثاسمان ژياني هه ميشه ييان بو پرون ده كاته وه و ماهيه تي ژياني فانيي دنيايان پيش چاو ده خات. جا نهو كه سانه ي كه به هو ي "نه خو شي" يا "پري" يه وه نازار به ژيانيان گه شتووه و نه وانه ش كه مردن به ثيعدامي هه ميشه يي داده ني ن، به هو ي بي ناگايي و گومرايي ده ورو به ريان، هه موو نه وانه پښتنيان به و دلته وايي و دلده انه وه و نوري ثوميده هه يه كه له په يامه كاني نور درا يه. به راده يه كه "نه خو شي" و "پري" يان هينده له لا شيرين ده كات كه فه زلي به سه ر "ته ندروستي" و "لاوي" دا بده ن!

پوختیک لے ژبانی دانر

* ناوی "به دبعوززه مان سه عیدی نوورسی"یه.

* له نیوان چیا بلنده کان و له گوندی "نوورس"ی سهر به پاریز گای "به دلیس"ی کوردستانی ژیر دهسته لاتی عوسمانی له بنه مائه یه کی کوردی دیندار له دایک بووه.

* له نیوان ساله کانی (۱۸۷۶-۱۹۶۰ز) دا ژیاوه.

* "صوفی میرزا"ی باو کی به خواهرستی و پیاو چاکی به ناوبانگ بووه و، هر خۆراکێک هه لال نه بوو بیت ده ر خواردی مناله کانی نه داوه.. خاتوو "نووریه"ی دایکیشی به پاک و خاوینی و دهستوێژه وه نه بوو بیت شیر ی به مناله کانی نه داوه!

* دایکی له کاتی جهنگی جیهانی یه که م و، باو کیشی له ساله کانی بیستی سه ده ی پێشوودا کۆچی دوا بیان کردووه و، له گۆرستانی گوندی نوورس نێژراون.

* چواره م نالی خانه واده که یانه که یه که له دوا یه که ئه مانه ن: (دورپیه، خانم، عه بدو لالا، سه عید، محمه د، عه بدو له جید، مهر جان).

* له ته مه نی چواره سالیدا پروانامه ی زانایی له زانسته ئیسلامی یه کاندایه ده ست هیناوه.

* به هه ول و ته قلا ی خۆی شاره زایی له زانسته کانی پۆژ گاردا، وه که: کیمیا فیزیا، بایۆلۆجی، جیۆلۆجی، بیر کاری، گهردووناسی، جوگرافیا، هتد.. پهیدا کردووه.

* لەبەر زیرەکی ناوازه و لە پراده به ده‌ری، نازناوی (سه‌عیدی مه‌شه‌وور) پاشان (به‌دیعو ززه‌مان) ی له لایه‌ن زانایانه‌وه پێ دراوه.

* یه‌که‌م که‌سه‌هه‌وێ داوه‌ بۆ دامه‌زراندنی زانکۆ له‌ کوردستاندا و، ک‌ردنه‌وه‌ی قوتابخانه‌ی کوردی و، خوێندنی وانه‌ی زانسته‌کانی سه‌رده‌م شان به‌ شانی زانسته‌ ئایینی یه‌کان.

* گه‌وره‌ترین که‌سایه‌تی کوردی ئهم سه‌رده‌مه‌ و مه‌زن‌ترین زانایه‌ که‌ له‌ دوا‌ی مه‌ولانا خالیدی نه‌قشه‌بندی له‌ناو نه‌ته‌وه‌ی کورددا هاتووته‌ دنیاوه‌ و، ناوبانگی جیهانی بۆ دروست بووه‌ و، له‌ پروبه‌ریکی فراوانی سه‌ر زه‌ویدا سوود له‌ به‌رهمه‌کانی وه‌رده‌گیریت.

* تاکه‌ که‌سایه‌تی بووه‌ که‌ هه‌موو زه‌بر و زه‌نگیکی مسته‌فا که‌مال و داموده‌زگا چه‌وسینه‌ره‌کانی و سی و پ‌نج سالی به‌ندی و زیندانی تاکه‌ که‌سی و په‌هه‌نده‌یی و ده‌ست به‌سه‌ری و ده‌یان دادگای تۆقینه‌ر نه‌یا توانیوه‌ چۆکی پێ دا‌بدەن و له‌ خه‌باتی په‌وای خۆی کۆلی پێ بدەن. ته‌نانه‌ت ئه‌و توانیویه‌تی سه‌رکه‌وتنیشیان به‌ سه‌ردا به‌ ده‌ست به‌ی‌نی‌ت.

* زیاتر له‌ سه‌د و سی ک‌تیب و نامیلکه‌ی له‌ ژێر ناویشانی (سه‌رجه‌می په‌یامه‌کانی نوور) دا نووسیوه‌ و بلای ک‌ردوونه‌ته‌وه‌.

* وه‌رگ‌یرانی سه‌رجه‌می په‌یامه‌کانی نوور بۆ (زمانی عه‌ره‌یی) له‌ لایه‌ن مامۆستا (ئ‌یحمسان قاسم صالحی) یه‌وه‌ ته‌واو بووه‌ و، له‌ ده‌دانه‌ به‌رگی قه‌شه‌نگدا و له‌ هه‌ردوو شاری ته‌سته‌مبوول و قا‌هیره‌ چه‌ند چاپیکی یه‌که‌ له‌ دوا‌ی یه‌کیان تا ئ‌یستا لێ بلای ک‌راوه‌ته‌وه‌.

* به‌شینکی زۆریشیان له‌ لایه‌ن خوشکی نۆموسلمان: ماری ویلد (شوکران واحیده) وه‌ه‌ ک‌راون به‌ (زمانی ئ‌ینگلیزی) و، تا ئ‌یستا پ‌نج به‌رگی گه‌وره‌یان به‌ چاپی جوان و مؤ‌دیرن به‌و زمانه‌ لێ بلای ک‌راوه‌ته‌وه‌.

* بە (زمانى كوردى) ش تا ئىستا پىنج بەرگى گەورەى بە شىۋەيەكى ناياب لى چاپكراۋە، جگە لە سى كىتب و نامىلكەى سەر بەخۆ.

* ئەم پەيامانە بۆ چل و حەوت زمانى نەتەۋەكانى جىهان ۋەرگىپراۋن، كە تا ئىستا كارى ۋەرگىپران تىپايندا بەردەوامە، ۋەك زمانەكانى:

ئەلمانى، فەرەنسى، پروسى، ئوردى، فارسى، ئىتالى، كۆجاراتى، مەلایا، رۇمانى، چىنى، بولگارى، پورتوگالى، ئەلبانى، بۇسنى، ئىسپانى، مەقەدۇنى.. ھەرۋەھا گەلى زمانى تىرىش.

* تا ئىستا زياتر لە پازدە كۆنگرەى جىهانى ۋەدىان كۆپى زانستى ۋ پىشېر كىي پۆشنىرىي لە ئاستى جىهاندا لەسەر كراۋە، ۋەدىان كىتب و، سەدان لىكۆلنەۋەى لەسەر نووسراۋە، چەندىن بەلگەنامەى زانكۆپىشى لە خويندىنى بالادا لەسەر ۋەرگىراۋە، كە ھەندىكىيان لە كوردستاندا بوۋە.

* دواھەمىن كۆنگرەى جىهانى لەسەر مامۇستا بەدىعوززەمان لە شارى ئەستەمبوول لە بەروارى (٣-٥/١٠/٢٠١٠ز) دا ساز كراۋ، چەندىن كەسايەتتى زانستى لە (چل و چوار) ۋلاتەۋە بەشدارىيان تىدا كرد كە توئزەرانى (سى و سى) ۋلات لەوانە سەد و پىنج دانە توئزىنەۋەى زانستىيان پىشكەش كرد.

* لە كوردستانى باشووريشدا، ھەتا ئىستا سى سىمىنار تايبەت كراۋە بە مامۇستا نوورسى ۋ پەيامەكانى، لە شارەكانى (ھەولېر، سلىمانى، سۆران). ھەرۋەك تا ئىستا سى مزگەوت بە ناۋىەۋە ناۋرۋاۋە لە شارەكانى (سلىمانى، سۆران، كەر كوكوك).

پیرستی بابت ټولګان

بابه ټول

لاپېره

- ٥ گفتو گزیه ک له گهل خوشګانی دواړوژمدا
- ١٨ مژده و بیدار کردنه ویه ک
- ٢٣ ناماژه به کی کورت بۆ راستی به کی ګرنگ
- ٢٥ شوینکه وټنی سوننت له ژنهیناندا
- ٣١ ناوښکی ټومید و ټینکی ټیمان
- ٣١ - ټومیدی به کم: ټیمان سرچاوه ی هه مو هیوا و ټومیدی که
- ٣١ - ټومیدی دوو هه م: میهره بانسی به دیهینری به خشنده
- ٣٣ - ټومیدی سنی هه م: نووری پیغه مېر ﷺ
- ٣٦ - ټومیدی چواره م: قورثانی پېروژ
- ٣٩ - ټومیدی پینجه م: ټیمان به دواړوژ
- ٤٣ - ټومیدی شه شه م: نووری "ټیمان به خوا ی ګه وړه"
- ٤٦ - ټومیدی جهوته م: ټیمان دلدانه ویه
- ٥٣ په یامی پوشته یی (الحجاب)
- ٥٤ - شهرمنی و پوشته یی سروشتی ټافره ته
- ٥٦ - "ژن" هاوسه ری هه ردو دنیای "میرد" ه که به تی
- ٥٨ - "پوشته یی" متمانه و خۆشه ویستی نیوان ژن و میرد زیاده کات
- ٥٩ - نه مانی پوشته یی له رېژه ی شوو کردن کم ده کاته وه
- ٦٣ ټاشووی فیتنه سازی ټافره تان
- ٦٧ ﴿زَوْجًا كَهًا﴾
- ٧٢ ربه تدانه وه ی ګومانیک

- ۷۴ هۆ و نه‌يینی به‌ده‌ختی گومپایان و به‌خته‌وه‌ری ئیمانداران
- ۹۰ پرسیاریکی گرنګ له‌بارهی خۆشه‌ویستی‌یه‌وه
- ۹۱ - ده‌توانریت پرووی "خۆشه‌ویستی" به‌جۆری پیوست ئاراسته‌بکریت
- ۹۱ - خۆشه‌ویستانت له‌بر خوا خوش بویت
- ۹۵ - هه‌ردوو جۆری خۆشه‌ویستی
- ۹۸ - چینه‌کانی خۆشویستنی ناوه‌جوانه‌کان
- ۱۰۲ - نه‌جمه‌کانی خۆشویستن له‌پیناوی خوادا
- ۱۰۴ - نه‌جمه‌کانی سه‌ر به‌م دنیا
- ۱۱۰ - نه‌جمه‌کانی سه‌ر به‌و دنیا
- ۱۱۰ هه‌موو نه‌ندامیک "کارمه‌ندی" و "چیز" و "ئازار"ی خۆی هه‌یه
- نه‌جمه‌کانی سه‌ر به‌دواړوژ بۆ خۆشویستنی:
- ۱۱۲ - خوارده‌مه‌نی‌یه‌خۆشه‌کان
- ۱۱۳ - خودی مرؤف خۆی و قوناغی لاوی‌یه‌که‌ی
- ۱۱۴ - هاوسه‌ری ژیان
- ۱۱۴ - دایک و باوک و منداڵ
- ۱۱۵ - هاوړی و خزمی باش
- ۱۱۶ - پیغه‌مهران و مه‌رده‌باشه‌کان
- ۱۱۶ - به‌هار و شتانی جوان
- ۱۱۷ - دنیا
- ۱۱۹ - نه‌جمی خۆشویستنی خوای گه‌وره
- ۱۲۱ پرسه‌ی مندالیک
- ۱۲۹ له‌بارهی ﴿وَلَدَانْ مُخَلَّدُونْ﴾ هه‌وه
- ۱۳۱ لالانه‌وه‌یه‌ک
- ۱۳۴ پیوستی فیه‌رت
- ۱۳۶ بوخته‌یه‌ک له‌ژبانی دانهر

پۆزىش

ئەو باسەى كە لە لاپەرە (۷۴-۱۲۰) ى ئەم
كتىبەدايە بە ناو نىشانى: (هۆ و نەينىي بەدبەختىي
گومرپايان و بەختەوهرىي ئيمانداران) مامۇستا
سەعیدى نوورسى لە هەردوو (پابەرى لاوان) و
(پابەرى خوشكان) دا دایناو. ئیمە لە چاپى
یە كەمى هەردوو كياندا، لەبەر گرانىي چاپ،
تەنھا لە (پابەرى خوشكان) دا بلالمان كردهو.
ئىستاش لەم چاپە نويناو، لەبەر هەمان هۆكار،
تەنھا لەم پابەرە دا دامان نایەو. تكایە
خوینەرانی كتيبي (پابەرى لاوان) یش بفرمون
لە (پابەرى خوشكان) دا بىخوینەو.

پۆیستە ئەو هەش بخەینە پروو كە هەموو تاك و
خیزانیكى ئيماندار پۆیستى بە باسەكانى
هەردوو پابەرە كە دەبیت و، هەردوو كيان
تەواو كەرى یە كترین.

په پامه کانی نوور) به زمانی کوردی

به پشتیوانی خوی گه وره له سهره تای هه شتا کانی سه دهی بیسته مه وه
هه تا ئیستا ئه م کتیبانه ی خواره وه مان به کوردی بلاو کر دوه ته وه:

یه که م: له شیوه ی کتیب و نامیلکه ی سهر به خۆدا

- ۱ - په یامی بیماران (چاپی سنی هم)
 - ۲ - په یامی پیران (چاپی دووهم)
 - ۳ - وته بچوو که کان (چاپی سنی هم)
 - ۴ - سروشت هونه ره یان هونه رهنده؟! (چاپی دووهم)
 - ۵ - مه لائیکه ت و ژبانی دواړوژ (چاپی دووهم)
 - ۶ - په یامی په مهزان (چاپی هه شتم)
 - ۷ - حیکمه تی خۆ په نادان له شهیتان (چاپی دووهم)
- تیبینی: ئه م په یامه له گه ل کتیبی ژماره (۲۱) یشدا بلاو کر او ته وه.
- ۸ - په یامی ئیخلاص و برایه تی (چاپی سنی هم)
 - ۹ - زلله ی میهره بانی (چاپی سنی هم)
 - ۱۰ - چاره سهری وه سه وه سه (چاپی شه هم)
 - ۱۱ - مروّف و ئیمان (چاپی چواره م)
 - ۱۲ - بهری دره ختی ئیمان (چاپی دووهم)
 - ۱۳ - موعجیزاتی ئه حمه دی (چاپی چواره م)
 - ۱۴ - ئیجتیهاد له م سهره مه دا (چاپی دووهم)
 - ۱۵ - په بنجره کان
 - ۱۶ - په یامی حه شر (چاپی دووهم)
 - ۱۷ - (من) خودیی مروّف و بزورتنی گه رده له کان له نیوان
فله سه فه و ئاییندا (چاپی دووهم)

- ١٨ - رابهری لاوان (چاپی سئهم)
- ١٩ - رابهری خوشكان (چاپی سئهم)
- ٢٠ - رابهری خزمه‌تگوزارانی قورئان (چاپی دووهم)
- ٢١ - راستی به‌كاني ئيمان
- ٢٢ - راستی ته‌وحید
- ٢٣ - شوكرانه‌بژیری (چاپی دووهم)
- ٢٤ - بینینه‌كاني گه‌شتیارنك
- ٢٥ - میعراجی پیغمه‌بر ﷺ (چاپی دووهم)
- ٢٦ - موعجیزاتی قورئانی
- ٢٧ - لاویتی قورئان
- ٢٨ - سوننه‌تی پیغمه‌بر ﷺ پلیكانه و ریپازه (چاپی دووهم)
- ٢٩ - نووره‌كاني حه‌قیقه‌ت
- ٣٠ - موناجات

ئهو کتیبانه‌ی له بازاردا نه‌ماون، به‌پشتیوانیی خوای گه‌وره، چاپ ده‌کرینه‌وه.

دووهم: له شیوه‌ی کۆمه‌له‌ په‌يام و به‌رگی گه‌وره‌دا:

- ١ - (وته‌كان)
 - ٢ - (مه‌كتوبات)
 - ٣ - (بریسكه‌كان)
 - ٤ - (تیشكه‌كان)
 - ٥ - (پاشبه‌نده‌كان)
- خوا یار بێ به‌رگه‌كاني تریش به‌ ده‌سته‌وه‌ن كه یه‌ك له دوا‌ی یه‌ك به‌ كوردی چاپ بکړن.

مرشد الأخوات

من كليات رسائل النور التي ألفها:
الأستاذ بديع الزمان سعيد النورسي
ترجمها من التركية إلى العربية: الأستاذ إحسان قاسم الصالح
نقلها من العربية إلى الكردية: فاروق رسول يحيى
الطبعة الثالثة (المنقحة)
١٤٣٣هـ / ٢٠١١م

* * *

A GUIDE FOR WOMEN

From the Risale-i Nur Collection

By:

Bediuzzaman Said Nursi

Translated from Arabic into Kurdish by:

Farooq Rasool Yahya

2011

خوشڪي بهريز و ڪچي نازيزم!

نه گهر ده ته وٽ بزانيت:

❁ سؤز و شفافه تي نافرته داخوazi چيهه؟

❁ چ جوړه تام و چيژيڪ رهوايه و، سهروزياڌي مروڦه؟

❁ "نيمان" چؤن فينڪي به "دل" و حهوانه وه به "گيان" ي

ناده ميزاد ده به خشيت؟

❁ "پوشته يي" چه نده خواستيكي سروشتي نافرته تانه؟

❁ "خوشه ويستي" چؤن له هر دوو دنياڌا سووڊه بخش ده بيت؟

❁ چؤن "نافره تان" پيشهنگي پيشوازين له په يامه ڪاني نوور؟

نه گهر حيزت له زانيني نمانه و بابه ته ڪاني هاوشيوه يانه،

نهوا فهرموو به شيته يي نهم (راڀر) ه بخوينه ره وه.